LANDSKABSANALYSE
RINGSTED KOMMUNE

COWI

ADRESSE COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00
FAX +45 56 40 99 99
WWW cowi.dk

LANDSKABSANALYSE RINGSTED KOMMUNE

PROJEKTNR. A032485
DOKUMENTNR. 003
VERSION 2.0
UDGIVELSESDATO 4.juni 2013
UDARBEJDET LHJN, AKJO, ENBU
KONTROLLERET AKJO, ANE
GODKENDT LHJN

INDHOLD

Indledning 7

Metode til landskabskarakteranalyse 8

Landskabet i Ringsted Kommune 15

Landskabskarakterområder 23
1 Allindelille dødis- og landbrugslandskab 25

2 Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab 40

3 Jystrup dødis- og landbrugslandskab 55

4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab 71

5 Gyrstinge landbrugsflade 91

6 Ringsted og Kværkeby landområder 106

7 Giesegård herregårds-landskab 122

8 Ringsted Å og Suså ådale 135

9 Sørup herregårdslandskab 151

10 Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug 164

Indledning

Ringsted Kommune fik i 2007 overdraget ansvaret for planlægning og forvaltning i det åbne land. Det åbne land dækker over landsbyer, jordbrugsområder, natur og infrastrukturanlæg samt landskabet.

For at opnå et kendskab til kommunens landskab har Ringsted Kommune udarbejdet denne landskabskarakteranalyse. Til at kortlægge, analysere og vurdere landskabet er det valgt at bruge landskabskaraktermetoden (LKM). Denne metode har Miljøministeriet anbefalet til de danske kommuner i forbindelse med håndtering af landskabet i kommuneplanlægningen.

Landskabskaraktermetoden fordrer en systematisk gennemgang af kommunens landskaber. Samtidig er der med metoden introduceret en række begreber til beskrivelse og vurdering af landskaber. Brug af de samme begreber og betegnelser gennem hele analysen sikrer et samlet resultat, der kan formidles ensartet.

Med denne landskabskarakteranalyse ønsker Ringsted Kommune at skabe overblik over kommunens forskellige landskabsområder. Overblikket kan bruges i udarbejdelsen af den kommende kommuneplan i forhold til flere interesser i det åbne land. Samtidig kan kendskabet bruges i forbindelse med kommunens daglige arbejde med forvaltning af det åbne land og varetagelse af de landskabelige hensyn.

Metode til landskabskarakter-analyse

Landskabskarakteranalysen for Ringsted Kommune er baseret på landskabskaraktermetoden, der består af fire overordnede faser: kortlægning, vurdering, strategi og implementering. Dette dokument indeholder kortlægning, vurdering og strategi for landskabskarakterområder i Ringsted Kommune, mens implementering af analysen følger i arbejdet med kommuneplanen. Retningslinjer for administration af landskabet og de landskabelige interesser er baseret på analysen og er indarbejdet i kommuneplanen, men fremgår også af denne redegørelse.

Landskabskarakteren

Landskabets karakter er et af de centrale begreber i denne kortlægning. Kommunens landskaber er inddelt i 10 karakterområder, der hver har en særlig landskabskarakter. Karakteren af det landskab, vi oplever i dag, er et produkt af det naturgivne landskabs udformning og jordbund kombineret med den samfundsmæssige udvikling gennem årtusinder og det visuelle udtryk. Landskabskarakteren er samspillet mellem de grundlæggende faktorer, der kendetegner et landskab i et område og adskiller det fra omkringliggende landskaber.

"Landskabskarakteren er det særlige samspil mellem et områdes naturgrundlag og arealanvendelse samt de særlige rumlige og visuelle forhold, der kendetegner området og adskiller det fra omkringliggende landskaber."

(Vejledning om landskabet i kommuneplanlægningen, Miljøministeriet 2007; 12)

Naturgeografien - landskabets dannelse, terræn og jordbund

Den naturgeografiske analyse beskriver de naturgivne strukturer, former og variationer i landskabet i Ringsted Kommune. For hvert område tages udgangspunkt i landskabets dannelse og de terrænformer, der præger området i

dag. Til dette er anvendt oplysninger fra flere forskellige kort. Bl.a. viser det geomorfologiske kort, hvordan de enkelte landskabselementer er formet af de tidligere istider. Der er også anvendt højdedata og et jordartskort, der viser jordbundens sammensætning. Jordbunden kan eksempelvis bestå overvejende af sand, ler, grus, ferskvandsdannelser, materiale aflejret af havet mv. For de enkelte områder er det forklaret, hvordan landskabsformerne er dannet, og hvordan de kan opleves i nutidens landskab. Samtidig er jordbund og terrænform angivet.

Analysen af landskabets dannelse har udgjort grundlag for inddeling i landskabskarakterområder. Disse er i takt med den kulturgeografiske analyse blevet til de endelige landskabskarakterområder.

Kulturgeografien - landskabets kulturhistoriske træk

Der findes mange informationer om samfundsudvikling og arealanvendelse gemt i landskabet. Eksempelvis har jordbund (indhold af næringsstoffer og fugtighed) og terræn i et område været afgørende for den valgte arealanvendelse gennem tiderne. Mens frugtbare jorde i stor udstrækning har været opdyrket til landbrug, vil der ofte være opført skov og plantager på mere sandede arealer eller på stejle skråninger. Desuden er de tidlige beboelser lokaliseret med fokus på nem adgang til vand, mens senere beboelser har tendens til at følge infrastruktur.

For hvert område er bevoksningsstruktur, dyrkningsform, bebyggelsesstruktur og kulturhistoriske helheder og enkeltelementer beskrevet. Tilsammen giver dette et billede af, hvordan arealerne er udnyttet, og hvordan landskabet er indrettet i dag og historisk set.

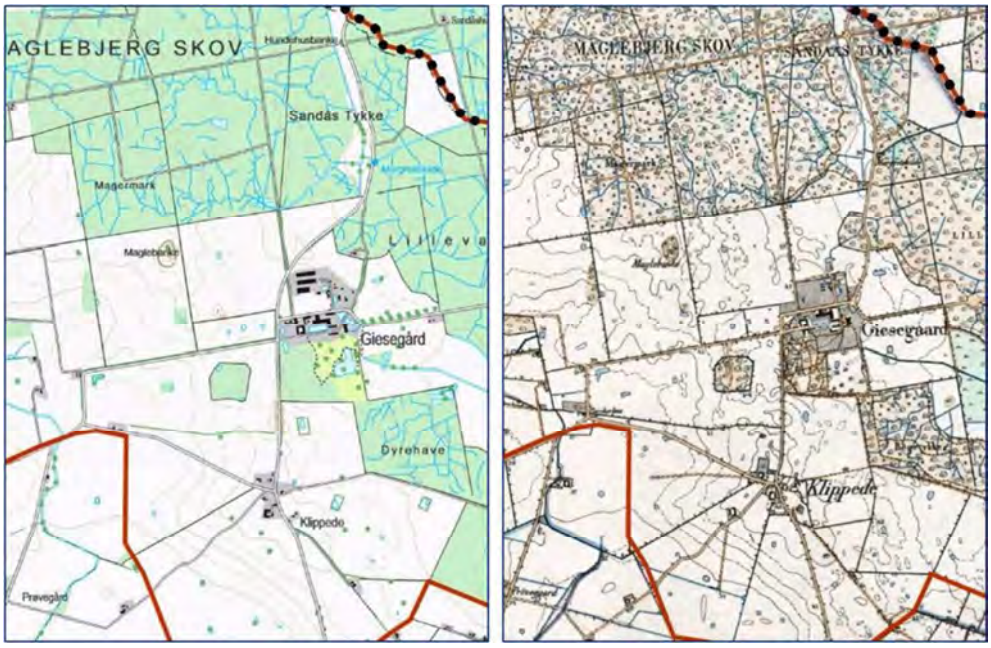
Nedenfor er forklaret nogle af de tydelige kulturhistoriske spor, der kan findes på nuværende og ældre kortblade, og som har afgørende betydning for strukturen og bebyggelsen i landskabet, som vi ser det i dag.

Herregårdslandskab

Herregårdene har igennem tiderne besiddet store landområder i modsætning til småbønderne i de tilstødende landsbyfællesskaber. Herregårdslandskaber er ofte kendetegnet ved at have store markflader, store tilknyttede skovområder og kun den bebyggelse, som herremanden mente, var nødvendig i forhold til driften af jorden.

Herregårdslandskaber træder ofte tydeligst frem på gamle kort, hvor de store markflader står i endnu større kontrast til de omgivende områder end på nye kort. Landsbygårdenes opdyrkede områder, der tidligere var inddelt i mange jordlodder og blev drevet af mange forskellige lodsejere, er i dag i stor udstrækning slået sammen til store enheder, og skellene kan være helt eller delvist udviskede. Af det gamle og det nye kortudsnit nedenfor kan man tydeligt erkende herregårdslandskabet i det intensivt dyrkede landskab, selv-

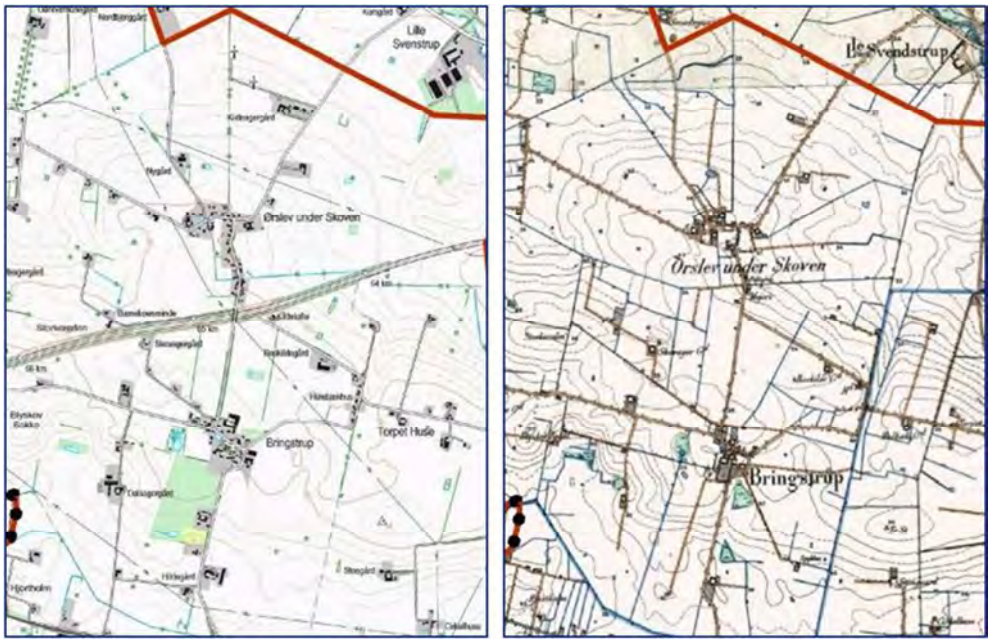
om markskel omkring landsbyen Klippede på det nye kort er blevet nedlagt, og markfladerne er blevet større.

Her ses udviklingen i landskabets strukturer omkring Giesegård og den stjerneudskiftede landsby Klippede. (Til venstre: topografisk kort 2008. Til højre: Høje målebordsblade opmålt 1842-1899, område 7).

Udskiftede landsbyer

Med udskiftning af landsbyerne i anden halvdel af 1700-tallet blev de tidligere jordfællesskaber ophævet, og jorden blev fordelt på de enkelte gårde. I stedet for fælles brug af overdrevsarealer og rotationsordning for landsbyens fælles jordlodder fik den enkelte bonde nu mulighed for at opdyrke og forvalte et sammenhængende jordområde.

Ved landsbyerne Ørslev under Skoven og Bringstrup ses tydelige strukturer efter stjerneudskiftning på det ældre kort. Strukturen er i dag udvisket og forstyrret af den tværgående motorvej. (Til venstre: topografisk kort 2008. Til højre: Høje Målebordsblade opmålt 1842-1899, område 5).

Den nye fordeling skete ud fra formålet om at opnå mere effektiv dyrkning af jorden. Ved stjerneudskiftning blev jorden omkring landsbykernen fordelt i stjerneform, så hver gård fik et tilhørende trekantet stykke jord i direkte forbindelse med deres beboelse. Andre steder blev blokudskiftning gennemført, hvor gårdene blev flyttet ud på de nye jordlodder og væk fra landsbykernen. I praksis ses ofte en kombination af udskiftningsformer.

Husmandsbrug og - kolonier

Husmandsbrug kan kendes ved, at bebyggelsen ofte ligger som perler på en snor langs en vej. Udstykningerne er med samme størrelse og ligger som parallelle lodder i ret vinkel fra vejen. Strukturen kan genfindes i bebyggelsesstruktur en i landskabet i dag, men der er ofte sket ud- og tilbygninger til husene siden opførelsen omkring 1900-tallet. Ofte blev husmandskolonierne opført på den dårligere overdrevsjord. Dette gælder også for Indelukket, som kan ses af kortene nedenfor. Her er husene anlagt i et område med dødispræg, hvor terrænet er småkuperet og med mange småsøer og vandhuller i afløbsløse lavninger.

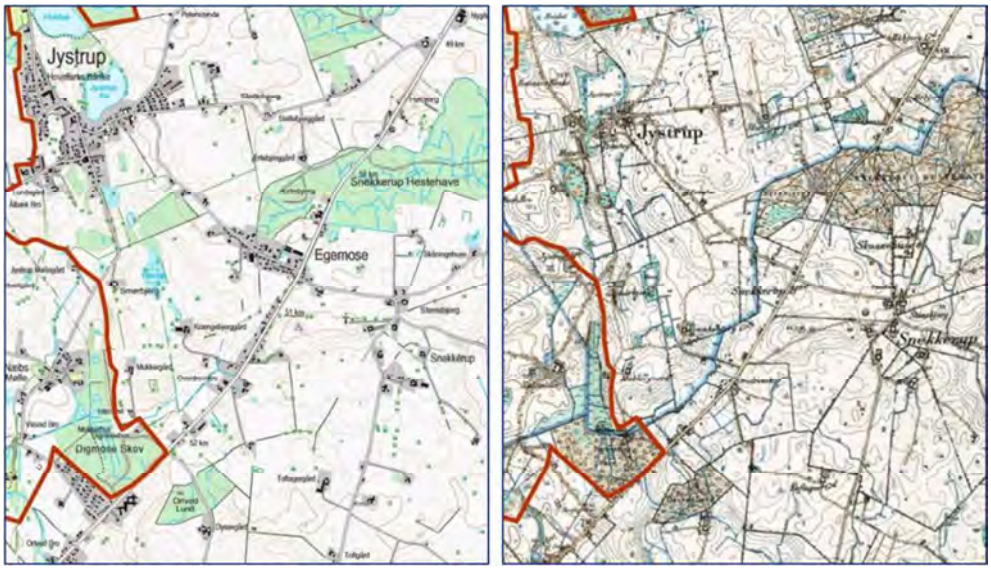
Indelukket i den centrale del af Ringsted Kommune er opført som husmandskoloni. I dag ses de smalle jordlodder stadig tydeligt, og området skiller sig ud fra det omkringliggende landskab. I det ellers intensivt dyrkede landskab er marklodderne ved Indelukket mere ekstensivt anvendt. (Til venstre: topografisk kort 2008. Til højre: Høje Målebordsblade opmålt 1842-1899, område 10).

Bebyggelse langs infrastruktur

De store landeveje har altid fungeret som knudepunkter for transport, handel og andre aktiviteter. Derfor har der også været interesse for at udbygge med såvel erhvervsbyggeri og boliger langs de store indfaldsveje. Det er særligt tydeligt langs Roskildevej i Ringsted, sådan som det ses af kortudsnittene.

Gennem landsplandirektiver, der udstikker retningslinjer for planlægning i hele landet, søger man i dag at undgå udflydende bebyggelse langs store

landeveje og motorveje. I stedet skal bebyggelsen koncentreres i byområder, herunder erhvervsområder i udkanten af byerne.

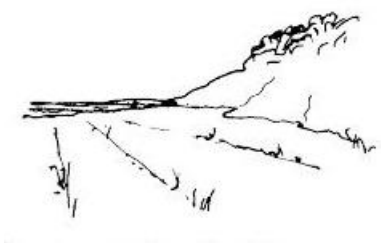

Der er kommet en del bebyggelse, herunder erhvervsbebyggelse ved Egsmose, langs Roskildevej i løbet af de seneste 100 år. (Til venstre: topografisk kort 2008. Til højre: Høje Målebordsblade opmålt 1842-1899, område 3).

Landskabets rumlig og visuelle forhold

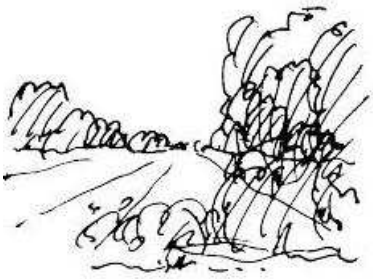
På baggrund af feltbesigtigelser er landskabsoplevelsen og de rumlige visuelle forhold beskrevet. Landskabsoplevelsen påvirkes af de karaktergivende elementer og deres fælles udtryk (f.eks. markante terrænformer, bebyggelse, tekniske anlæg, arealanvendelse, beplantning). På baggrund af dette er der foretaget en vurdering af landskabets skala, rumlige afgrænsning, kompleksitet, struktur og visuel uro. De fem kategorier er hver inddelt i 3-delte skalaer.

I oversigten nedenfor er de fem begreber - skala, rumlige afgrænsning, kompleksitet, struktur og visuel uro - forklaret og eksemplificeret ved skitser.

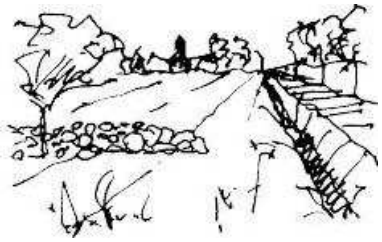
Skitse af åbent storskala kystlandskab

Skala bruges til at beskrive dimensionerne af de karaktergivende landskabselementer og de rumlige forhold. *Stor, middel* eller *lille* skala angiver det samlede indtryk af størrelsesforholdene i området, for så vidt angår landskabsrummene og vigtige rumdannende elementer (terrænformationer, skove, levende hegn, dyrkningsfelter og enkeltelementer såsom landsbyer og bygningsanlæg).

Skitse af lukket landskabsrum

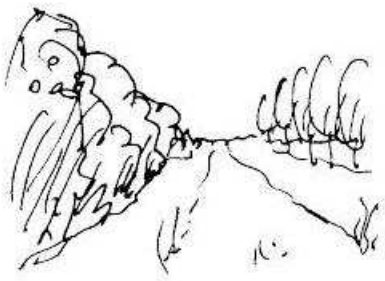
Rumlig afgrænsning er en angivelse af landskabets grad af åbenhed. *Åbent, transparent afgrænset* og *lukket* angiver det samlede indtryk af, hvor åbent landskabet er. Der ses eksempelvis på, om området f.eks. udgør et samlet landskabsrum, der er åbent for vide udsyn, eller opdeles det typisk i mindre rum af hhv. transparente eller lukkende afgrænsninger af f.eks. levende hegn, skovbryn, bebyggelser, terrænformationer.

Skitse af komplekst (sammensat) landskab

Kompleksiteten angiver, hvor sammensat et landskab fremstår. Et område kan være præget af få eller mange forskellige karaktergivende elementer, og dette medvirker til, om landskabet opleves som *enkelt, sammensat* eller *meget sammensat*.

Et enkelt landskab kan være et udstrakt, ensartet landbrugsområde uden afbrydelser og bebyggelse. Et sammensat landskab kan være et bynært område med forskellige arealanvendelser, bebyggelsestyper, terrænformer eller tekniske anlæg.

Skitse af mønsterskabende beplantning, der medvirker til at skabe struktur

Struktur hjælper til at beskrive, om de karaktergivende landskabselementer danner hhv. d*ominerende, middel* eller *svag* struktur i landskabet. Eksempelvis kan jordlodder med samme form og retning skabe struktur, ligesom parallelle levende hegn kan medvirke til at skabe en dominerende struktur. Områder, hvor landskabselementerne er af varierende størrelse og uden orientering har derved svag struktur.

Geologiske terrænformationer som aflange bakkedrag, ådale mv. kan også være strukturskabende.

Visuel uro beskriver, om og eventuelt i hvor høj grad landskabsoplevelsen præges af genstande i bevægelse. Det kan eksempelvis være passerende biler eller andre transportmidler, roterende vindmøller. Et område kan enten være *uroligt, middel roligt* eller *roligt*.

Oversigten gennemgår de fem begreber der tilsammen hjælper til at beskrive de rumlige og visuelle forhold i de enkelte landskabskarakterområder. Baseret på 'Vejledning om landskabet i kommuneplanlægningen', Miljøministeriet 2007.

Vurdering af landskabskarakteren

Efter kortlægningen af landskabskarakteren og de elementer, der findes i landskabskarakterområdet, er landskabet blevet vurderet. Vurderingerne omfatter dels en udpegning af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder, oplevelsesrige delområder og oplevelsesrige enkeltelementer.

Dernæst følger en vurdering af landskarakterens sårbarhed, og der er udarbejdet strategiske mål for delområder. De strategiske mål angiver i første omgang, hvorvidt et delområde bør beskyttes, bevares eller udvikles. Dernæst er der opstillet retningslinjer for, hvad der skal tages hensyn til ved forvaltning af delområderne.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder knytter sig til nøglekarakteristika i landskabskarakterområdet eller til oplevelsesrige delområder og enkeltelementer. Det kan være udsigter med langt sigte eller det kan være visuelle oplevelser knyttet til markante landskabselementer. Det vil ofte være knyttet til områder, der fremstår som noget særligt og markant inden for landskabskarakterområdet. Vurderingen er foretaget med udgangspunkt i landskabskarakterbeskrivelsen, kombineret med landskabsoplevelsen.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Indenfor det enkelte landskabskarakterområde kan findes områder eller elementer, som udover områdets nøgleelementer har særlig oplevelsesmæssig betydning, typisk positiv, men også negativ. Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer kan eksempelvis udgøres af geologiske lokaliteter og markante terrænforme, natur-/halvkulturarealer og skove, kulturhistoriske helheder og enkeltelemente, særligt tydeligt samspil mellem naturgrundlag og kulturhistorisk betingede strukturer samt markante udsigter og indblikksmuligheder.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabskarakterens sårbarhed betegner, i hvilken grad landskabskarakteren og de oplevelsesrige delområder og enkeltelementer påvirkes ved ændringer i landskabet fysiske og funktionelle forhold. Foruden en opridsning af nøglefunktioner og centrale landskabselementer er kendte udviklingstiltag som eksempelvis nye udlæg til boligområder, opstilling af vindmøller mv. inddraget i vurderingerne.

Strategiske mål

Med de strategiske mål er det først angivet, om et delområde bør beskyttes, bevares eller udvikles. Der kan også være områder, der bør beskyttes, men hvor tilstanden også kan forbedres. Der er dernæst opstillet retningslinjer for, hvad der skal tages hensyn til ved forvaltning af delområderne. Det er særligt disse strategiske mål, der ligger til grund for det efterfølgende arbejde med landskabet i kommuneplanlægningen.

Landskabet i Ringsted Kommune

Ringsted Kommune ligger på Midtsjælland mellem byerne Næstved, Slagelse og Roskilde. Kommunen er en del af Region Sjælland og deler grænser med 6 kommuner: Næstved, Faxe, Køge, Lejre, Holbæk og Sorø. Kommunens areal er på cirka 295 km^2.

Naturgeografien - landskabets dannelse

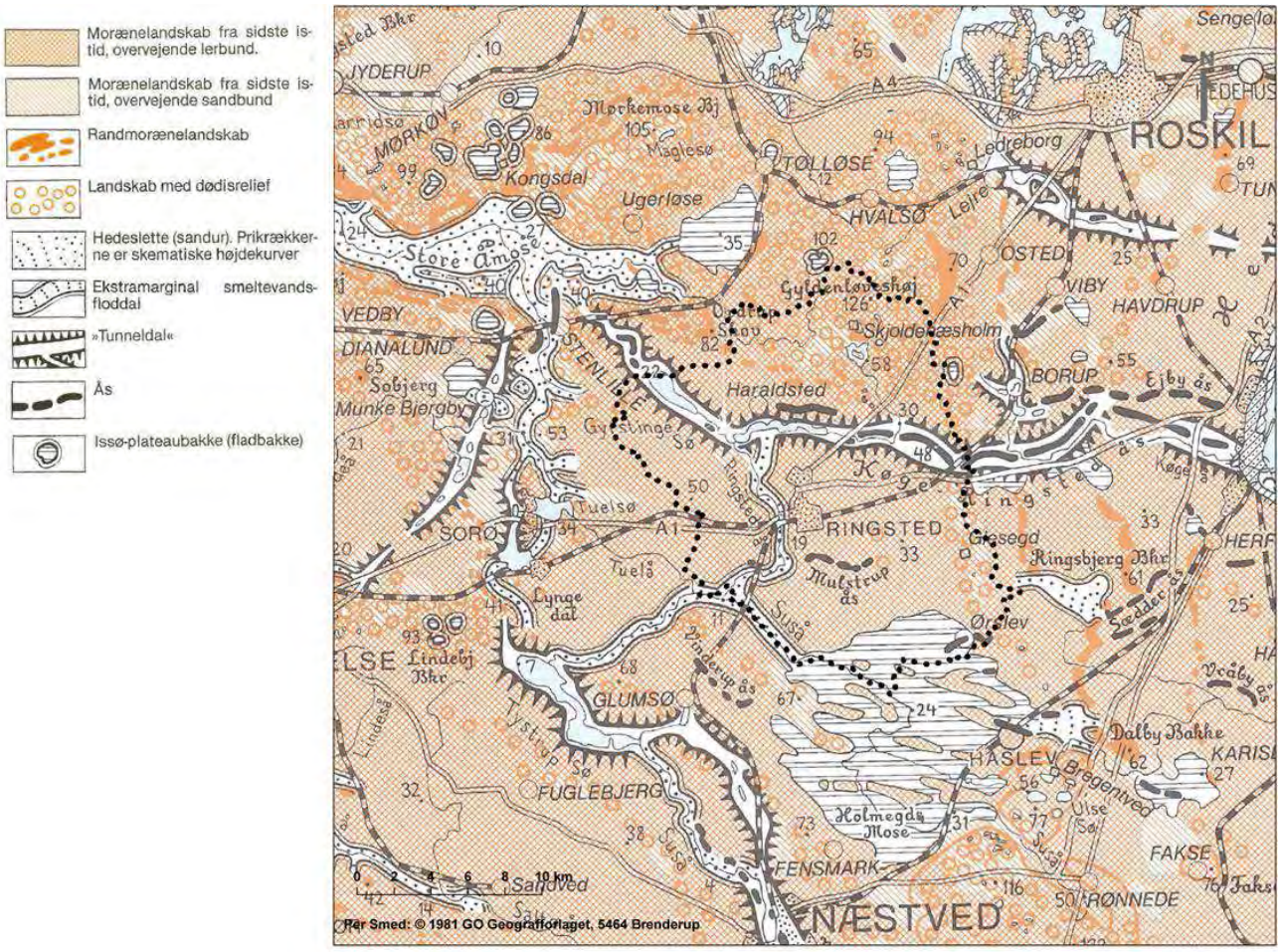
I sidste istid, Weichsel (ca. 18.000 år f.v.t.), lå hele det østlige Danmark dækket af iskapper af flere omgange. Derfor er landskabet i Ringsted Kommune præget af de sedimenter, som er aflejret under eller foran isen. Nogle steder er landskabet præget af efterladte isblokke (dødis) og af smeltevand fra isen.

En tunneldal, der skærer gennem kommunen i øst-vestlig retning, deler kommunen i en nordlig og en sydlig del. Tunneldalen er skabt af store mængder smeltevand, der pressede sig vej under isen. I tunneldalen er der også aflejret materiale i form af sand og grus (åsbakker), samtidig med at der er skabt lavninger af smeltevand under højt tryk. Tunneldalen løber mellem Åmosen i vest og Køge Bugt i øst og er ca. 800-1000 m bred.

Nord for tunneldalen er landskabet præget af dødisaflejringer. Disse er dannet ved, at hovedisen er smeltet væk og har efterladt rester af is i store blokke, der ikke længere var i bevægelse - såkaldt dødis. Efterfølgende har der været en periode, hvor is, smeltevand, vind og vejr har udjævnet terrænet. I takt med, at dødisen smeltede bort, dannedes en varieret og småbakket overflade med afløbsløse lavninger og bunker med blandede sedimenter. De randmoræner, der ligger nord for tunneldalen, viser tegn på, at et isfremstød har haft sin maksimale udstrækning her og har ligget her et stykke tid. Det materiale, som har ligget foran og i iskappen, og som er smeltet ud af denne,

er aflejret som aflange bakkedrag ved isranden og har dannet den kæde af randmorænebakker, der ligger parallelt med tunneldalen.

I den sydlige og centrale del af kommunen er der tale om et bundmorænelandskab, der er skabt under isen. Gletsjeren har aflejret et forholdsvis tyndt lag af bundmoræne jævnt oven på det eksisterende landskab. Bundmorænelandskabet afspejler det tidligere landskabs former. Eksempelvis vil en tidligere bakket overflade derfor fremstå med udglattede eller bølgede bakker.

Af kortet ses, at der har været mange processer involveret i at forme landskabet i Ringsted Kommune (efter Smed 1981).

Den sydøstligste del af Ringsted Kommune har sin geomorfologiske oprindelse som issø. Søen har været opstemmet af højereliggende terræn og ismassiver, der samtidig har forsynet søen med smeltevand og finkornede sedimenter. Afstrømningen er bl.a. sket gennem ådalen, der i dag rummer Susåen.

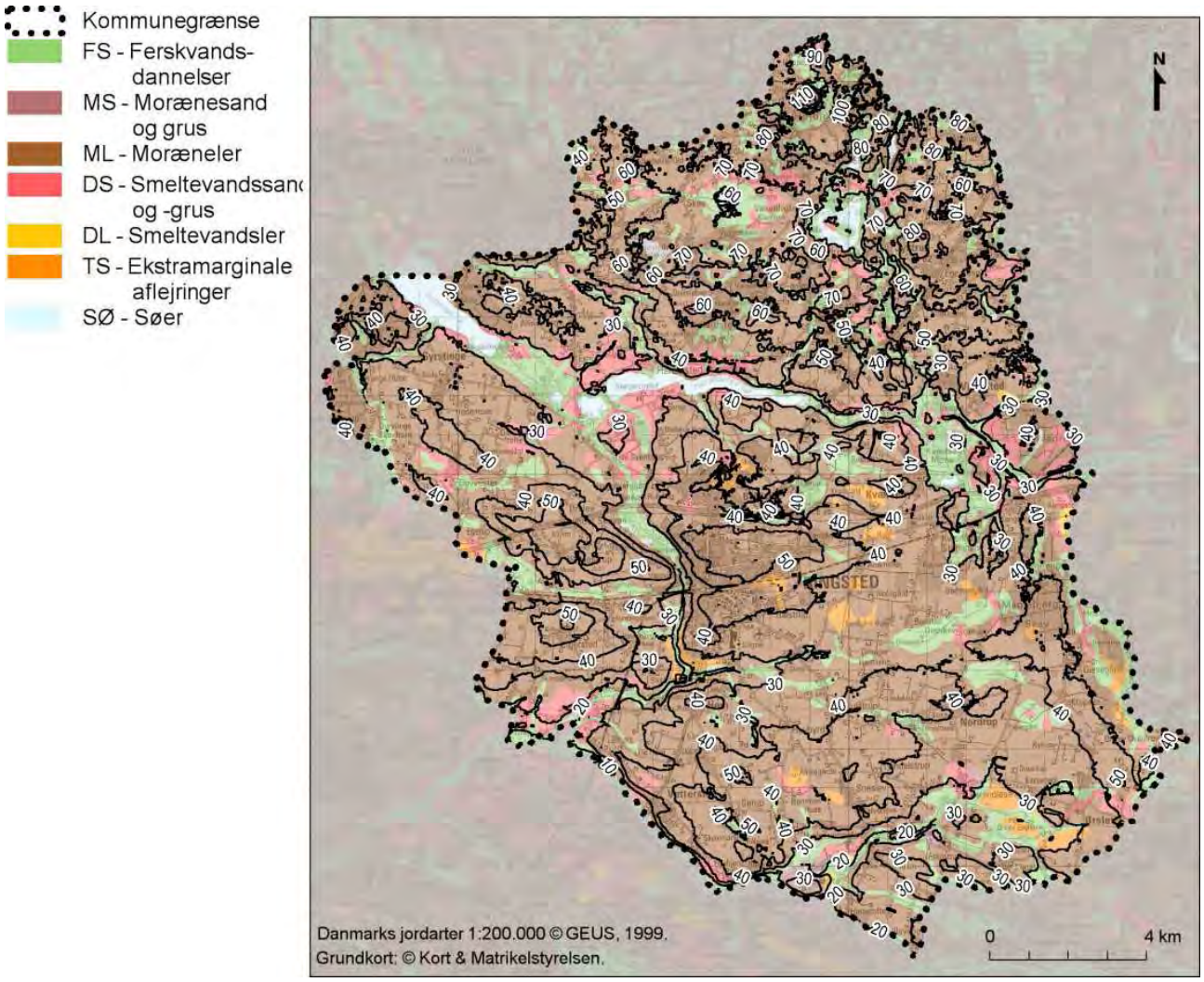
Naturgeografien - terræn og jordbund

Analysen af landskabets dannelse giver anledning til at opdele kommunen i tre helt overordnede regioner: det bakkede dødis- og randmorænelandskab i

nord, den mere jævne moræneflade centralt og sydligt i kommunen samt tunneldals- og ådalssystemet, der skærer gennem kommunen.

Nordlige del – dødis- og randmorænelandskab

Den nordlige del er karakteriseret ved at være terrænmæssigt, hydrologisk og bevoksningsmæssigt meget varieret. Terrænet er overordnet småbakket med afløbsløse lavninger. Særligt i området omkring Skjoldenæsholm findes markante terrænformer. Dels er der flere søer, herunder Valsølille Sø og Jystrup Sø, dels er der det højdedrag, som Gyldenløves Høj på 126 m er en del af. Spredt i området ses desuden en del småsøer.

Jordarter og højdekurver. Kommunens nuværende åer og vådområder kan tydeligt aflæses som områder med ferskvandsaflejringer. Samtidig ses dødispræget ved de tætliggende højdekurver i den nordlige del af kommunen.

Det varierende terræn med adskillige lavninger, der rummer søer eller vådområder, kan også aflæses af jordartskortet. Vandelementerne kan på jordartskortet genkendes ved ferskvandsaflejringer. Her er vandet strømmet til og har medbragt finkornet materiale, der er aflejret i søer, vandløb eller vådområder. Derudover består den nordlige del af kommunen overvejende af lerjord.

Sydlige del - moræneflade

Morænefladen er gennemskåret af ådalen omkring Ringsted Å, men landskabet har de samme generelle karakteristika, henholdsvis øst og vest for åen. Terrænet er forholdsvis fladt, med indslag af egentlige bakkepartier. Disse ses ved de jævnt stigende og lukkede højdekurver, der eksempelvis kan ses ved Ørslevvester og Gyrstinge. Mod sydøst, omkring Ørslev, er landskabet præget af dannelsesformen, hvor smeltevand stod opdæmmet i en issø. Her er terrænet er overordnet fladt med kun svage, bølgende former. I den østlige del af kommunen langs kommunegrænsen til Køge er terrænet igen mere kuperet med dødis-præg og bakket terræn.

Den forholdsvis ensartede jordtype består af lerjord, iblandet sten, grus og sand. I den sydøstlige del, der er dannet som issø, er jorden leret og mere ensartet og velsorteret end i bundmoræne landskaberne.

Tværgående tunneldal og ådal

Den øst-vestgående tunneldal har en ujævn bund og rummer de to langsøer Gyrstinge Sø og Haraldsted Sø. Søbredderne forekommer nogle steder ganske stejle, hvilket ses ved Haraldsted Sø vest for Haraldsted og ved Gyrstinge sø på den sydlige bred. I tunneldalen forekommer også vådområder, åforløb og engområder. I den østlige del, hvor Kværkeby Mose og skoven Humleore ligger, er terrænet lavtliggende og overvejende fladt. Her ligger en del af Køge-Ringsted Ås, der løber som en smal kam gennem den fugtige tunneldal. Nogle steder er højdeforskellen mellem åsen og dalen på op til 25 m.

Ringsted Å løber i en sydgående ådal, der er skabt af en smeltevandsflod. Modsat tunneldalen, har denne dal en jævnt dalende hældning mod syd, hvor Ringsted Å løber sammen med Susåen. Ådalen er tydeligt afgrænset i terrænet, men med jævne dalsider, der flader ud omkring udløbet fra Haraldsted Sø. Ved sammenløbet med Susåen er ådalens afgrænsning tydelig med relativt stejle dalsider.

Jordbunden i tunneldalen består af smeltevandssand og -grus og ved vådområderne af ferskvandsdannelser. Omkring Ringsted Å er det hovedsageligt ferskvandsdannelser, hvilket betyder, at jorden er velsorteret og hovedsageligt består af ler og sand, der med tiden er blevet aflejret af åen.

Landskabets kulturhistoriske træk

I Ringsted Kommune er den største by Ringsted/Benløse. Derudover ligger en række landsbyer i byzone, såsom Høm, Gyrstinge, Jystrup, Vigersted, Kværkeby, Nordrup, Ørslev, Sneslev og Vetterslev. Områdets øvrige landsbyer er mindre og ligger i landzone. I kommunen ligger også flere herregårde og store landbrugsejendomme. I de seneste 100 år har udviklingen i bebyggelse haft en nøje sammenhæng med udbygning af vej- og jernbanenettet. Det kan ses ved, at i byer beliggende langs hovedvejene, ved jernbanestationer, eller hvor to hovedveje mødes, er ny bebyggelse kommet til.

Nordlige del - skovklædt dødislandskab

I det generelt storbakkede og kuperede dødislandskab findes flere store skovområder. Skovområderne er typisk beliggende i de mest kuperede dele af landskabet og ofte i tilknytning til en herregård eller større landbrugsejendom.

Landskaberne omkring de to store herregårde - Skjoldenæsholm og Valsølillegård - er karakteriseret ved store, åbne marker og store skovområder med ældre træer. Der findes også en del enkeltstående gamle træer samt træræk-ker, alléer, stensatte markhegn og skovdiger.

Hertil kommer et betydeligt antal landarbejderboliger, tyendehuse m.v., som tilhører eller tilhørte godserne. Flere steder ses eksempler på, at de tilknyttede ejendomme er malet i bestemte farver eller har en speciel udsmykning for at markere tilhørsforholdet til godset.

I området omkring Skjoldenæsholm kan man i dag finde mange middelaldertræk. Eksempler er "Kong Valdemars Vej", der på strækningen mellem Skjoldenæsholm og Haraldsted passerer ruinerne af Knud Lavards Kapel. De synlige levn fra kapellet er en ruin på en markflade tæt ved Haraldsted Skov.

Imellem herregårdene og i deres periferiområder ligger mange klynger af ældre og nyere husmandsbrug.

Området nordøst for Allindemagle består af karakteristisk overdrevsbebyggelse opstået indenfor de seneste 200 år. Fremtrædende er her klynger af ældre og nyere husmandsbrug, hvor både bebyggelsesmønster og byggestil er godt bevaret.

Sydlige del - landsbyer og herregårde på moræneflade

Morænefladen er kendetegnet ved et højt antal landsbyer, samtidig med, at der findes en del herregårde: Rosengård, Bedstedgård, Adamshøj, Giesegård, Ottestrup Sørup og Eskilstrup. Her træder særligt landskabet omkring Bedstedgård og Giesegård ud som et samlet herregårdslandskab. Også landskabet omkring Sørup Herregård rummer de karakteristiske elementer, såsom ældre træer, træ-rækker langs veje, store markflader og ældre skov.

På den ensartede morænejord findes enkeltliggende udflyttergårde, husmandsbrug og samlede husmandsbebyggelser, både af ældre og nyere karakter. Flertallet af landsbyerne er udflyttet i forbindelse med landboreformerne (ca. omkring år 1800). Forskellige udskiftningsformer (stjerne-, blok-, kamudskiftning) præger mange ejerlav, og kan genfindes i strukturen af læhegn og markskel. Et karakteristisk udflytterlandskab ses ved Vetterslev, hvor gårdene ligger på række langs vejen, der løber parallelt med Susåen. Gårdenes jorder vender ned mod den brede ådal.

Også her findes områder med karakteristisk overdrevsbebyggelse, hvor klynger af mindre landbrugsejendomme ligger på små jordlodder, og hvor arealanvendelsen er mere ekstensiv og blandet. Et eksempel på dette er ved Indelukket vest for Nordrup.

Tværgående ekstensivt anvendt tunneldal og ådal

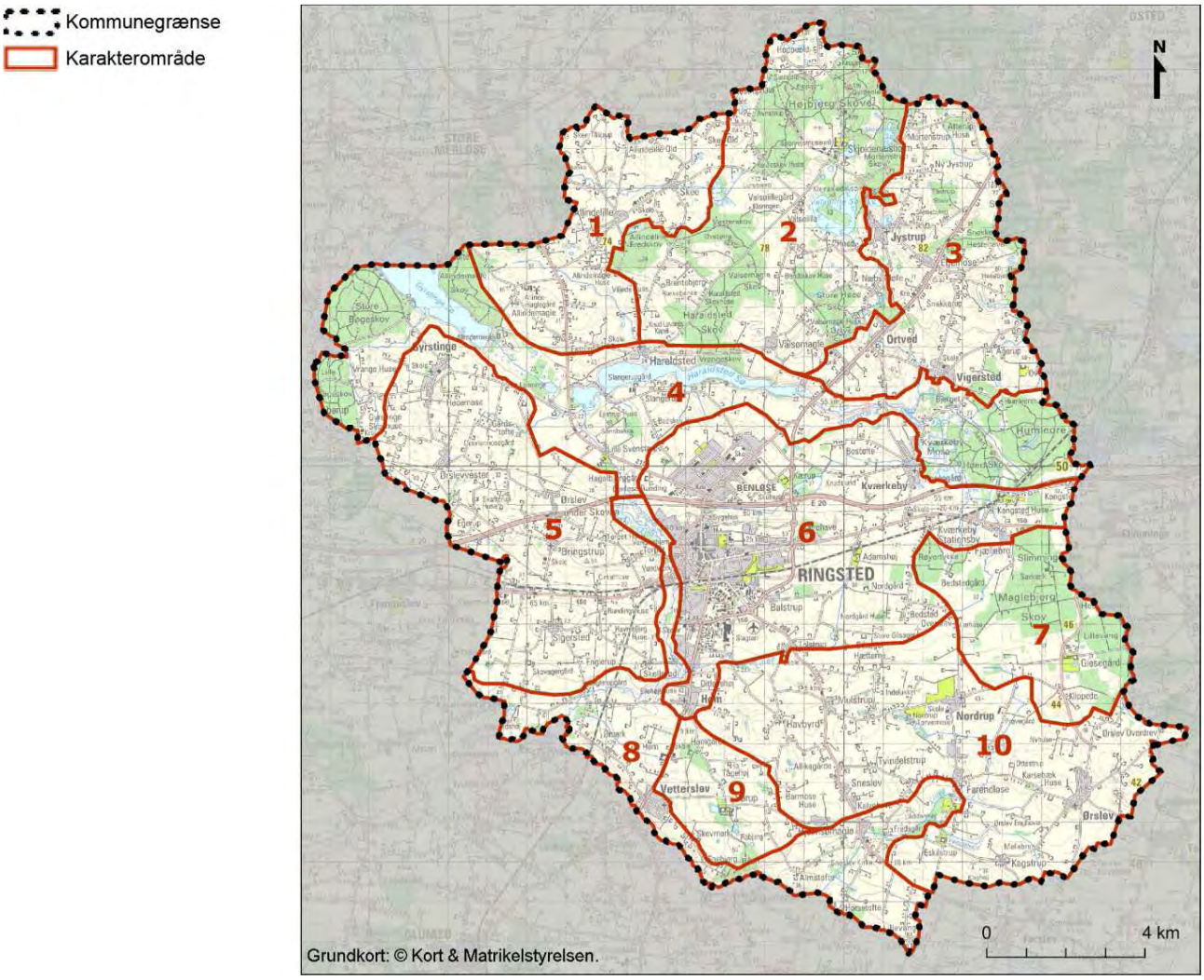
De vådere områder i ådalene har haft en vigtig funktion for de mange gårde og landsbyfællesskaber, der er anlagt på toppen af dalskråningerne. Herfra var der let adgang til de frodigere enge langs åerne og de dyrkbare moræne-jorde ovenfor åerne. Den effektive anvendelse af de fugtige og næringsrige eng- og mosejorde kan ses ved de tætliggende og parallelle drænkanaler på tværs af åernes strømretning. Eksempler på dette er Vigersted i nord, Høm og Skellerød syd for Ringsted og Vetterslev.

I moseområderne er der omkring år 1900 gravet efter tørv. Ved Kværkeby Mose og Torpet Mose ses dette ved firkantede vandhuller imellem de tværgående kanaler.

Inddeling i landskabskarakterområder

Kommunens landskaber er inddelt i følgende 10 landskabskarakterområder:

1 Allindelille dødis- og landbrugslandskab
2 Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab
3 Jystrup dødis- og landbrugslandskab
4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab
5 Gyrstinge landbrugsflade
6 Ringsted og Kværkeby landområder
7 Giesegård herregårdslandskab
8 Ringsted Å og Suså ådale
9 Sørup herregårdslandskab
10 Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug

Kortet viser de 10 landskabskarakterområder i Ringsted Kommune.

Referencer og datagrundlag

Til landskabsanalysen er der brugt følgende litterære referencer og data:

Referencer

Danske landsbyer, Erland Porsmose, Gyldendal 2008.

Kommuneatlas Ringsted, Byer og bygninger 2000, Skov- og Naturstyrelsen & Ringsted Kommune 2000.

Trap Danmark, Femte udgave, 8 Sorø Amt, G.E.C. Gads Forlag 1955

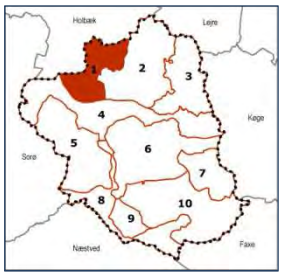
Vejledning om Landskabet i Kommuneplanlægningen, Miljøministeriet 2007, downloades fra http://www.naturstyrelsen.dk/Udgivelser/Aarstal/2007/Landskabsvejledning.htm

Datagrundlag

Følgende kortblade er brugt i analysen:

- Ortofoto Ringsted Kommune 2012
- Høje Måleblade
- Lave Målebordsblade
- Kort25
- Jordartskort 1:25.000 fra GEUS
- Per Smed, Landskabskort over Danmark, 1981
- Landskabselementer, Dansk Jordbrugsforskning, 1996.

Landskabskarakterområder

1 Allindelille dødis- og landbrugslandskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Moræne- og dødislandskab med bølget til kuperet terræn og intensivt landbrug med spredte gårde og husmandssteder.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger i den nordvestlige del af Ringsted Kommune og afgrænses mod nord og vest af kommunegrænsen for Holbæk Kommune. Mod øst følger grænsen skovpartierne Allindelille Fredskov og Vesterskov. Området er afgrænset mod syd af det faldende terræn mod tunneldalen og Gystinge Sø, der udgør karakterområde *4 Haraldsted Sø- og tunneldalslandskab*.

Landskabskarakteren

Det kuperede dødisterræn og det bølgede morænelandskab er grundlag for landbrugsmæssig anvendelse. Hvor dødisterræn præger landskabet, findes en høj koncentration af tidligere husmandssteder med små lodder og varieret arealanvendelse, samt lavninger med vandhuller og mose. I det bølgede mo-

rænelandskab er landskabskarakteren præget af store gårde og vidtstrakte markflader med spredte grupper af bevoksning omkring vandhuller og i markskel.

De varierende karaktergivende elementer gør, at landskabet opleves som et middel til storskala landskab med kombinerede åbne og lukkede landskabsrum, der varierer i kraft af det skiftende terræn.

Landskabskarakterens oprindelse

Kulturhistorien i landskabet kan spores tilbage til udskiftningen, hvor strukturen omkring landsbyen Allindelille opstod (slutningen af 1700-tallet). Ved Drisdal og Allindemagle Huse er grundene udstykket til husmandssteder i anden halvdel af 1800-tallet. Husmandsstederne ligger med lille afstand og havde oprindeligt kun små jordlodder, som de kunne opdyrke til eget forbrug. Også i den nordlige del af området nord for Åmose Å kan oprindelsen føres tilbage til husmandskoloniens opståen. Stednavne som Allindelille Old henviser til, at området tidligere var at betragte som udmark eller overdrev, der blev brugt som græsningsareal for landsbyen Allindelille. Der har tidligere været flere møller fra slutningen af 1800-tallet, hvoraf der stadig findes to - én ved Allindemaglegård og én ved Marbjerg.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er henholdsvis et bundmorænelandskab og et let kuperet dødislandskab. Landskabets dannelse er præget af dødisterræn og rester af en randmoræne nord for Allindemagle Huse, mens det syd herfor er et mere fladt bundmorænelandskab.

Jordtype

Den dominerende jordbundstype er moræneler. Derudover findes der i området indslag af ferskvandstørv og smeltevandsgrus.

Terræn

Hvor dødislandskabet er den dominerende dannelsesform, er terrænet formet med korte kurver med stor tæthed og uden orientering. Hvor morænelandskabet er den dominerende dannelsesform, er terrænet bølget og karakteriseret ved bløde bakker markeret i terrænet. Ved Haraldsted Å er terrænet ca. 30 meter over havet. Mod nord ved Allindelille Old når terrænet op i en højde på ca. 75 meter over havet.

Terrænet ved Allindelille er småbakket og rummer en del store og små lavninger.

Vandelementer

Der er to tværgående åer - Åmose Å og Haraldsted Å - der begge er øst-vestligt orienteret, og som findes i henholdsvis den nordlige og sydlige del. Desuden nogle småsøer vest for Marbjerg. Søerne er opstået i forbindelse med et kalkværk, som indvandt den overfladenære kalk i 1950'erne.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Der er en del små skov- og kratpartier, der ligger spredt i det åbne land-brugslandskab. Dette kan særligt ses i den centrale del omkring Haraldsted Å og Marbjerg samt den nordlige del omkring Åmose Å. Bevoksning findes generelt omkring bebyggelse og vandhuller. Allindemagle Skov afgrænser karakterområdet mod sydvest, Mølleskov mod vest og Allindelille Fredskov mod øst.

De mange småbevoksninger i markfladerne findes typisk omkring små vandhuller, markskel eller bebyggelse, sådan som det ses her ved Skee-Tåstrup.

Dyrkningsform

I den nordlige og sydlige del anvendes jorden hovedsageligt til intensiv landbrugsdrift. Den centrale del er præget af små markparceller og ekstensiv og hobbypræget drift. Dette ses ved et højere antal hestefolde og græssede marker.

Bebyggelses-struktur

De historiske landsbyer i området er Allindelille, Skee, Skee-Tåstrup og Estrup. Desuden ses en del spredt bebyggelse ved Allindemagle Huse, mens der omkring Allindemaglegård i den sydlige del er langt mellem bebyggelserne. Langs landevejen til Holbæk (Holbækvejen) er koncentrationen af huse og gårde højere end i resten af området.

Bygrænsen til Allindelille set fra nord. Landsbyen udgør et samlet element og er til dels indkapslet af træer og bevoksning.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Landskabet omkring Allindemaglegård er præget af gårdens position som tidligere hovedgård under Skjoldenæsholm. Markfladerne er store, der er kun begrænset bevoksning, og selve gårdanlægget er placeret centralt i dette kulturlandskab.

Lidt sydligere ligger enkelte gårde, huse og en kirke, hvor den nedlagte landsby Allindemagle lå. Landsbyen blev nedlagt i 1837 af ejeren af Skjoldenæsholm.

Driftsbygningerne ved Allindemaglegård. Til venstre for de røde bygninger ses den gamle hollændermølle i baggrunden.

Ved gården er opstillet en gammel hollandsk vindmølle fra 1887, der malede korn til eget forbrug på Allindemaglegård. Ligeledes findes der i dag en mølle ved Marbjerg. De to møller er levn fra tiden omkring 1900, hvor det blev udbredt, at de store gårde havde egen mølle, så de slap for at transpor-

tere kornet til en mølle længere væk. De gamle vindmøller blev overflødige og fjernet fra landskabet i takt med elektricitetens udbredelse.

Tekniske anlæg

Holbækvejen går tværs igennem den sydlige del af området. Vejen er en del af den overordnede vejstruktur i Ringsted Kommune. Tæt ved områdegrænsen til Allindemagle Skov er der en luftledning. Derudover er der kun få og små tekniske anlæg i området.

Rumlige og visuelle forhold

De landskabselementer, der er karaktergivende i forhold til områdets rumlige visuelle forhold, er det afvekslende terræn og varierede dyrknings-, bevoksnings- og bebyggelsesstruktur. Gentagelsen af de samme elementer gennem hele landskabet gør, at det kan opleves som struktureret. I modsætning er det småbakkede landskab, og de kulturhistoriske præg, der gør, at skalaen i landskabet opleves forskelligt.

I syd markerer landskabet sig med store landskabsrum og marker omkring Allindemaglegård, mens det nord for Haraldsted Å er mere kompakt, og kan karakteriseres som middelskala. Bevoksning, bebyggelse og terræn er med til at definere landskabsrummene, der her opleves som transparent afgrænsede. Det vil sige, at man typisk kan se, at der er lag i landskabet. Omvendt er de omkransende skovområder med til at skabe en lukket afgrænsning om hele karakterområdet. Området fremstår enkelt til sammensat.

Landskabet fremstår roligt, uden visuelle eller støjmæssigt forstyrrende elementer. Trafik på den gennemgående landevej i syd kan dog lokalt give anledning til visuelle forstyrrelser og øget støj.

Bebyggelsen er ofte skjult bag træer og bevoksning, der afgrænser landskabet visuelt.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Ved Allindemagle Huse og Drisdal opleves et landskab med mindre skala med afgrænsede landskabsrum og mindre marklоddder. Terrænet er varieret, og der er en del beplantning, herunder en ydre afgrænsning af de to skove, Mølleskoven i vest og Allindelille Fredsskov mod øst. Området opleves

som oplevelsesrigt, idet det skiller sig ud fra det omgivende landskab og forekommer mere komprimeret.

De to gamle, hollandske gårdmøller, der ligger ved henholdsvis Allindemaglegård og Marbjerg, udgør oplevelsesrige delelementer. Møllerne vidner om tidligere tiders teknologi, hvor vindkraft blev brugt til at male korn, og hvor møllerne stod i mangevis på de høje punkter i landskabet. På de høje målebordsblade, der er tegnet i perioden 1842-1899, er der 12 møller i karakterområdet.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Holbækvejen præger den lokale landskabsoplevelse. Vejens lige struktur, der ikke følger terrænets bølgede former, er på en mere overordnet skala end landskabet. Elledningerne ved Allindemagle Skov er lave og overstiger ikke skovens træer og opleves derfor ikke som dominerende. Lokalt skaber de struktur i landskabet.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landbrugsdrift eller anden friholdelse for beplantning er nødvendig for fortsat at kunne opleve terrænet og de lange kig. Ligeledes er de spredte bevoksninger omkring vandhuller på marker og i markskel væsentlige for oplevelsen af landskabet som lagdelt.

Udviklingstendenser

Landskabets struktur har ikke ændret sig meget siden udskiftning og udstykning af grunde til husmandssteder flere steder inden for området. Skovpartierne antager ca. samme størrelse som for 100 år siden, og vejforløbene er overordnet de samme. I landsbyerne Allindelille og Skee er der kommet områder med parcelhuse til omkring 1960'erne. Der er ikke sket markante ændringer siden.

Landskabet opleves som harmonisk og oprindeligt uden store ændringer i bebyggelse, vejforløb mv.

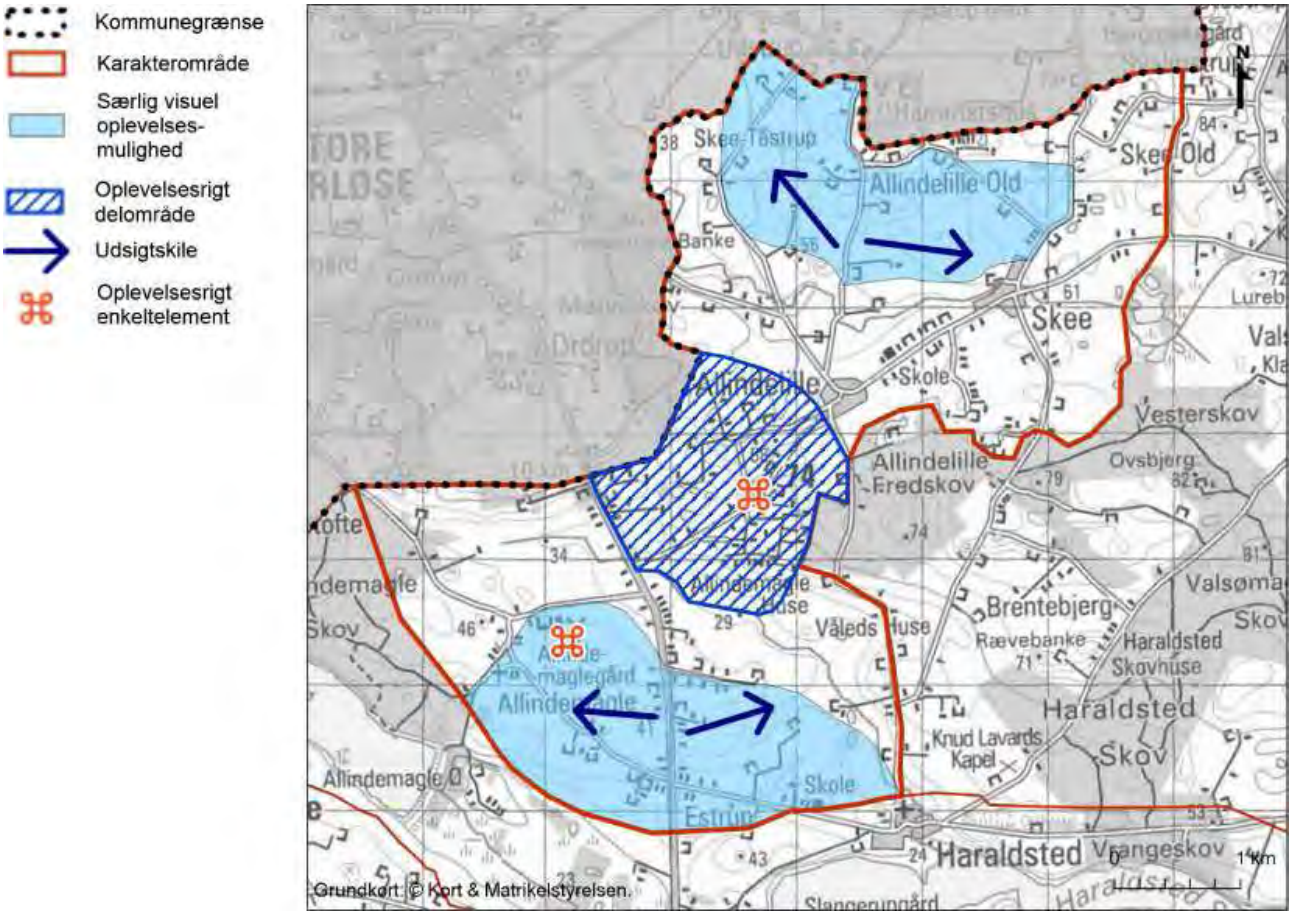
Planlagte ændringer

Der er ingen eller få ændringer planlagt i dette område. De udpegede områder til byudvikling, vindmøller og erhverv ligger uden for dette område.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 1.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Nord for Åmose Å hæver terrænet sig og giver mulighed for udsigt i østlig og vestlig retning. Det kuperede terræn gør, at der opleves en lagdeling i landskabet, der giver fornemmelse af dybde og variation.

Fra landskabet syd for Haraldsted Å, er der generelt gode udsigtsmuligheder over det åbne landskab. Fra landevejen er der udsigter mod øst og vest, ligesom det fornemmes, at landskabet skråner ned mod tunneldalen, hvor Haraldsted Sø og Gyrstinge Sø findes.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabskarakteren i området er særligt karakteriseret ved det bølgede til kuperede terræn og intensivt landbrug med spredte gårde og husmandssteder. Samtidig opleves landskabet som harmonisk og med en ensartet historisk dybde. Endelig er landskabet uforstyrret i forhold til tekniske anlæg, både inden for karakterområdet og visuelt i de tilstødende landskabsområder. Landskabskarakteren er sårbar over ændringer og tiltag, der slører disse karaktertræk.

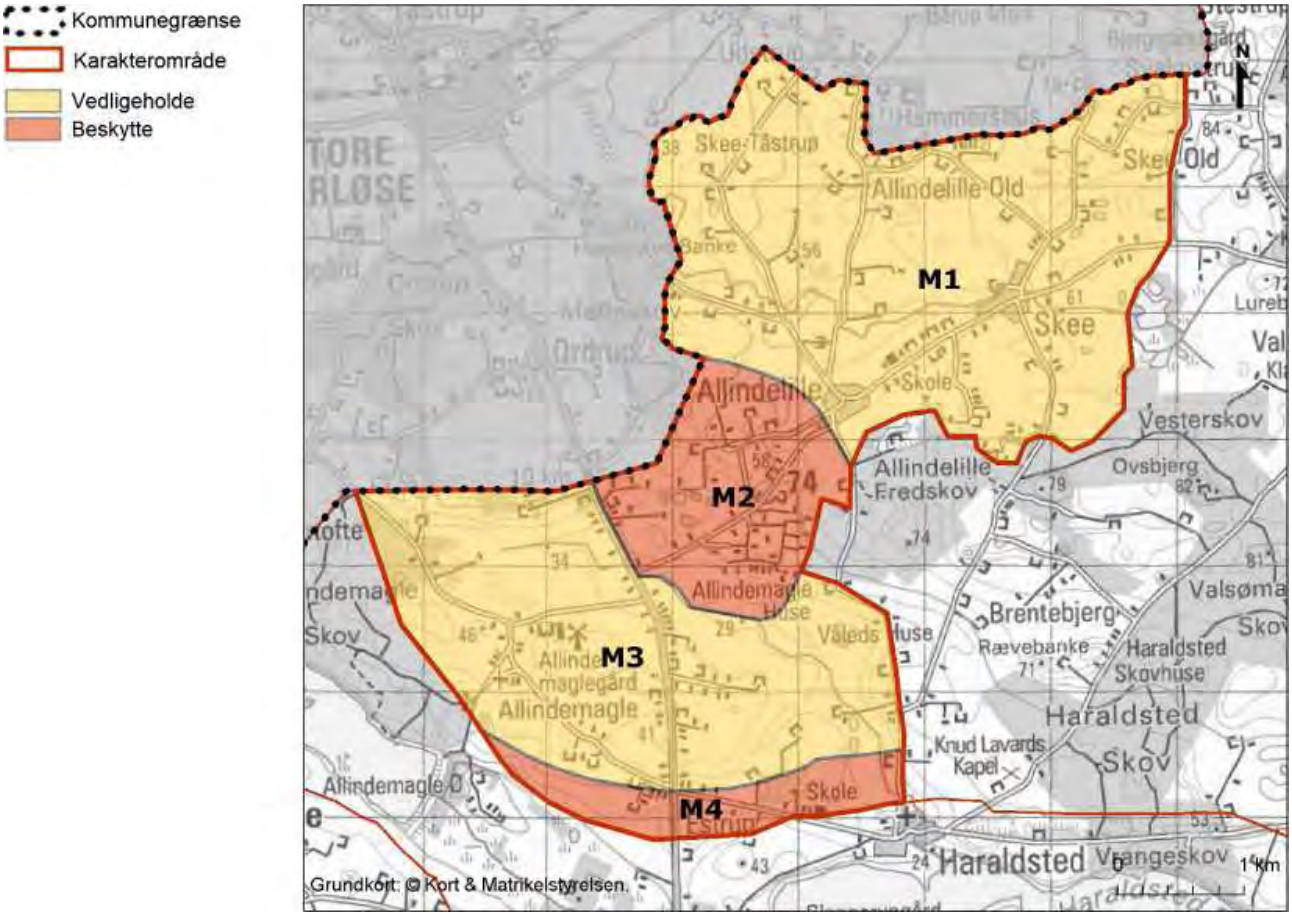
Særligt sårbare områder

Ved Allindemagle Huse og Drisdal vurderes landskabet at være sårbart over for ændringer og tiltag, der vil ændre i middelskala landskabets lukkede karaktertræk. Således er karakteren her båret af småbeplantning, en del bebyggelse og relativt små jordlodder.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 1.

M1 - vedligeholde

M1 skal vedligeholdes, da landskabet i dette område er karakteristisk og tilstanden er god. De karaktergivende elementer i delområdet er større spredte gårde og et småbakket terræn, der skiftevis byder på åbne og lukkede udsigter. De mange lag af bevoksning, bebyggelse mv. gør, at landskabets dybde opleves og giver delområdet et roligt præg.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Åmose Å bibringer området naturmæssig værdi i kraft af sit bugtede forløb. Selvom der ikke er en markant ådal omkring Å er den et væsentligt element, der skal søges at holdes med så naturligt forløb som muligt.

- Kanten af landsbyen Skee er ikke skarpt markeret. Ved eventuel fremtidig udbygning bør bebyggelse placeres centralt, så en udflydende afgrænsning af landsbyen undgås.

- Der er flere store gårde, der indgår som en del af de karaktergivende elementer. Ved opførelse af nye bygninger skal det sikres, at de er i visuel såvel som afstandsmæssig tilknytning til de eksisterende bygninger. Der bør stilles vilkår til afskærmning og hensigtsmæssig placering af større landbrugsbygninger, siloer mv.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes. Landskabet i dette delområde er præget af det naturgeografiske udgangspunkt som dødisområde, hvor der er tydelig sammenhæng mellem det varierede naturgrundlag og de kulturskabte strukturer såsom veje, bebyggelsens placering, størrelse mv. Delområdet skiller sig ud (er kontrasterende) i forhold til det resterende karakterområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Området skal beskyttes mod tiltag (større sammenhængende skovrejsning, større sammenhængende byggeri, store landbrugsejendomme) der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets lille skala.

- De små marklodder og spredte naturområder bør opretholdes, så den lille skala og dødiskarakteren fortsat tydeligt kan opleves. Søerne ved Marbjerg kan med fordel holdes med åben overflade.

M3 - vedligeholde

M3 skal vedligeholdes, da landskabet i området er karakteristisk og tilstanden god. Omkring Allingemaglegård er der store markflader, mens landskabselementerne i den østlige del er lidt tættere placeret.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Det skal sikres, at det markante skovbryn som Allindemagle Skov skaber mod vest, bevares.

- Delområdet er generelt roligt, bortset fra trafik på den gennemgående hovedvej til Holbæk og derfor bør områdets uforstyrrede karakter opretholdes. Dette kan ske ved at begrænse tilførslen af nye tekniske anlæg.

› Øst for hovedvejen er der mere bebyggelse, spredt bevoksning og små søer og vandløb. Disse elementer skal opretholdes og karakteren af søer, åer mv. kan styrkes ved at friholde overflader, søbredder og åbrink for bevoksning.

M4 - beskyttes

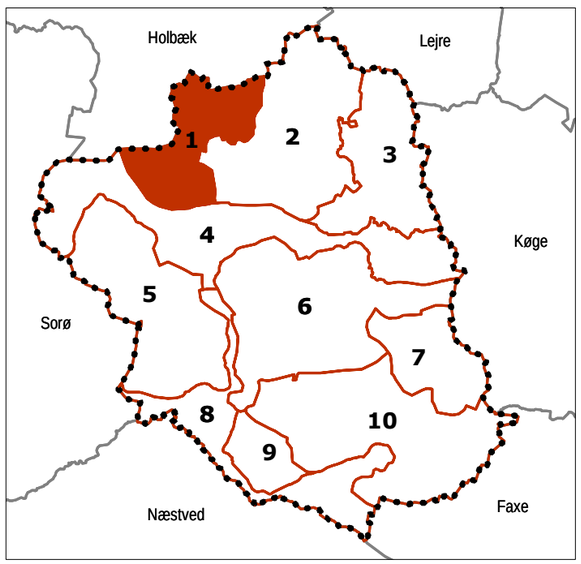
M4 skal beskyttes, da landskabet i delområdet er karakteristisk og tilstanden er god. Samtidig rummer landskabet særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Det skyldes, at man tydeligt fornemmer, hvordan landskabet skråner ned mod tunneldalen, hvor Haraldsted Sø og moseområderne omkring Ringsted Å ligger.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Tunneldalen er jævnt skrånende og delområdet bør friholdes for tiltag, der hindrer oplevelsen af overgangen fra moræne- og dødislandskab til tunneldal. Den visuelle og landskabelige sammenhæng med tunneldalen kan bevares ved ikke at tillade skovrejsning og opførelse af tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsledning, siloer og biogasanlæg.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

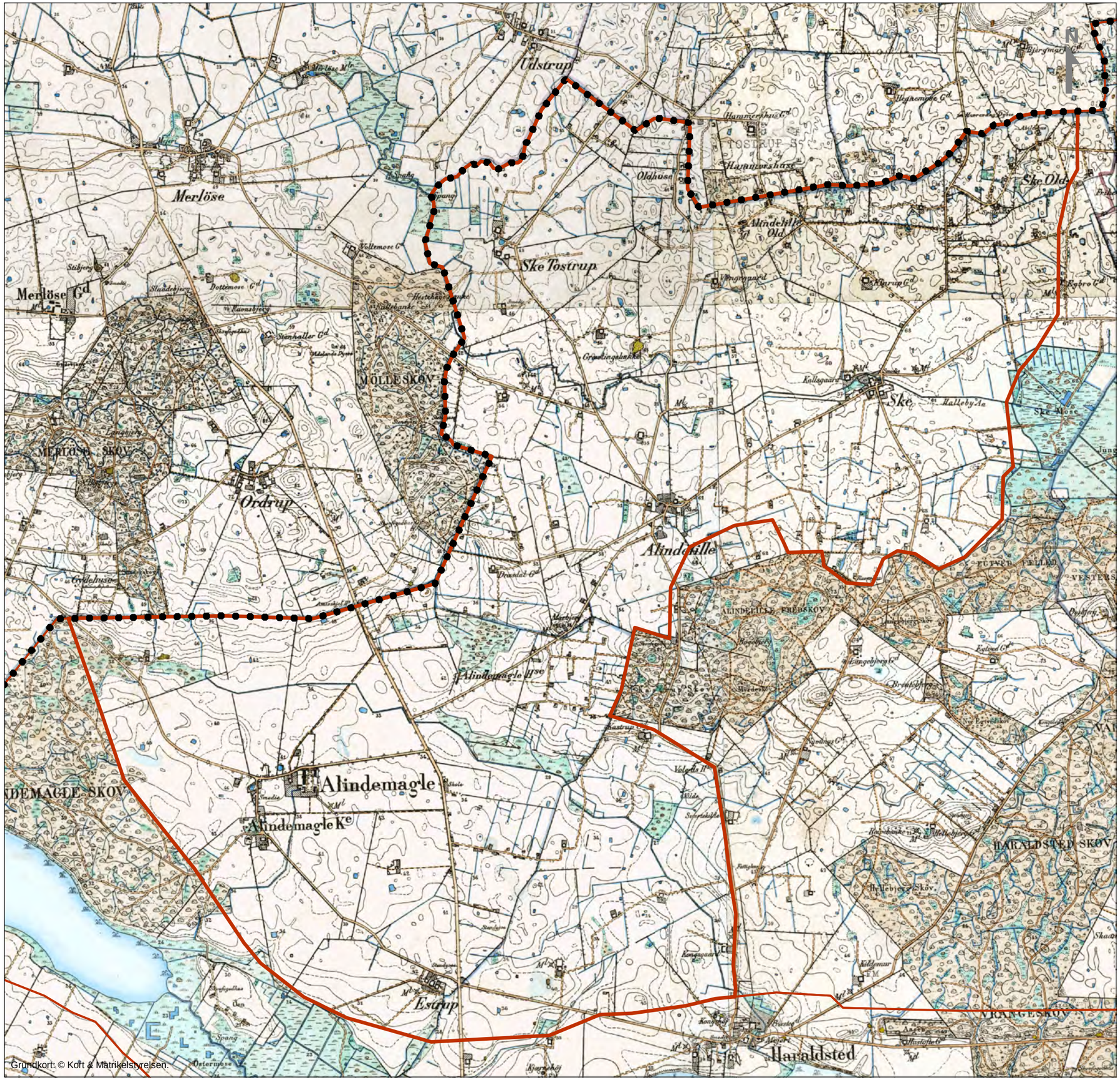
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 1
Allindelille dødis- og landbrugslandskab

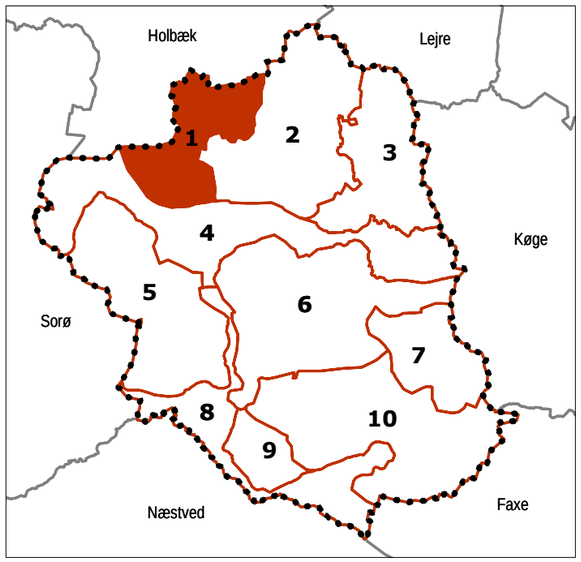
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 1-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 1
Allindelille dødis- og landbrugslandskab

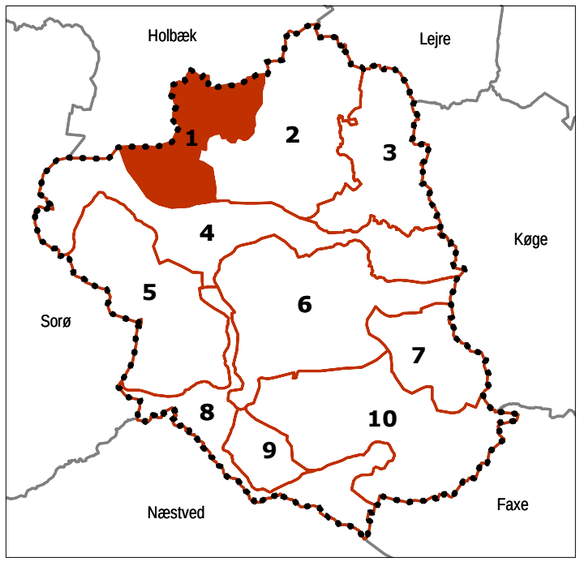
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 1-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

St Taastrup
Udstrup
St.Merløse
Ske Tostrup
Allindelille Old
Ske Old
Ske
MØLLESKOV
ORDRUP SKOV
Ordrup
Allindelille
Allindemagle
Allindemagle K.
Allindemagle Ø
Estrup
Haraldsted
HARALDSTED SKOV
Hellebjerg Skov
ALLINDELILLE FREDSKOV
GYRSTINGE MOSE
Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 1
Allindelille dødis- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-3 Lave målebordsblade.WOR

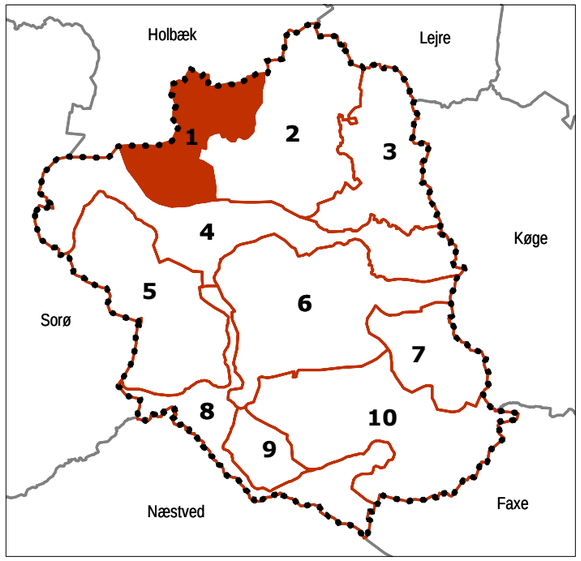
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 1-3	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

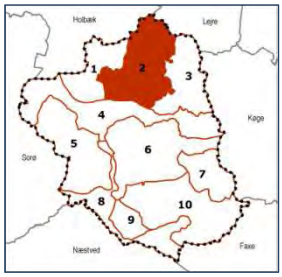
Landskabskarakterområde 1

Allindelille dødis- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 1-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

2 Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Moræneaflejringer med udpræget dødisrelief danner et småbakket landskab med herregårdspræg og blandet arealanvendelse med landbrugsdrift, landsbyer og skove.

Det småbakkede og bakkede landskab set i retning mod Valsølillegård og Skjoldenæsholm fra et bakkedrab vest for Høed.

Beliggenhed og afgrænsning

Landskabskarakterområdet ligger i den nordlige del af Ringsted Kommune og er mod nord afgrænset af Holbæk Kommune samt Lejre Kommune mod nordøst. Mod syd er området afgrænset af den karakteristiske tunneldal, der gennemskærer kommunen i en overvejende øst-vestlig retning. Mod hhv. øst og vest støder landskabskarakterområdet op til karakterområde *3 Jystrup dødis- og landbrugslandskab* og *1 Allindelille dødis- og landbrugslandskab*. Grænserne følger hovedsageligt de store skove inden for dette karakterområde.

Landskabskarakteren

Skjoldenæsholm dødislandskab er karakteriseret ved et kuperet terræn og blandet arealanvendelse med landbrugsdrift og store skovområder. Skovområderne er knyttet til herregårdslandskabet omkring Valsølillegård og Skjoldenæsholm, der præger landskabskarakteren i den centrale del. Der er tale om et middel til storskalalandskab, med store markflader, gamle vejtræer og sø- og moseområder.

I andre dele af området (særligt i nord og nordvest) danner dødisrelieffet grundlag for et småbakket landskab med snoede veje og mange husmandssteder. Mange af markerne i dette område anvendes ekstensiv til græsning. Der er også en del bevoksning og mange afløbsløse lavninger med vådområder og små søer. Sammen med de store markflader skaber det en skiftevis åben og lukket struktur.

Fra den sydlige del er der mulighed for lange kig over tunneldalsområdet *4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab*. De markante skovbryn er med til at afgrænse området visuelt mod nord, øst og vest.

Landskabskarakterens oprindelse

En del af landskabskarakterområdet bærer præg af hovedgården Skjoldenæsholm. På den nuværende placering blev de første af gårdens bygninger opført i 1600-tallet. Et voldsted efter en tidligere hovedbygning findes ved nordbredden af Valsølille Sø. Skovområderne er af ældre dato, og ligeledes herregårdslandskabet. Omkring landsbyen Valsømagle er jorden udskiftet, og de eksisterende vej- og markstrukturer er opstået omkring slutningen af 1700-tallet. I de gamle overdrevsområder som Svineold og Hoppeold, der ligger væk fra landsbyerne, er strukturerne yngre. Her ses mange husmandssteder på mindre lodder, der er udstykket i slutningen af 1800-tallet.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Dannelsesmæssigt udgøres området delvist af morænelandskab og dødislandskab fra sidste istid. I den sydlige der er der præg af randmoræner, og der er både en issø-lavning og issøbakker inden for karakterområdet. Issøbakkerne findes i Højbjerg Skove i den nordlige del.

Jordtype

Morænelersaflejringer udgør den hovedsagelige jordtype i området. Omkring vådområder og søer findes også ferskvandstørv og smeltevandssand. Issø-bakkerne består af ler.

Terræn

Det er et småbakket landskab med udpræget dødispræg. Dødisrelieffet kommer til udtryk ved afløbsløse lavninger og vådområder samt små bakker. I Højbjerg Skove to markante bakker - Højbjerg og Gyldenløveshøj, der begge er dannet som issøbakker. Bakkerne er flade på toppen og har jævnt stigende sider, der rejser sig 15-20 m over det omgivende landskab. Gyldenløveshøj er med 125,5 meter over havet et af Sjællands højeste punkter. Den naturlige højde er dog kun 121,3 m mens de resterende ca. 4 m skyldes en anlagt høj, som Ulrik Gyldenløve lod opføre i slutningen af 1600-tallet.

Vejene følger det småbakkede terræn som her vest for Valsølillegård.

Vandelementer

Der findes en del markante vandelementer i karakterområdet, blandt andet Valsølille Sø, Gårdsø ved Skjoldnæsholm og Mortenstrup Sø. I Store Høed Skov og Højbjerg Skov ses en række mindre søer, ligesom skovene er karakteriseret ved mange åer og dræningskanaler. I den vestlige del af karakterområdet ligger Skee Mose. Som følge af landskabets dødisrelief er der en del mindre vandhuller spredt på markfladerne og i skovene.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur

Der er mange store skovområder inden for karakterområdet, hvor de største er Allindelille Fredskov, Haraldsted Skov, Valsømagle Skov, Store Høed Skov og Højbjerg Skove. Bevoksningen i området består primært af løvtræer. I skovområderne findes der også forskellige nåletræssorter. Skovene omkring Skjoldenæsholm rummer stor variation, og alle træsorter, der dyrkes i dansk skovbrug, siges at være repræsenteret.

Der findes også en del enkeltstående træer på marker og ved vejene. Der er desuden bevoksning i markskellene og omkring de små vandhuller og søer.

Dyrkningsform

Der er landbrugsdrift i den centrale og sydlige del, mens markerne i den nordlige del (ved Hoppeold) hovedsageligt anvendes som græssede marker og til høslet. Omkring Valsølille Sø ligger åbne halvnatur områder med moseområder og afgræssede enge.

Der er anlagt golfbane på et område omkring Skjoldenæsholm.

I markerne findes ofte vådområder, der ikke egner sig til opdyrkning.

Bebyggelses-struktur

Bebyggelsesstrukturen i karakterområdet består af enkelte store gårde, som hovedgården Skjoldnæsholm og Valsølillegård, samt mindre husmandssteder i nogle dele af karakterområdet. Valsømagle i den sydlige del er karakterområdets eneste landsby. Koncentrationen af bebyggelse er størst i den nordlige og vestlige del, hvor der ligger spredte husmandssteder (Valsømagle Huse, Keldeskov Huse, Haraldsted Skovhuse) samt en samling af huse ved Nebs Mølle. Den generelle tilstand af bebyggelsen er god, og mange af de tidligere husmandssteder fremstår renoverede.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Skjoldenæsholms bygninger og det omgivende landskab fremstår som en kulturhistorisk helhed i landskabet. Hovedgården er første gang nævnt i 1348 og har spillet en væsentlig rolle i landskabets udvikling og bebyggelsesstrukturen. Flere gårde i det tilstødende karakterområde *1 Allindelille dødis- og landbrugslandskab* har hørt under herregården (Allindemaglegård, Egtvedgård og Stigbjerggård), mens også Valsølillegård ved Valsølille Sø har været en del af Skjoldenæsholms besiddelser. Søer, parkanlæg, bygningerne, de store skovområder og enkeltstående gamle træer medvirker til at karakterisere den kulturhistoriske helhed omkring Skjoldenæsholm. De historiske vingesus i landskabet og de store skove præger landskabsoplevelsen.

Valdemarsvejen førte oprindeligt fra Gurre over Roskilde, Lejre og Haraldsted og videre til Korsør. Den gamle kongevej måtte kun bruges af kongen (Christian den IV), hoffet og hæren. Vejen blev belagt med natursten, og på strækninger i det kuperede skovområde ved Højbjerg Skove blev den anlagt som hulvej. Nogle steder kan vejens oprindelige brolægning med natursten stadig ses.

En jernbanelinje fra Ringsted over Hvalsø til Frederikssund åbnede i 1925. Allerede i 1936 blev strækningen lukket, og arbejdet med at forbinde linjen mellem Frederikssund og Hillerød blev indstillet. I landskabet findes stadig dæmninger, og et stykke af sporene ligger fortsat ved Skjoldenæsholm, hvor de i dag bruges af Sporvejsmuseet.

Tekniske anlæg

Der ses enkelte større staldanlæg i tilknytning til landbrugsejendomme, men de er ikke dominerende i landskabsbilledet. Herudover kan skorstenene ved Ortved i naboområdet ses fra den sydlige del.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende elementer i forhold til landskabets rumlige og visuelle forhold er de markante skove i samspil med det karaktergivende dødislandskab. Desuden indgår de spredte husmandssteder og store gårde med deres tilhørende omgivelser som karaktergivende elementer, i særdeleshed Skoldnæsholm og området omkring Valsølille Sø. Til sammen giver dette et landskab, der i den nordlige del er middel til lille, mens skalaen i den centrale den er større. Her er landskabsrummene og markparcellerne generelt større.

Afgrænsningen i landskabet er transparent til lukket.

Skovene og de markante skovbryn afgrænser landskabsrummene omkring de store markflader.

Landskabet fremstår visuelt roligt og uforstyrret. I den sydlige del er der lange kig over tunneldalen ved Haraldsted Sø mod Benløse og Ringsted By.

Tunneldalen med Haraldsted Sø afgrænser området og skaber udsigter mod syd til Ringsted by, Benløse Kirke samt højspændingsledninger. Der er visuel sammenhæng med område *6 Ringsted og Kværkeby morænelandskab* henover søerne i tunneldalen.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Området omkring Valsølille Sø er oplevelsesrigt med natur og halvkultur omkring Valsølille Sø og nærhed til Skjoldnæsholm. Det naturprægede landskab omkring søen byder på visuelle oplevelser.

Omkring Hoppeold og Svalmstrup er det karakteristiske dødislandskab udpræget. Her er samspillet mellem det kuperede terræn med små bakketoppe og lavninger og ustruktureret beplantningsstruktur tydelig. Nogle steder er der lange udsigter, andre steder er man lukket inde nede i terrænet mellem bebyggelse, moseområde og krat. Landskabsoplevelsen er uforudsigelig på grund af den lille skala, snoede veje og spredte bebyggelse i det afvekslende terræn.

Dødislandskabets karaktertræk ses tydeligt i landskabet ved Hoppeold. Her er både søer og vådområder i afløbsløse lavninger samt bakker og blandet bevoksning.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Der ses ingen tekniske anlæg i karakterområdet, og landskabet fremstår visuelt og støjmæssigt roligt.

Et område syd for Jystrup er udstykket, og kun en lille del af området er udbygget.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

For at opretholde den eksisterende landskabskarakter er fortsat drift af jorden og vedligeholdelse af de gamle, store skove og skovbryn væsentlig. Samtidig er den sparsomme bebyggelse med de tidligere husmandssteder og spredte landejendomme med til at præge landskabet.

Udviklingstendenser

Landskabet er ikke udviklet meget i de seneste 100 år. Skovarealernes omfang er stort set uforandret, selvom en gennemgang af luftfotos viser, at der løbende fældes og nyplantes. I de seneste 50 år er skovene blevet tættere og træerne større. Herudover er der kommet en golfbane med arealer øst og vest for Skjoldenæsholm, hvor der tidligere var dyrkede marker.

I forhold til bebyggelse er der ved Valsømagle udstykket mindre jordlodder af to omgange. I den østlige del af byen blev grunde udstykket i første halvdel af 1900, mens der senest er udstykket og bebygget nye enklaver med i alt 20 grunde nord for byen (forsøgsbyggeriet Hallingelille). Også ved Næbs Mølle er der sket en udvikling i bebyggelse i 50'erne og 60'erne, hvor der blev opført enfamilieshuse.

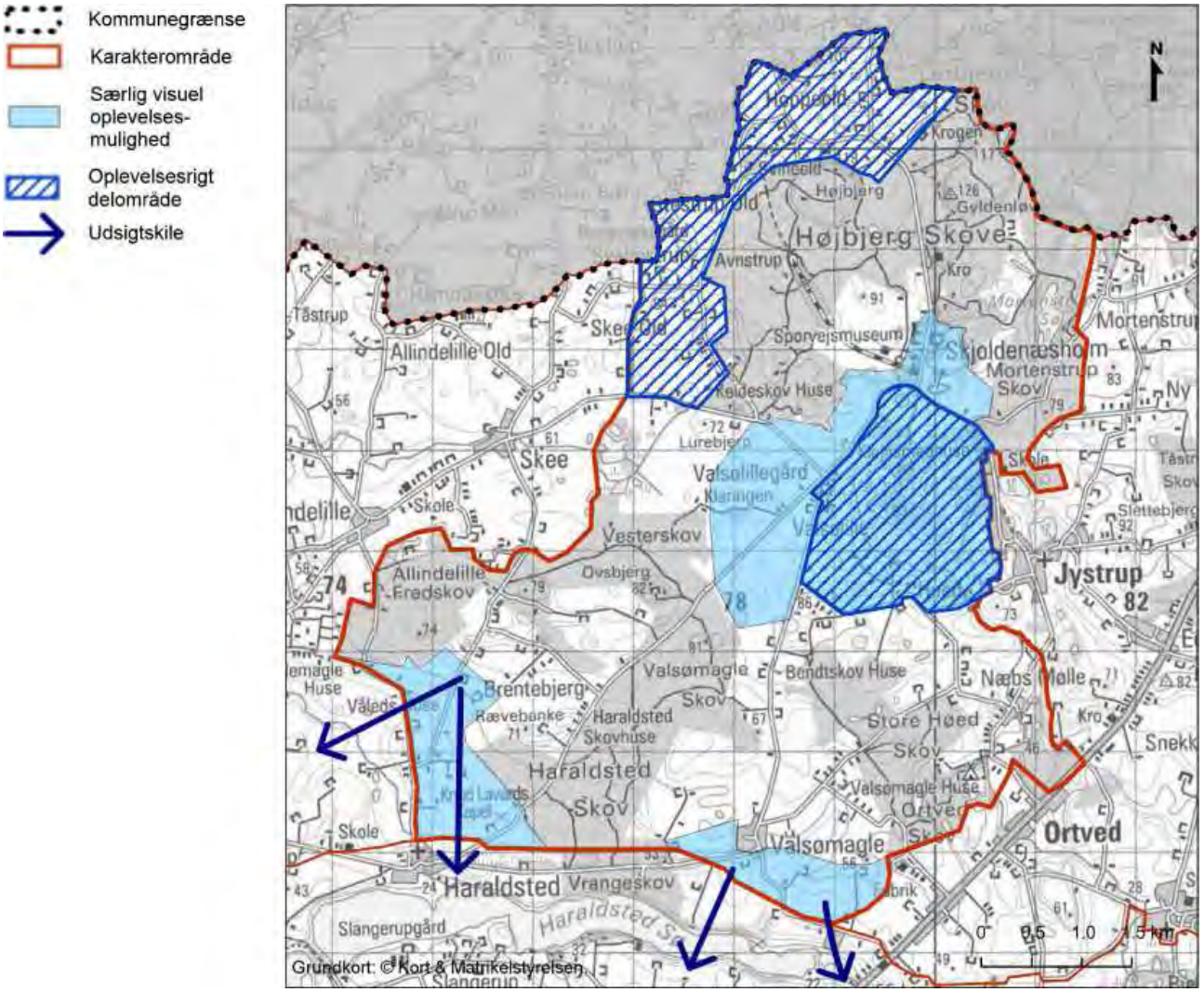
Planlagte ændringer

Der er ingen eller få planlagte ændringer i dette karakterområde. De udpegede områder til vindmøller og erhverv ligger ikke inden for dette område.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 2.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Landskabet omkring Skjoldenæsholm rummer mulighed for udsigter ud over de store markflader, ligesom natur- og halvkultur-arealerne ved Valsølille Sø byder visuelle oplevelser.

Fra Valsømagle, der ligger højt i landskabet, er der gode udsigtsmuligheder over tunneldalen i syd, karakterområde *4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab*.

Også fra Nyvangshuse nord for Haraldsted i den sydvestlige del giver det høje terræn mulighed for udsigter mellem skovene mod syd og vest. Også her er udsigten over tunneldalen med Haraldsted Sø og i retning mod Gyrstinge.

Udsigt over Valsølille Sø fra syd. Selv på en regnfuld dag fornemmes skovområdernes betydning i landskabet og de lavtliggende områder omkring søen.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabskarakteren er i høj grad knyttet til herregårdspræg, hvor de store skove spiller en markant rolle. Landskabet er i dag stort set uden tekniske anlæg og landskabets oprindelse fornemmes. Karakterområdet er derfor generelt sårbart over for større ændringer og tilføjelse af nye landskabselementer. Der er ikke egentlige udviklingsplaner for området.

Særligt sårbare områder

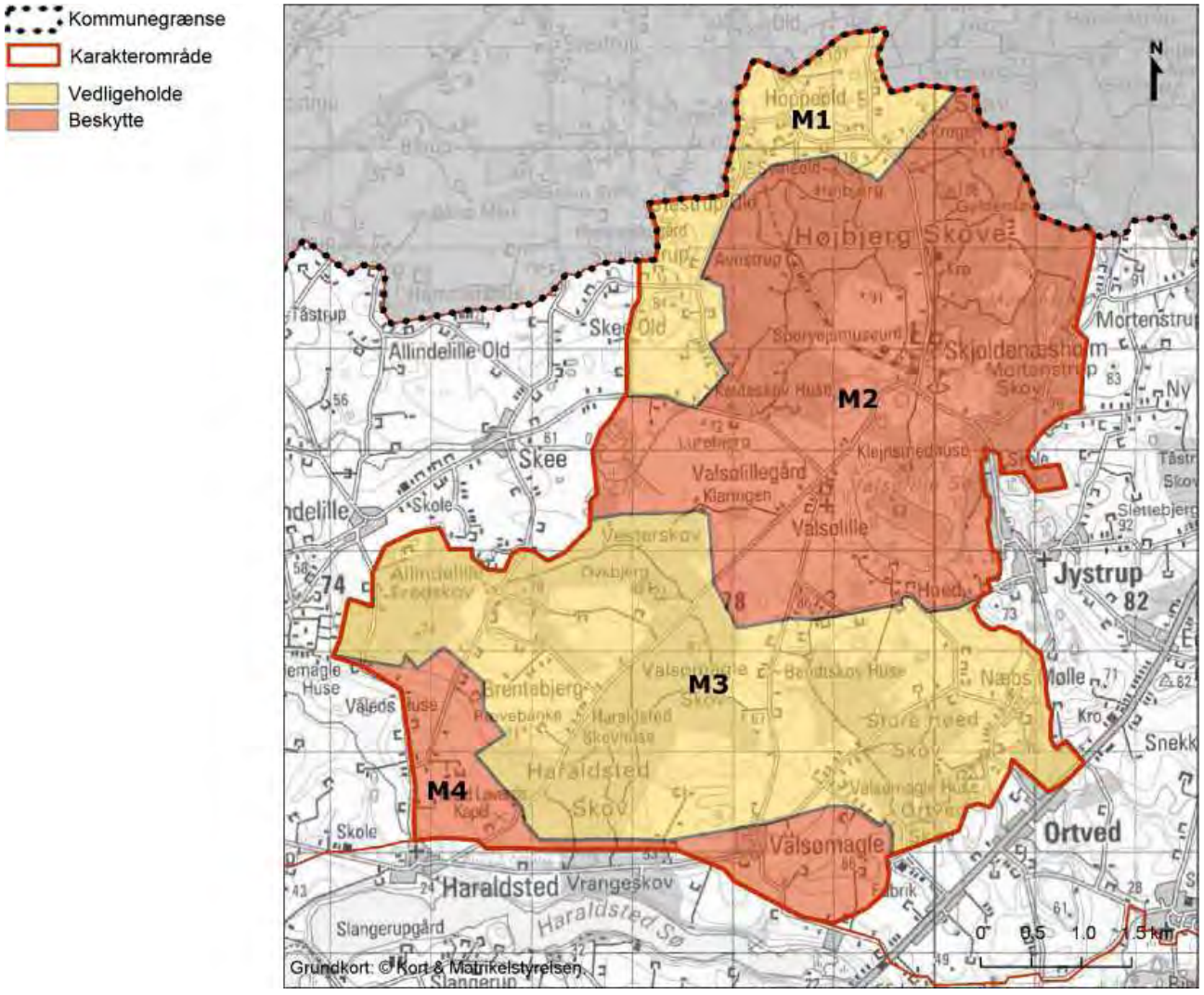
Området ved Hoppeold og Svalmstrup er vurderet særligt sårbart over for tiltag, der vil sløre delområdets karakter som et landskab med lille skala, hvor de væsentlige elementer udgøres af bevoksning, spredte landejendomme og gårde samt vådområder og småsøer. Samtidig er der en ekstensiv karakter, hvor flere af de små jordlodder afgræsses. Området er sårbart overfor egentlig skovrejsning, og store sammenhængende udstykninger, da det vil sløre sammenhængen mellem naturgrundlaget og placeringen af bebyggelse og veje i det bakkede landskab.

Landskabet med herregårdspræg omkring Skjoldenæsholm er særligt sårbart overfor ændringer og tiltag, der vil begrænse den visuelle sammenhæng over de store, åbne markflader. Samtidig er de markante skovbryn, gamle vejtræer og enkeltstående træer væsentlige enkeltelementer, og derfor er landskabets karakter med tydeligt herregårdspræg sårbart over for ændringer.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 2.

M1 - vedligeholde

M1 skal vedligeholdes, da der her er tale om et delområde med udpræget dødispræg, hvor der er en tydelig sammenhæng mellem det varierede naturgrundlag og de kulturskabte strukturer såsom veje, bebyggelsens placering,

størrelse mv. Delområdet skiller sig ud (er kontrasterende) i forhold til det resterende karakterområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Området skal beskyttes mod tiltag (større sammenhængende skovrejsning, større sammenhængende byggeri, store landbrugsejendomme) der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets lille skala.

› De små marklodder og spredte naturområder bør opretholdes, så den lille skala og dødiskarakteren fortsat tydeligt kan opleves.

› De markante skovbryn bør bevares, så de fortsat er afgørende for afgrænsningen af landskabsrummene.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes, da der her er tale om et særligt karakteristisk delområde med god tilstand, hvilket opleves ved, at herregårdslandskabet fremstår enkelt med en tydelig tidsdybde som følge af at udviklingen i området har været begrænset. Derfor er karakteren fortsat præget af de store åbne marker, sparsom bebyggelse og ikke mindst store skovområder med markante skovbryn.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Undgå fritliggende bebyggelse da dette kan sløre det generelt sparsomt bebyggede herregårdslandskabs karakter.

› De markante skovbryn bør bevares, så de fortsat er afgørende for afgrænsningen af landskabsrummene og danner en veldefineret ramme omkring de åbne landskabsområder. De fritstående træer samt vejtræer skal så vidt muligt bevares.

› Området bør friholdes for store tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsledninger, siloer, biogasanlæg eller telemaster.

M3 - vedligeholde

M3 skal vedligeholdes, da der er tale om et karakteristisk landskab i god tilstand. Området er præget af skov og skovbryn hvor de åbne landområder, spredte bebyggelse og samlinger af huse, ligger som lommer omkranset af skov.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› De markante skovbryn bør bevares, så de fortsat er afgørende for afgrænsningen af landskabsrummene og danner en veldefineret ramme omkring de åbne landskabsområder.

› Strukturen omkring Valsømagle landsby bør opretholdes. Dette sikres ved at vejenes forløb og de beskyttede sten- og jorddiger ikke fjernes eller ændres. Vedligeholdelse af strukturerne skal medvirke til, at stjerneudskiftningen som kulturhistorisk spor stadig kan genfindes.

M4 - beskytte

M4 skal beskyttes, da delområdet rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder i kraft af udsigterne på tværs af Haraldsted tunneldal. Delområdet er derfor generelt åbent i retning mod tunneldalen, hvor der opnås lange kig, mens landskabet er lukket af skovbryn i andre retninger.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Der er særlig visuel kontakt på tværs af tunneldalen og til Haraldsted Sø. Denne visuelle forbindelse skal beskyttes ved ikke at tillade større sammenhængende skovrejsning og opførelse af tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsledning, siloer og biogasanlæg.

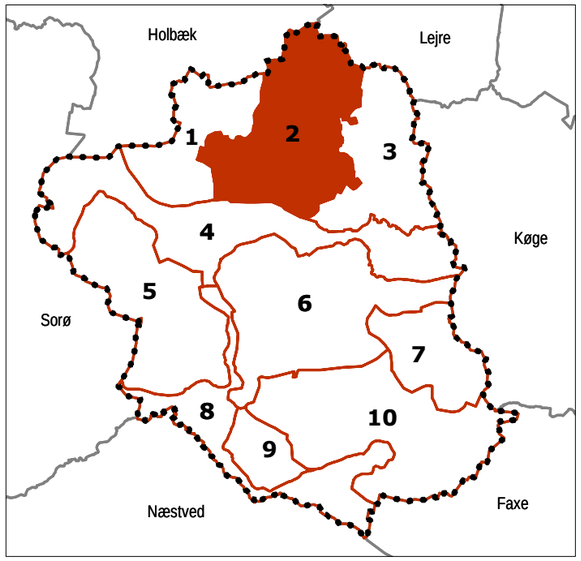
› Mindre skovrejsnings områder kan accepteres, hvis det sikres at der er ind-/udsigtskiler til søen.

› Eventuel byudvikling ved Valsømagle og Haraldsted bør være rettet mod nord.

› Strukturen omkring Valsømagle landsby skal opretholdes. Dette sikres ved at vejenes forløb og de beskyttede sten- og jorddiger ikke fjernes eller ændres. Vedligeholdelse af strukturerne skal medvirke til, at stjerneudskiftningen som kulturhistorisk spor stadig kan genfindes.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 2
Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab

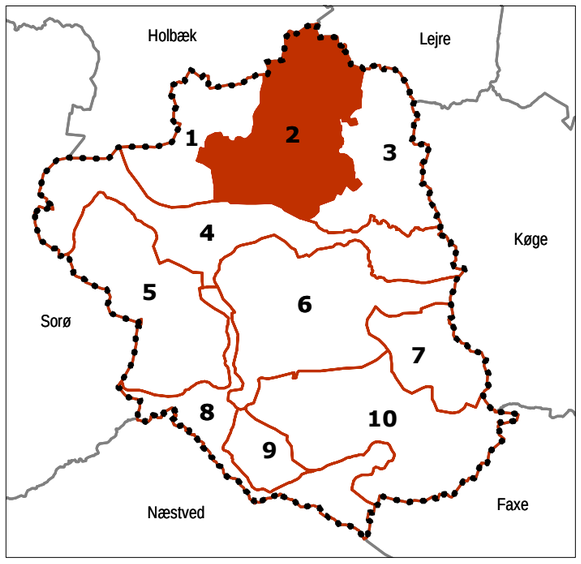
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 2-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 2-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

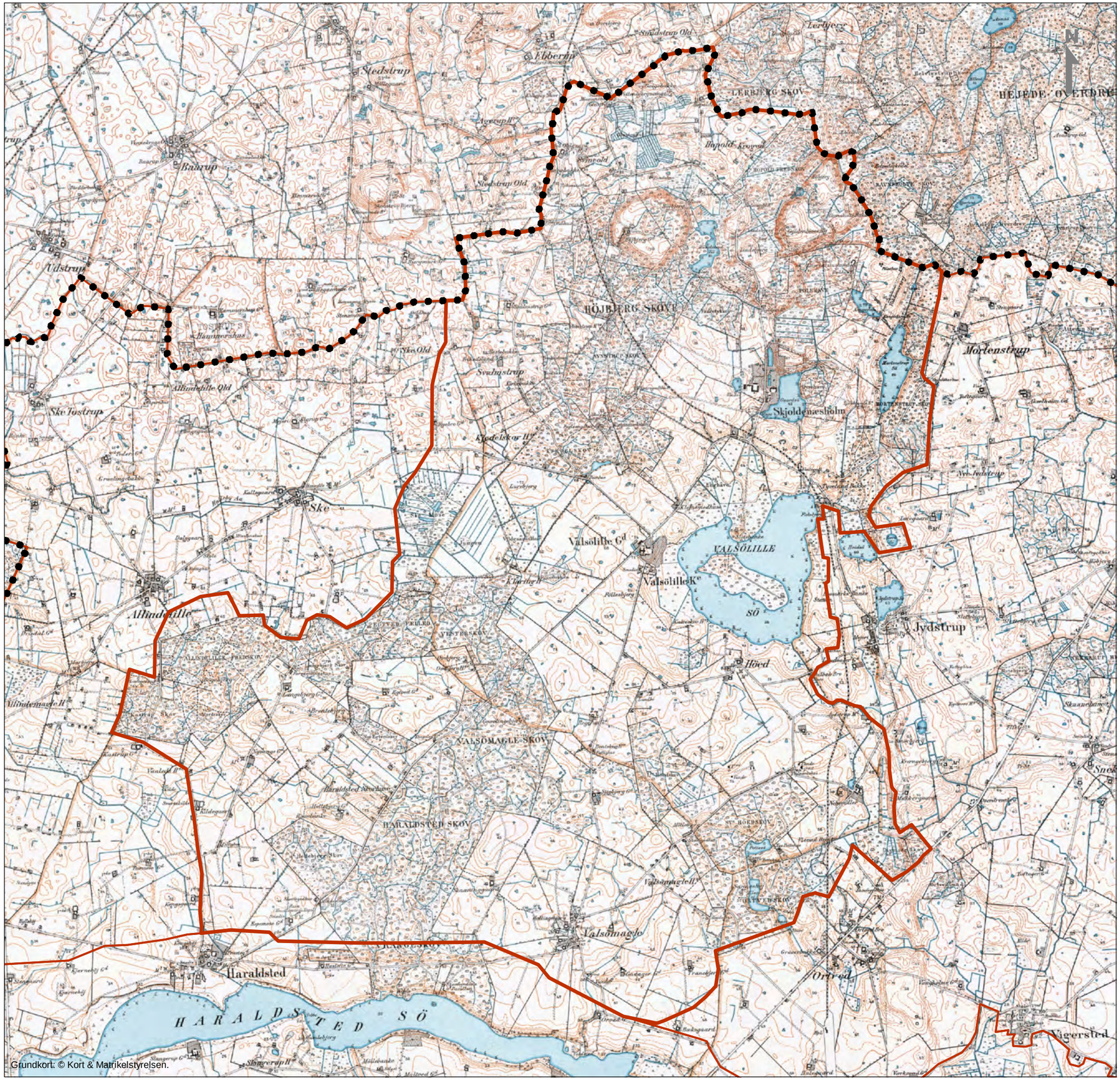
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 2
Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab

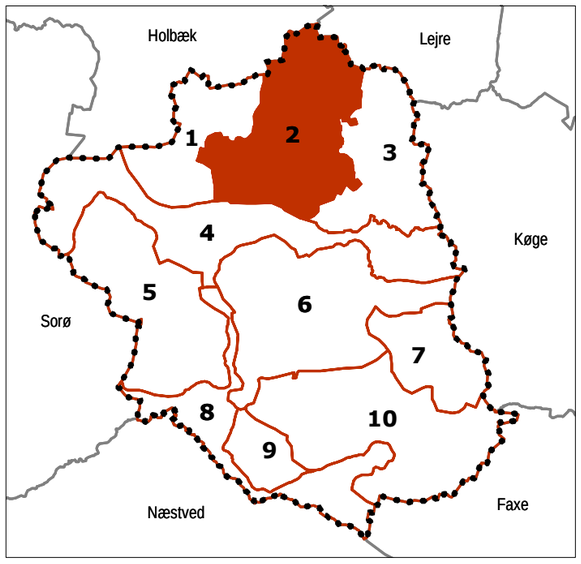
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 2-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 2-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 2
Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 2-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 2-3	0

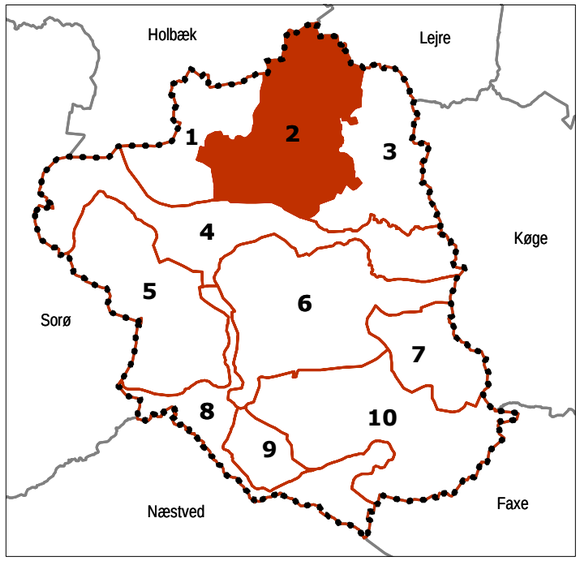
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

N

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

Landskabskarakterområde 2

Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab

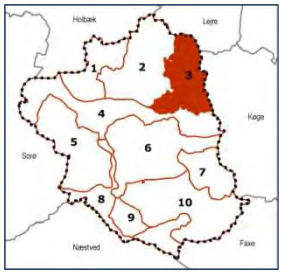
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 2-4	0

COWI

COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

3 Jystrup dødis- og landbrugslandskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Delvist småbakket dødislandskab og delvist bølget morænelandskab med landbrugsdrift, et par landsbyer, spredt bebyggelse og gennemskåret af Roskilde landevejen.

Udsigt fra Slettebjerg mod syd. De karakteristiske småbevoksninger ses spredt på marken.

Beliggenhed og afgrænsning

Jystrup dødis- og landbrugslandskab ligger i den nordøstlige del af Ringsted Kommune. Mod nord og øst er området afgrænset af Lejre og Køge kom-

muner. Den vestlige grænse følger skovområderne i det skovrige naboområde *2 Skjoldenæsholm dødislandskab.* Mod syd er karakterområdet afgrænset af den centrale og markante tværgående tunneldal med Humleore Skov og Kværkeby Mose. Ned mod Vigersdal Å i vest følger grænsen den sydlige bykant af Vigersted samt terrænet, mens grænsen i øst følger bevoksningsgrænsen for Humleore Skov.

Landskabskarakteren

Landskabet er både karakteriseret af dødisrelief og mere storbakket morænelandskab med landbrugsdrift. Der findes et par landsbyer, spredt bebyggelse samt fritliggende landbrugsejendomme. Der ses også en del bebyggelse langs den tværgående vej mod Roskilde (Roskildevej). I det dødisprægede landskab findes nogle mindre skovområder, og herudover er der en del småbevoksninger i karakterområdet.

De karaktergivende landskabselementer giver landskabet en middel skala. Det gør, at landskabet opleves som delvist åbent, og der er mulighed for at se langt i den sydlige del, hvor det mere jævne terræn dominerer. I det mere lukkede delområde mod nord gør den tættere samling af fritliggende huse, småbevoksninger og bugtede veje, at landskabsoplevelsen er mere varieret, og at man ikke kan se helt så langt. Nærheden til Roskildevej bemærkes fra store dele af området.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren kan spores tilbage til tiden omkring udskiftningen (slutningen af 1700-tallet), hvor landsbyerne blev grundlagt på deres nuværende positioner. Strukturen fra dengang kan stadig genfindes i landskabets struktur, landsbyernes beliggenhed samt de spredte husmandssteder og -kolonier.

Områdets landsbyer er sidenhen vokset med nye boligområder. Også omkring Roskildevej fremstår bebyggelse og sammenhængen med landskabet som yngre end landskabskarakterens generelle oprindelse. Her er den bebyggelses- og landskabsmæssige oprindelse fra første halvdel af 1900-tallet, hvor husene langs Roskildevej i Ortved bl.a. blev opført.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Dannelsesmæssigt udgøres området delvist af bundmorænelandskab og dødislandskab fra sidste istid. Grænsen mellem de to naturgeografiske karaktertræk er en flydende overgang, men skifter mellem Snekkerup og Vigersted, hvor dødislandskabet ses nord for og bundmorænelandskabet syd for.

Jordtype

Foruden den markante overvægt af moræneleraflejringer er der pletvise aflejringer af ferskvandstørv og smeltevandssand, hvilket illustrerer landskabets geomorfologi.

Terræn

Terrænet er delvis bølget med bløde bakker markeret i terrænet i forbindelse med morænelandskabet i den sydlige del. I den nordlige del er terrænet småbakket med dødisrelief, hvilket kendetegnes ved små bakketoppe og afløbsløse lavninger. Terrænet stiger fra ca. 30 meter over havet i den sydlige del til omkring 90 meter over havet i den nordlige del.

Vandelementer

Af vandelementer findes to mindre søer (Jystrup Sø og Hvidsø), vådområder, vandløb og små vandfyldte og til dels afløbsløse lavninger.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Udover landbrugsarealerne findes flere mindre skove i karakterområdet, herunder Atterup Skov, Tåstrup Skov og Snekkerup Hestehave samt en frugtplantage sydøst for Vigersted. Skovene består af blandede løv- og nåletræer. Derudover er karakterområdet præget af flere små skovbevoksninger, småbeplantninger på de åbne marker, frugtplantage ved Skovgård, juletræsplantager og en del enkeltstående træer og krat i markskel.

Dyrkningsform

Der dyrkes jordbrug i størstedelen af karakterområdet. I den nordlige del findes flere plantebedrifter, hvor jorderne dyrkes mere ekstensivt, og flere arealer afgræsses. I den sydlige del findes flere bedrifter med husdyrhold, og her dyrkes jorden mere intensivt.

Bebyggelses-struktur

De største landsbyer i områder er Jystrup og Vigersted. Desuden ligger der en række små bebyggelser – Egemose, Snekkerup, Ny Jystrup og Ortved. samt spredt bebyggelse og landbrugsejendomme i det åbne land, især syd for Egemose og langs Roskildevej. Et stort industrianlæg i den vestlige del af Ortved har to høje skorstene, der kan ses på stor afstand.

En af de store landbrugsejendomme øst for Vigersted. Skov udgør den visuelle afgrænsning af landskabet, der falder i niveau ned mod syd og tunneldalen

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Der findes flere fortidsminder i karakterområdet i form af to gravhøje nord for Vigersted, en rundhøj i skovområdet Ortved Lund og en landhøj umiddelbart øst for Ortved Lund. Ingen af fortidsminderne er markante i landskabet.

Bebyggelsen ved Ny Jystrup er et klassisk eksempel på en husmandskoloni, hvor de små huse ligger som perler på en snor. De udstykkede lodder ligger på begge sider af vejen. Grundene var lige store, og på hvert af lodderne blev der opført et hus ud til vejen. Husmændene var typisk daglejere, og afgrøderne fra de små jordbrug var nødvendige som supplement til en lav løn.

Strukturerne omkring Snekkerup er originale i forhold til udskiftningsmønsteret. De firelængede gårde ligger med en vis afstand og danner ikke en traditionel landsbykerne. Landsbyens styrke som kulturhistorisk helhed består i, at de ca. 8 gårde stadig er beliggende på samme sted, og at der kun er kommet få nye bygninger omkring landsbyens gårde. Gårdene blev opført omkring 1850 eller før.

Tekniske anlæg

Landevejen mellem Ringsted og Roskilde gennemskærer karakterområdet fra sydvest til nordøst. Af tekniske anlæg i øvrigt findes flere luftledninger og høje skorstene ved Ortved.

Rumlige og visuelle forhold

Landskabets skala er mellem til stor. Den rumlige opdeling af landskabet er vurderet som transparent, idet landskabets sigtbarhed kun delvist er begrænset af bevoksning på markfladerne, skove og diverse småbevoksninger. Jystrup dødis- og landbrugslandskab forekommer sammensat i kompleksitet, fordi området er præget af både bundmoræne- og dødisgrundlag, varieret arealanvendelse, bevoksningstyper, dyrkningsformer og bebyggelsesstrukturer. De karaktergivende landskabselementer danner en svag til middel struktur.

Landskabet opleves middel roligt og er nogle steder er præget af trafikken på Roskildevej, mens det andre steder forekommer roligt. Støjmæssigt opleves landskabet afdæmpet pga. landskabskarakterområdets diversitet, hvor der langs Roskildevej kan være støjende, men derudover stille.

Landskabet syd for Atterupgård er kuperet og med markparceller, der anvendes ekstensivt.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Det småbakkede småskala dødislandskab ved Mortenstrup og Atterup Skov med spredt bebyggelse fremtræder særligt karakteristisk i området. Der ses også et tydeligt samspil mellem natur- og kulturgrundlag, idet dødisrelieffet har betinget en sammensat arealanvendelse med både skovbrug, ekstensivt og intensivt landbrug og adskillige småbiotoper.

Hele områdets sydlige grænse, hvor der er kig ud over tunneldalen og ådalen med Vigerdal Å, Kværkeby Mose og Humleore Skov, byder på rige udsigtsmuligheder. Vigersteds bebyggelse og ikke mindst kirkens placering på kanten af dalen opleves som markant. Vigersted Kirke udgør et markant enkeltelement, der dog er særligt visuelt synligt fra de sydligere karakterområder.

Slettebjerg med sine 95 meter over havet øst for Jystrup opleves som et markant enkeltelement i kraft af dens egenskaber som udsigtspunkt. Herfra kan man både se langt i sydlig og nordlig retning.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Udover Roskildevej, der gennemskærer området fra sydvest til nordøst, fremtræder tekniske anlæg kun lokalt med visuel dominans. Bebyggelse omkring Roskildevej virker dog markant, idet det på flere delstrækninger flankerer vejen og hindrer udsynet til landskabet. Fra det åbne land er vejen ikke særlig synlig, da bebyggelsen hindrer indkig til vejen. Skorstenene ved Ortved kan ses på stor afstand, men på grund af terrænet er de inden for karakterområdet kun synlige fra den sydlige del omkring Vigersted.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren afspejler landbrugsdrift, hvor der i den nordlige del dyrkes mere ekstensivt og i den sydlige del generelt mere intensivt. Fortsat drift af jorden samt vedligeholdelse af skovområder, natur- og halvkulturarealer samt hegn er vigtige tiltag for opretholdelse af den eksisterende landskabskarakter.

Udviklingstendenser

Den overordnede vejstruktur er ikke ændret de seneste 120 år. I randen af Jystrup og Vigersted ses flere steder byudvikling og ved Egemose er der både sket by- og erhvervsudvikling.

Vigersted er oprindeligt en forteby, der blev udskiftet i 1798. I landsbyen er der en stor ubebygget forteplads ved kirken. Landsbyens den østlige del er præget af et stort parcelhusbyggeri, der løbende er udbygget siden 1960'erne og op gennem 1990'erne, mens den vestlige del hovedsageligt er udbygget i 1960-70'erne. I byens nordøstlige del findes en del udstykkede grunde, der endnu ikke er udbygget.

Jystrup er en stor kirkelandsby, der blev udskiftet i 1796. I starten af 1900-tallet gik en jernbanelinje igennem byen i en ca. 11-årig periode. Det har bevirket, at byen blev udbygget langs med jernbanen og altså vest for den oprindelige landsbys kerne omkring Jystrup Kirke. Her er parcelhusbebyggelse fra 1960'erne og 70'erne, primært i den østlige ende af byen. Den ned-

lagte jernbanes spor med dæmning og broer præger området omkring Jystrup by.

Bykanten af Jystrup, hvor Jystrup Sø ligger til højre og et af byens nye beboelsesområder ligger til venstre

Planlagte ændringer

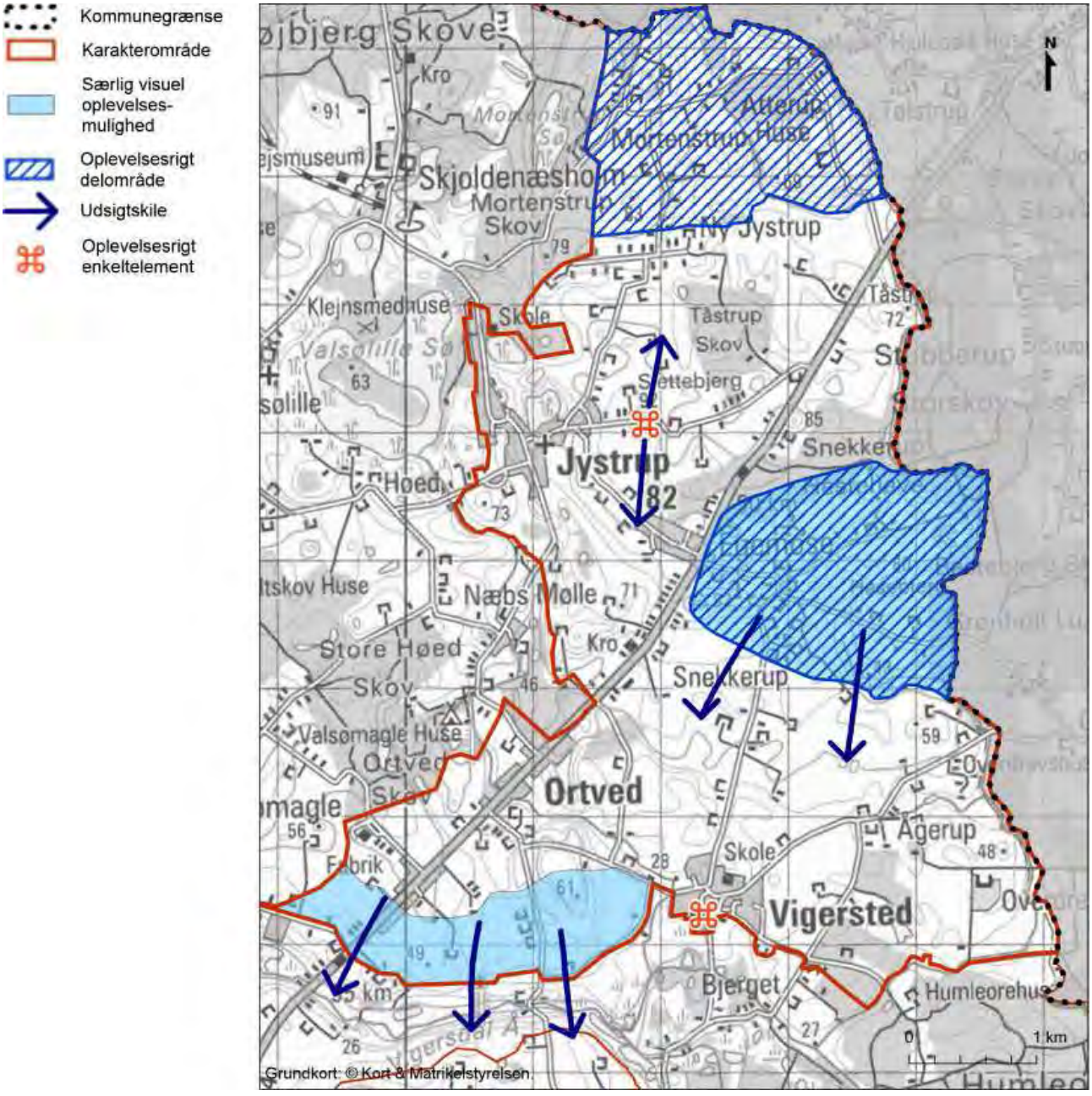
Der er ikke planlagte ændringer inden for området. I den nordvestlige del af Vigersted er der udstykket grunde, men de er endnu ikke bebyggede. Ved Jystrup er der udstykket grunde i den sydvestlige bykant, der ligger i det tilstødende område *2 Skjoldenæsholm dødis- og herregårdslandskab.*

Der er desuden planlagt en regional sti fra det sydøstlige hjørne til det nordvestlige hjørne af karakterområdet.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 3.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Området ved Mortenstrup og Atterup Skov udgør et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder da det småbakkede dødislandskab her fremtræder særlig tydeligt, og terrænet er mere kuperet. Samtidig er landskabet både mod nord og vest tydeligt defineret af skovområder, hvilket bidrager til, at landskabet opleves som et samlet delområde.

Snekkerup ligger visuelt markant placeret i det småbakkede dødislandskab med overgangen til den bølgede moræneflade og tunneldalen syd herfor. Det bølgede landskab er af stor skala og giver mulighed for lange kig.

Landskabskarakterens sårbarhed

Den nordlige del af karakterområdet omkring Mortenstrup, Ny Jystrup og Tåstrup Skov samt omkring Snekkerup vurderes at være særlig sårbart overfor tiltag, der kan ændre eller sløre det delvist småbakkede dødislandskab. Endvidere vurderes området særligt sårbart overfor ændringer i det visuelt transparente og rumligt sammensatte forhold, der karakteriserer disse dele af landskabskarakterområdet. Området kan udpeges som et område, hvor skovrejsning er uønsket, medmindre de nye skovområder består af løvfældende arter.

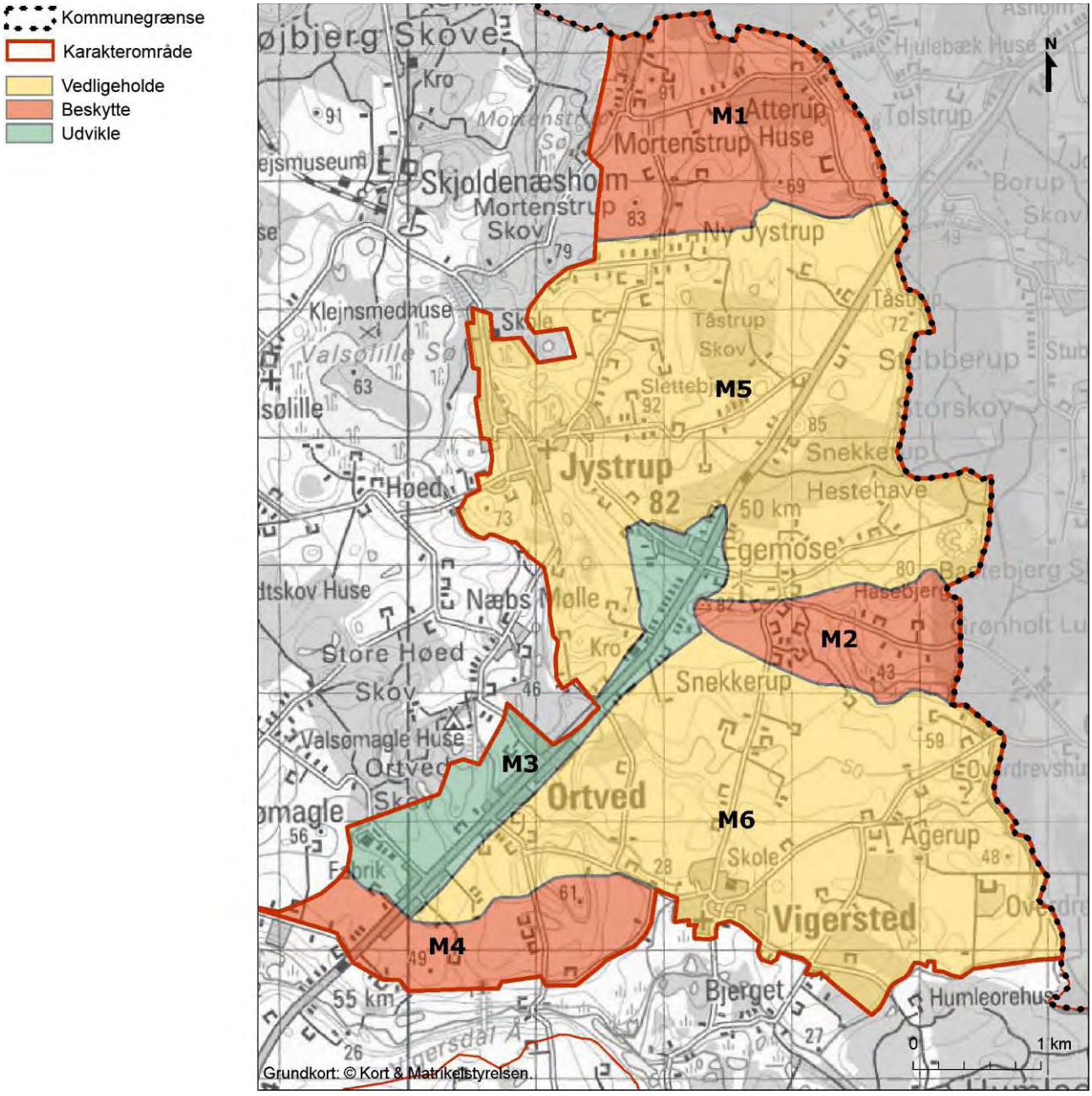
Særligt sårbare områder

Den sydlige del af området omkring Snekkerup og Vigersted vurderes at være særlig sårbart overfor tiltag, der kan ændre eller sløre det bølgede morænelandskab og hindre udsigten mod syd. Landskabets åbne karakter er også sårbart overfor ændringer, der vil ændre dette karaktertræk for området.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 3.

M1 - beskytte

Omkring Mortenstrup afgrænses et særligt karakteristisk delområde, hvor tilstanden er god. Området rummer tillige særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Området skal derfor beskyttes. Området er karakteriseret ved et småbakket dødisrelief, spredte landbrugsejendomme, små skovområder og markante skovbryn.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Større sammenhængende skovrejsning og andre tiltag (større sammenhængende byggeri, markante tekniske anlæg, store fritliggende landbrugsejendomme), der kan forringe de gode udsigtsmuligheder og visuelle sammenhænge inden for delområdet, bør undgås.

- Den landbrugsmæssige drift mellem de spredte skovområder bør understøttes, så landskabets terræn fortsat kan opleves.

- Vasebæk Å kan med fordel for landskabet tilbageføres til sit oprindelige slyngede forløb, hvorved åen vil fremstå med mere naturlig karakter.

M2 - beskytte

Delområdet ligger højt i terrænet og er på alle sider afgrænset af faldende terræn. Der er tale om et særligt karakteristisk landskab i god tilstand og som desuden er udpeget som del af et oplevelsesrigt delområde og et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Udsynet mod syd fra det højtliggende delområde bør bevares ved at sikre, at der ikke tilplantes eller opføres tekniske anlæg mv. i områdets udkant, der vil hindre udsynet over de skrånende markflader.

- Det delvist våde område syd for Lundegård er i dag delvist tilgroet med mose, vandhul og vandløb. Området kan evt. tilbageføres til en vådere tilstand, hvorved et mere naturpræget område kunne opstå, der vil stå i kontrast til de kvadratiske marker og store skovområder.

M3 - udvikle

Da landskabet i delområdet M3 fremstår karaktersvagt og usammenhængende i forhold til det omgivende landskab, kan det med fordel udvikles. Langs Roskildevej på strækningen mellem tunneldalen og Egemose ligger betydelig bebyggelse og ved Egemose er et erhvervsområde opstået.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Den megen bebyggelse langs vejen skaber en barriere i landskabet, og giver landskabet et teknisk præg. Denne virkning vil kunne afhjælpes

ved strategisk skovrejsning, da det vil lette mødet mellem det åbne land og den meget bebyggede vej.

› Spredt bebyggelse langs Roskildevej skal undgås, og der bør kun gives tilladelse til nye byggerier i umiddelbar tilknytning til den eksisterende bebyggelse.

M4 - beskytte

M4 skal beskyttes. Delområdet er desuden udpeget som et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder, hvilket er knyttet til udsigterne på tværs af Haraldsted tunneldal.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Der er særlig visuel kontakt på tværs af tunneldalen og Vigersdal Å. Denne visuelle forbindelse skal beskyttes ved ikke at tillade skovrejsning ned mod ådalen og opførelse af tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsledning, siloer og biogasanlæg.

M5 - vedligeholde

M5 skal vedligeholdes. Landskabet i delområdet er karakteristisk med god tilstand, og udgør langt størstedelen af karakterområdet. Karakteren er knyttet til et varierende terræn og en del skovområder og spredt bevoksning.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› For at vedligeholde karakteren af landskabet bør den eksisterende landbrugsdrift opretholdes og understøttes.

› De levende hegn er med til at underbygge oplevelsen af landskabet og inddele landskabet i afgrænsede rum. De levende hegn kan med fordel for landskabskarakteren og landskabets skala vedligeholdes.

M6 - vedligeholde

M5 skal vedligeholdes. Landskabet i delområdet er karakteristisk med god tilstand, og udgør langt størstedelen af karakterområdet. Karakteren er knyttet til et varierende terræn og en del skovområder og spredt bevoksning.

Anbefalede handlinger og initiativer:

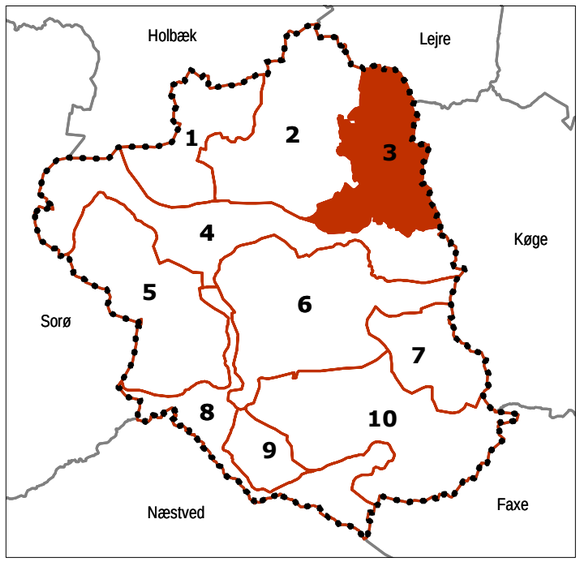
› For at vedligeholde karakteren af landskabet bør den eksisterende landbrugsdrift opretholdes og understøttes.

› De levende hegn er med til at underbygge oplevelsen af landskabet og inddele landskabet i afgrænsede rum. De levende hegn kan med fordel for landskabskarakteren og landskabets skala vedligeholdes.

- Undgå større sammenhængende beplantning i den sydlige del, så den visuelle oplevelse og forbindelse til delområdet M2 ved Snekkerup opretholdes. Der bør derfor ikke opføres tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsledning, siloer og biogasanlæg eller rejsning af større sammenhængende skov.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 3
Jystrup dødis- og landbrugslandskab

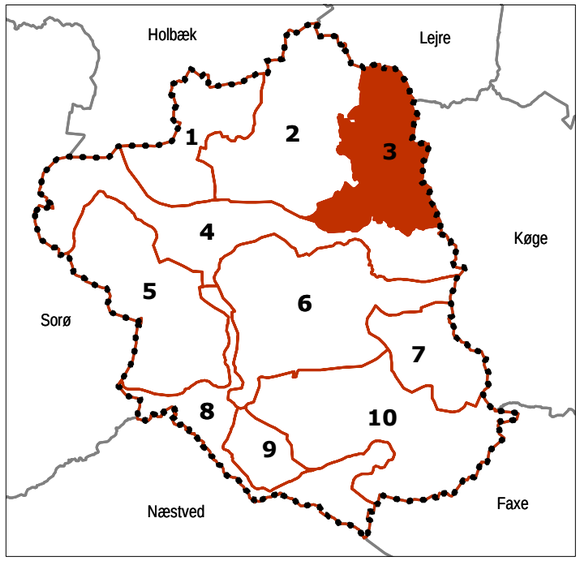
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 3-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:30.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 3-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

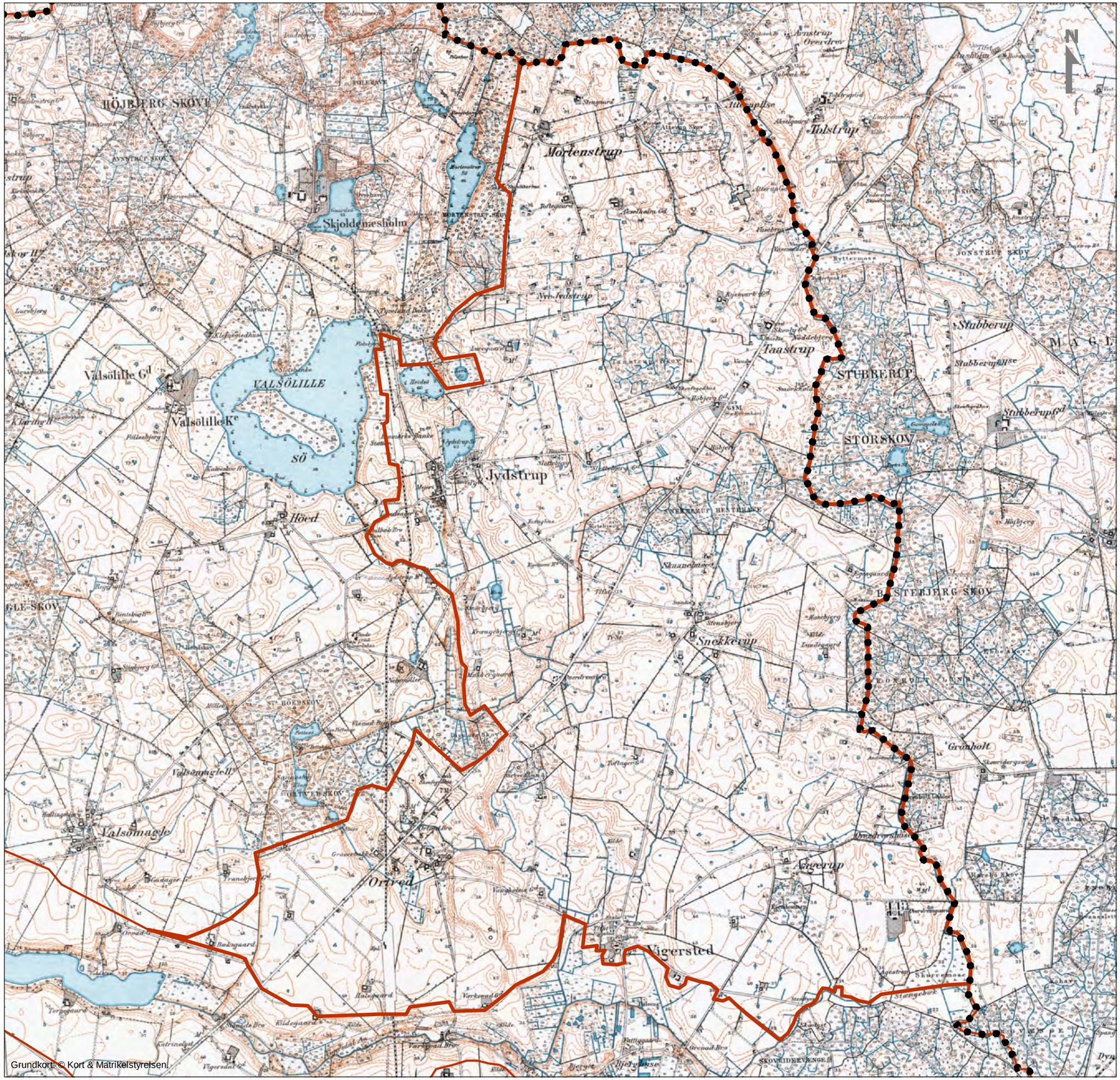
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 3
Jystrup dødis- og landbrugslandskab

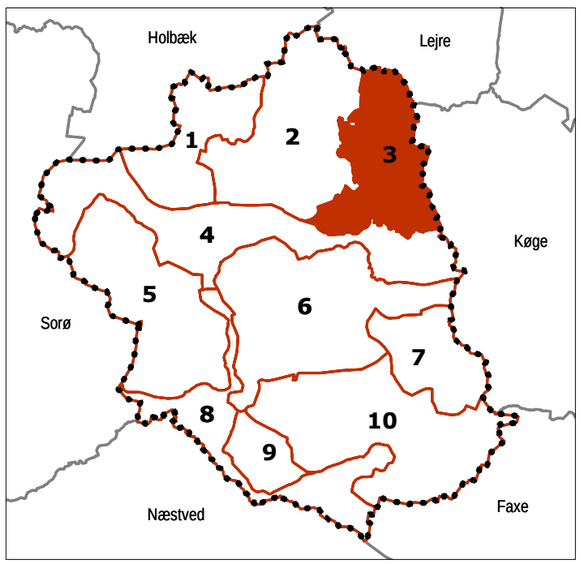
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 3-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:30.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 3-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 3
Jystrup dødis- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-3 Lave målebordsblade.WOR

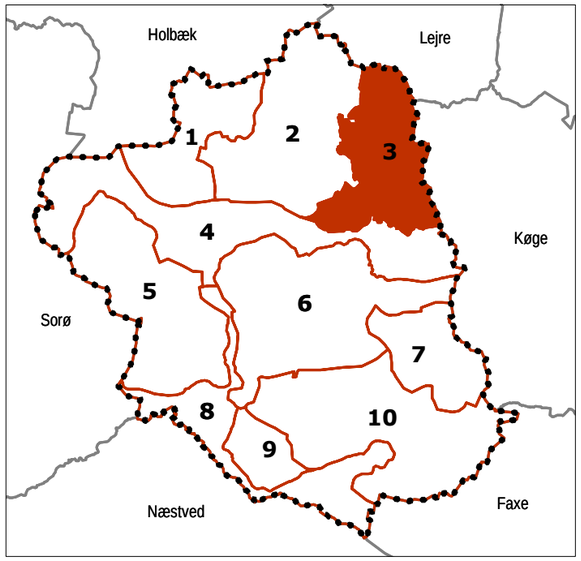
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:30.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 3-3	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

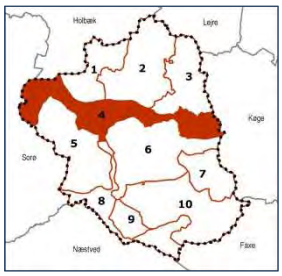
Landskabskarakterområde 3

Jystrup dødis- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 3-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:30.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 3-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Tunneldal med sø, skov- og naturområder med landsbyer på kanten af dalsiderne og spredt bebyggelse.

Udsigt over Haraldsted Sø set fra syd.

Beliggenhed og afgrænsning

Karakterområdet er langstrakt og går på tværs af Ringsted Kommune i øst-vestlig retning. De centrale elementer i området er de to aflange søer og landbrugs-, natur- og skovområderne i umiddelbar tilknytning dertil. Mod nord er området afgrænset af tunneldalens naturlige afgrænsning. Dalsiderne er taget med i karakterområdet, idet grænsen er sat, hvor det stigende terræn

jævner ud. Mod syd er dalsiderne også medtaget, men her er terrænet ikke så stejlt, og grænsen er derfor mere diffus. Udløbet af Ringsted Å samt de skov- og moseområder, der ligger i umiddelbar tilknytning til tunneldalen, indgår også i karakterområdet, der grænser op til tre andre karakterområder mod nord og tre karakterområder mod syd.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren i området består af tunneldalssystemet med de to aflange søer, våd- og moseområder samt skovbevoksning på dalsiderne. På de jævnt faldende dalsider er der intensiv landbrugsdrift, mens der i dalbunden ses mere ekstensiv drift. Omkring søerne henligger en del af jorden som mose med kratbevoksning. På de tilstødende landbrugsflader er terrænet bakket med kun lidt bevoksning, der primært er i forbindelse med bebyggelsen.

Landskabet har en lukket karakter, selvom vandfladerne giver mulighed for kig hen over dalen og i sig selv er elementer med et enkelt præg. Særligt skov- og moseområderne medvirker til, at det sammensatte landskab fremstår som lukket.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabet har ikke ændret sig meget i de seneste 120 år. De eksisterede strukturer med enkeltliggende gårde og landsbyer på toppen af dalsiderne blev skabt i forbindelse med udskiftningen, der i Ringsted-området fandt sted i slutningen af 1700-tallet. I forbindelse med den gamle kongevej, der førte forbi Skjoldenæsholm og til Haraldsted på vejen mellem Roskilde og Korsør, menes der at have været en kongsgård i Haraldsted. Landsbyen blev først udskiftet i 1800.

Ved Gørlev Mose er der en høj intensitet af fortidsfund, og der ses flere gravhøje i landskabet. Der findes også et voldsted efter en tidligere hovedgård ved den østlige ende af Haraldsted Sø. Det indikerer, at området også har spillet en vigtig rolle for flere hundrede år siden.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Tunneldalen løber mellem Åmosen i vest og Køge Bugt i øst og er ca. 800-1000 m bred. I tunneldalens østlige ende er der aflejret åsbakker, der består af sand og grus og ligger som en smal kam gennem dalen. Herudover er der nord og syd for tunneldalen partier med dødispræg. Disse ses tæt ved kommunegrænsen i karakterområdets østlige og vestlige ende.

Jordtype

Jordbunden i tunneldalen består af smeltevandssand og -grus og ved vådområderne af ferskvandsdannelser. Omkring Ringsted Å er det hovedsageligt ferskvandsdannelser, hvilket betyder, at jorden er sorteret og hovedsageligt består af ler og sand.

Terræn

Den øst-vestgående tunneldal har en ujævn bund. Særligt omkring Haraldsted Sø forekommer søbredderne ganske stejle. I den østlige del, hvor Kværkeby Mose og skoven Humleore ligger, er terrænet lavtliggende og overvejende fladt. I de tilstødende områder er terrænet gennemgående jævnt.

Landskabet omkring tunneldalen er overordnet jævnt, og som her ved Gyrstinge Skovhuse, intensivt dyrket.

Vandelementer

Haraldsted Sø og Gyrstinge Sø er begge centrale i området. I tunneldalen findes også de mindre søer Gørlev Sø og den vestlige afsnøring af Haraldsted Sø, der er omgivet af vådområder langs Ringsted Å. Også Kværkeby Mose, Vigersdal Å og Ringsted Å er væsentlige for områdets karakter.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Området indeholder flere store skovområder, der går helt ned til søbredderne. Skovene er gamle - typisk over 100 år - og består hovedsageligt af løvtræer. Træerne i Store og Lille Bøgeskov er - som navnet indikerer - primært bøgetræer. Der er en del bevoksning omkring søer og åløbene. Også enkeltstående træer og allébeplantning ved bl.a. Torpegård, Slangerupgård, og Søgård.

Allé til Torpegård, der ligger på sydbredden af Haraldsted Sø. I forgrunden løber en elledning, der krydser tunneldalen ved Stavedsbro parallelt med landevejen.

Dyrkningsform

Dyrkningsformen i dette område er meget varieret. I den centrale del er der store markflader, som er intensivt dyrket, mens der omkring åerne er vådområder og enge. I den vestlige og østlige ende er der mere ekstensiv drift med hobbylandbrug og græssede marker (Gyrstinge Skovhuse og Bjerget).

Bebyggelses-struktur

Der er spredt bebyggelse på toppen af dalsiderne og nogle steder tæt ved søbredderne. Haraldsted er eneste landsby i området. Der er flere store landbrugsejendomme, hvor f.eks. Slangerupgård ved Haraldsted Søs sydlige bred ligger markant i landskabet. Også en del overdrevsbebyggelse i form af husmandssteder, f.eks. ved Bjerget i Kværkeby Mose, Allindemagle Ø i Gyrstinge Mose og Gyrstinge Skovhuse i dødislandskabet ved Lille Bøgeskov. Den vestlige og nordlige bred af den vestlige afsnøring af Haraldsted Sø er udbygget med fritidshuse.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Der er en høj koncentration af fortidsminder ved Gørlev Mose og i skovområderne. Der findes desuden rester af to voldsteder ved den vestlige afsnøring af Haraldsted Sø.

Området omkring Haraldsted og Haraldsted Kirke er historisk og er mest kendt for mordet på Knud Lavard i 1131, hvor der efterfølgende blev opført et kapel.

Haraldsted Kirke ligger højt i landskabet i den nordlige ende af landsbyen, der ligger på skråningen ned til Haraldsted Sø.

Moseområderne har tidligere været anvendt til tørvegravning. Det ses i dag ved et højt antal firkantede søer i Kværkeby Mose og Gørlev Mose. Moseområderne er i dag tilgroede, og søernes oprindelse som menneskeskabte elementer kan ikke umiddelbart ses.

Tekniske anlæg

To hovedveje går igennem området til hhv. Holbæk og Roskilde. Højspændingsledninger krydser dalen tæt ved de to landeveje.

Gyrstinge Sø er opstemmet i den østlige ende, mens Haraldsted Sø er opstemmet i den vestlige ende. Dæmningen ved Haraldsted blev opført, da

Københavns Vandforsyning i 1960'erne opkøbte søen for at bruge den som drikkevandsreservoir.

Mod nord ses en telemast og skorstene ved Ortved henover skove, bebyggelse og terræn.

Dæmningen i den sydlige ende af Haraldsted Sø udgør adskillelsen til den vestlige afsnøring, der nogle gange betegnes Lillesø. En sti fører over dæmningen og til fritidshusene ved den nordlige bred.

Rumlige og visuelle forhold

De væsentligste elementer i forhold til områdets rumlige visuelle forhold er de stejle dalsider og søernes overflade. Derudover afgrænser skovene muligheden for visuel sammenhæng og lange kig såvel langs søbredderne som ved moseområderne og i det mere landbrugsprægede delområde i vest.

Den gennemgående skala for dette karakterområde er middel til lille, idet landskabsoplevelsen nede i dalen er præget af blandet bevoksning og krat, samtidig med, at vandfladen giver mulighed for lange kig på tværs af dalen. Søbredderne er mange steder bevokset, og gennemgående gør den blandede bevoksning og de til tider stejle dalsider, at landskabet opleves som lukket og sammensat. Foruden de to aflange søer er der ikke en overordnet struktur i landskabet. I det visuelt rolige landskab er der kun få tekniske anlæg og krydsende veje, og støjmæssigt fremstår karakterområdet afdæmpet til stille.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Kværkeby Mose med den gennemgående ås er et oplevelsesrigt delområde. Moseområdet virker meget kompakt i kraft af den tætte krat- og træbevoksning og skiller sig på den måde ud i forhold til tunneldalens mere åbne karakter. I tilknytning til Humleore Skov, der ligger på dødisterræn, kan området byde på andre oplevelser end det åbne landbrugsland og de velafgrænsede søbredder.

Kværkeby Mose her set fra vest ved Bjerget. Moseområdet rummer blandet bevoksning og små tilgroede søer og er ikke alle steder tilgængeligt.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Ringsted og Benløse kan ses og fornemmes fra dele af området og ligger som mere tekniske landskaber end tunneldalslandskabet. De tværgående elledninger virker ikke markante i landskabet, omend de gennemskærer dalsystemet ved Vigersdal Å øst for Haraldsted Sø og vest for Gørlev Mose. Elledningernes master når flere steder ikke højere op end bevoksningen. Begge steder krydser ledningerne dalen lige på, hvilket gør indgrebet i dalen mindst muligt.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

De mange landbrug betinger den åbne arealanvendelse og giver mulighed for lange kig. Samtidig er opretholdelse af skovområderne væsentlige for den rumlige afgræsning, der i høj grad defineres af skovbrynene.

Udviklingstendenser

I Haraldsted er der kommet få nye huse til, og der er opført et antal fritidsboliger på nord- og vestbredden af den vestlige afsnøring af Haraldsted Sø. Disse er opført i første halvdel af 1900-tallet. Herudover er der ikke sket meget omkring bebyggelsesstrukturen i området. Skovområder og vandelementer er uforandrede, og en del af Kværkeby Mose er fredet.

Planlagte ændringer

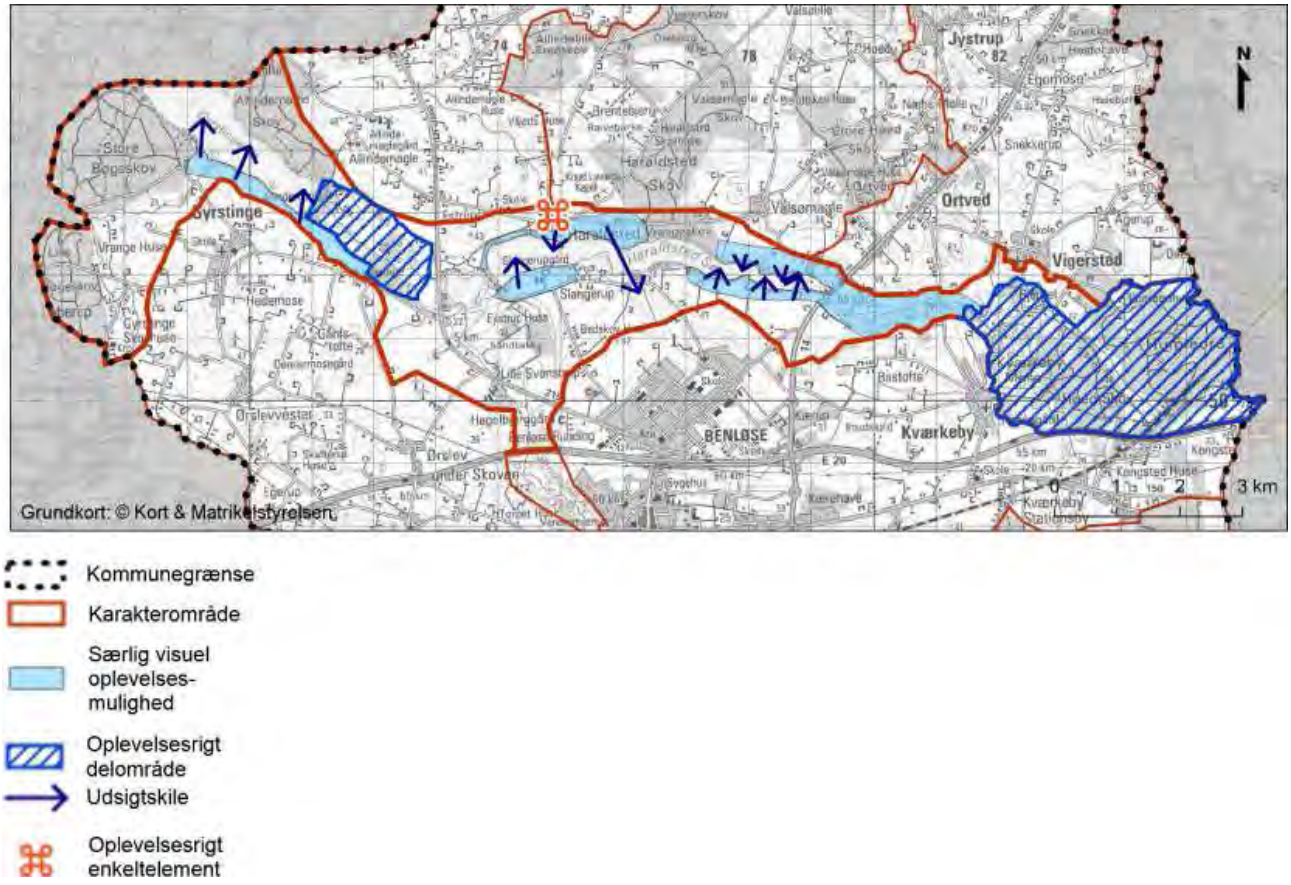
Der er ingen eller få ændringer planlagt inden for området. De udpegede områder til byudvikling, vindmøller eller nye erhvervsområder ligger uden for dette område.

Dog er der udpeget et muligt nyt erhvervsområde sydvest for Kværkeby, og et vindmølleområde sydvest for Gørlev Sø.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 4.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

I hele karakterområdet, og særligt hvor der er udsigt over Gyrstinge og Haraldsted Sø, er der mulighed for særlige visuelle oplevelsesmuligheder. I området opnås en varieret landskabsoplevelse, hvilket bl.a. skyldes det afvekslende terræn og søernes bredder, der nogle steder er stejle, andre steder flade. De store skovområder byder på markante skovbryn, der er med til at begrænse den visuelle sammenhæng. De visuelle oplevelsesmuligheder er særligt knyttet til udsigter på tværs af tunneldalen.

Den sydlige ende af Haraldsted Sø ses til venstre i billedet, mens en telemast i retning mod Benløse og Ringsted ses i den højre side.

Haraldsted Sø set fra sydøst. Ned til søen er der her ekstensive arealer, mens der generelt er bevokset omkring søerne samt dyrket stort set ned til søbredden.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabet i karakterområdet er ikke egentlig sårbart over for udvikling i de tilstødende karakterområder. Det skyldes, at den visuelle forbindelse hovedsageligt er internt i tunneldalen, og at landskabsoplevelsen fra karakterområdet kan være lukket af det dalende terræn, og fordi der er en del bevoksning. Det planlagte erhvervsområde vest for Kværkeby samt vindmøller i naboområderne vurderes ikke at påvirke landskabskarakteren.

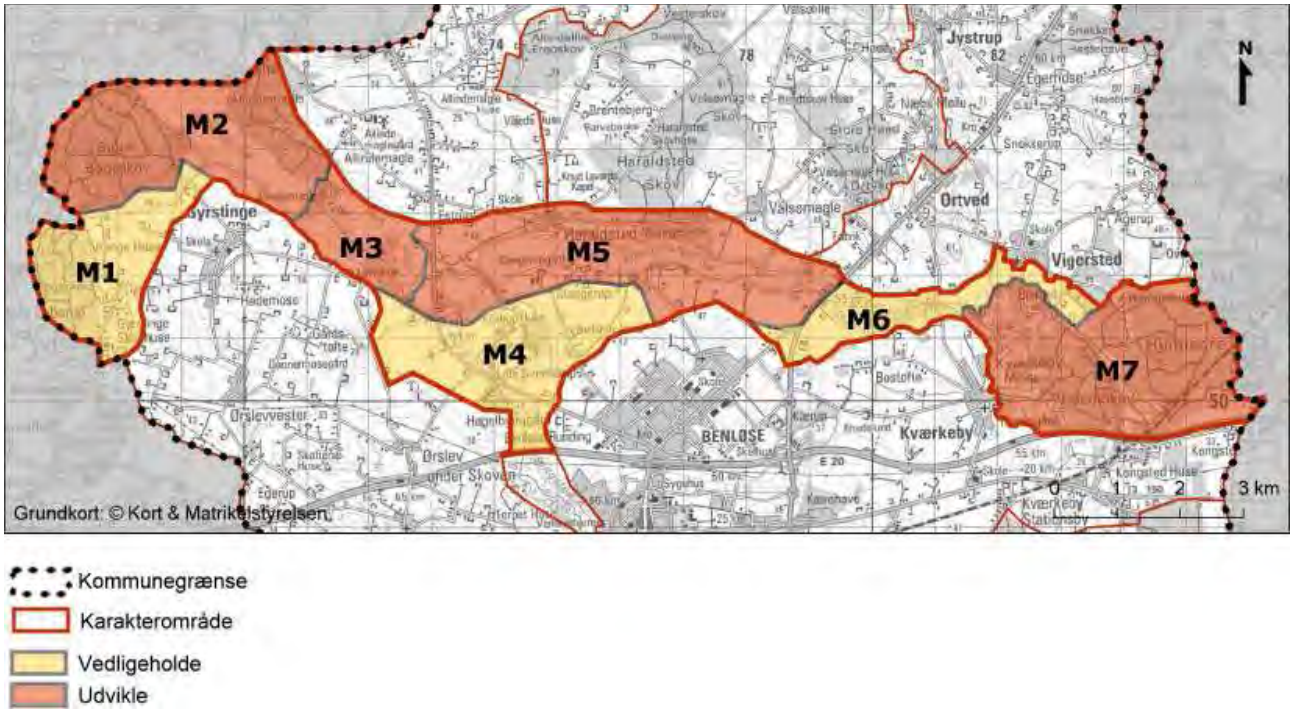
Særligt sårbare områder

Karakteren er således sårbar over for ændringer eller tiltag, der kan hindre de eksisterende visuelle sammenhænge på tværs af tunneldalen. Dette kan eksempelvis være yderligere tilgroning af søbredderne, høje, tekniske anlæg eller tæt bebyggelse ned til søerne.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 4.

M1 - vedligeholde

M1 skal vedligeholdes. Delområdet er karakteristisk for de landbrugsområder, der støder op til og omgiver tunneldalen. Terrænet er jævnt til fladt, der er en del spredt bebyggelse og for dette delområde udgør skoven og skovbrynene ligeledes de rumligt afgrænsende elementer.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› De markante skovbryn bør bevares, så de fortsat er afgørende for afgrænsningen af landskabsrummene og danner en veldefineret ramme omkring de åbne landbrugsflader.

- Landskabet fremstår roligt og uforstyrret af tekniske anlæg, hvilket bør vedligeholdes ved at undgå opsætning/placering af nye tekniske anlæg.

- Vandløbene i området skal søges bevaret i den kun delvist regulerede form, de fremstår i. Særligt bevoksningen, der flere steder langs vandløbene udgøres af større træer, bør bevares.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes, hvilket skyldes, at delområdet i al væsentlighed består af to store skove og Gyrstinge Sø, der alle fremstår som meget markante landskabselementer. Kombinationen af søens enkle præg og glatte overflade med skovbrynenes lukkede karakter gør, at landskabet i delområdet er særligt karakteristisk. Tilstanden er ligeledes god og ikke forstyrret af tekniske anlæg, eller andre indgreb.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Kontrasten mellem den åbne søflade og de lukkede skovbryn skal søges opretholdt.

- Ændring af vandstanden i den opstemmede Gyrstinge Sø vil ikke være ødelæggende for karakteren, selvom det kan ændre ved forholdet mellem sø og skov. Det kan også have betydning for de i dag skarpt afgrænsede søbredder.

M3 - beskytte

Det våde område omkring Ringsted Å og Gørlev Mose skal beskyttes, da der er tale om et kontrasterende delområde i god tilstand. I forhold til de to store og veldefinerede søer, er dette område præget af mose, tilgroning, våde enge og ekstensiv anvendelse. Delområdet rummer oplevelsesmuligheder, der er knyttet til den anderledes landskabsoplevelse, som kan opnås i og omkring det generelt våde delområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- For at karakteren for dette område kan beskyttes, bør bevoksningsgraden opretholdes. Området vil formentlig ændre sig naturligt og netop denne type naturlige processer.

- Det naturmæssige præg bør opretholdes, ligesom kontrasten til den bebyggede moræneø Allindemagle Ø er med til at understrege den generelt ekstensive landskabsoplevelse. Karakteren beskyttes ved at tillade naturlig udvikling og ændringer samtidig med at nogle områder med fordel kan anvendes ekstensivt.

M4 - vedligeholde

Dette flade delområde med præg af smeltevandsslette skaber sammenhængen mellem den nord-syd gående Ringsted Å og den øst-vest gående tunneldal, hvor Haraldsted og Gyrstinge Sø findes.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Delområdets karakter, der er knyttet til det flade, åbne landskab, med begrænset bevoksning, skal vedligeholdes ved at undgå yderligere tilplantning.
- Rejsning af skov i delområdet kan kun ske efter en samlet plan, der sikrer ind-/udsigts kiler mellem søen og Benløse.
- Det bør sikres, at der ikke beplantes yderligere omkring Ringsted Å, så åens betydning for landskabet kan opretholdes og eventuelt udbygges.
- Beplantningen langs den gennemgående vej kan med fordel forlænges, så den også omfatter strækningen længere mod nord (Ørslevunderskovvej - Gyrstingevej).

M5 - beskytte

M5 skal beskyttes som følge af områdets karakter som særligt karakteristisk og i god tilstand. Landskabet og skrænterne ned til Haraldsted Sø er kendetegnet ved den stejle nordlige og delvist skovklædte skrænt og den fladere sydlige bred, hvor landskabet er præget af Ringsted Ås udløb og videre forløb mod syd.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Sikre udsigtskiler på tværs af tunneldalen og Haraldsted Sø, ved at friholde bredderne for bebyggelse, samt undgå større planlagte beplantninger.
- Beskytte terrænformerne og oplevelsen af særligt den nordlige søbreds markante skråning.
- Delområdet bør friholdes for tekniske anlæg der krydser eller opstilles på kanten af ådalen, for at sikre de uhindrede udsigter, der kan opnås fra delområdet.

M6 - vedligeholde

Indenfor delområde M6 er tunneldalen smal og rummer Vigersdal Å. Delområdet skal vedligeholdes, da der er tale om et karakteristisk område i god tilstand. Skrænterne ned til åen er hovedsageligt opdyrkede og der er små tilgroede områder omkring åen. Det meste af delområdet er desuden udpeget som et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Den visuelle forbindelse på tværs af tunneldalen er stærk og skal bevares, hvilket kan ske ved at delområdet så vidt muligt friholdes for bevoksning på skrænterne.

- Den landbrugsmæssige anvendelse af skrænterne bør understøttes, så det åbne præg opretholdes og terrænformerne fortsat tydeligt kan opleves.

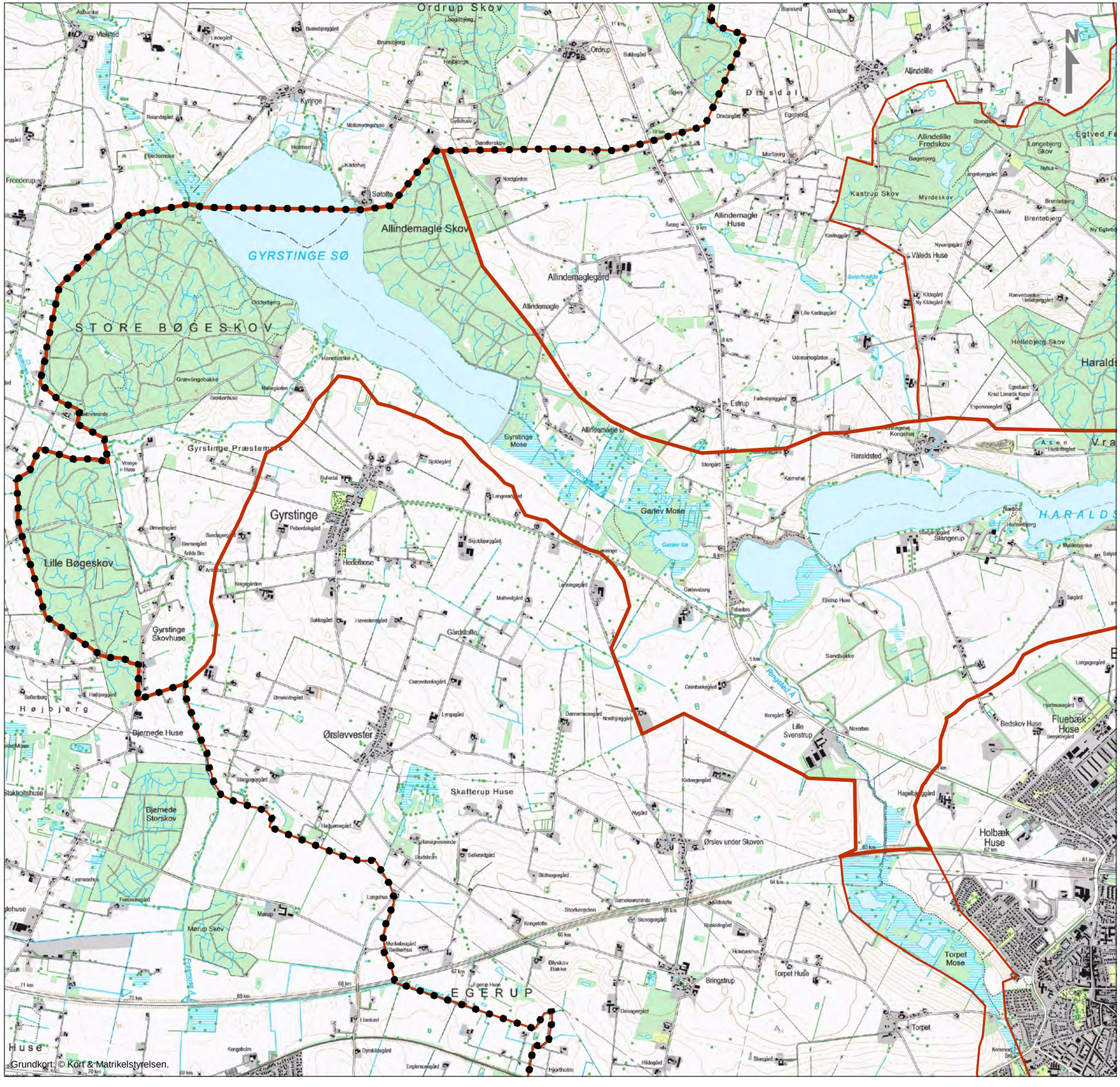
M7 - beskytte

M7 skal beskyttes som et særligt karakteristisk delområde i god tilstand. Området består af vådområder og skovene Høed Skov og Humleore. Der findes kun enkelte åbne områder som eksempelvis den ås, der ligger som et aflangt bakkeparti og adskiller de to skovområder og rummer bebyggelserne Bjerget. Hele delområdet er udpeget som oplevelsesrigt.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Den høje bevoksningsgrad, udprægede naturpræg og den gennemgående ås er særlige elementer for dette delområde og bør opretholdes for at sikre delområdets karakter.

- De kulturhistoriske spor efter tørvegravning i Kværkeby Mose bør ligeledes opretholdes og de firkantede søer og vandhuller bevares.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort

Landskabskarakterområde 4, vestlig del

Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

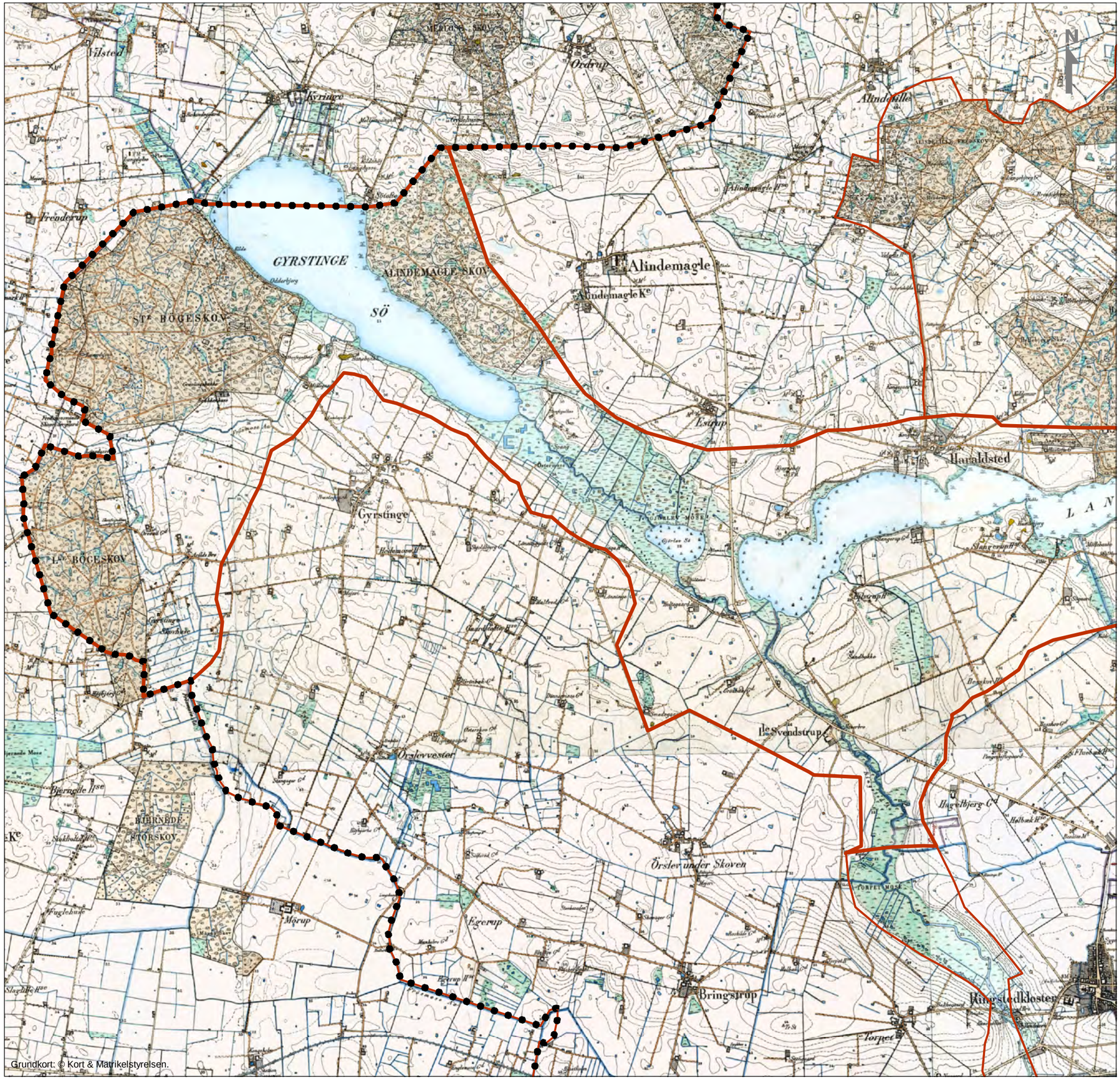
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4v-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4v-1	0

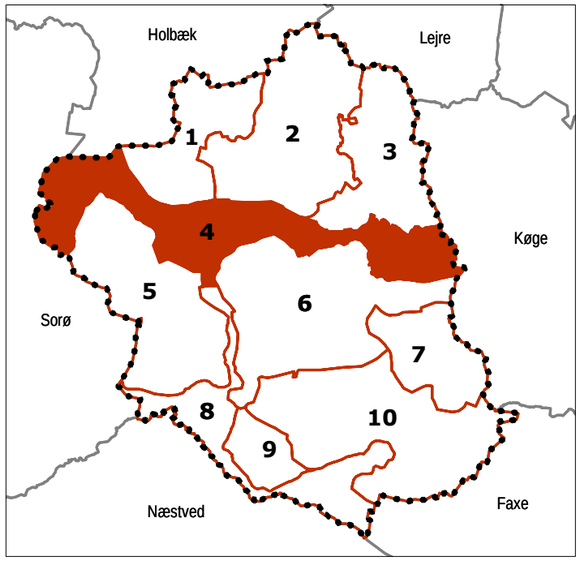
COWI

COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

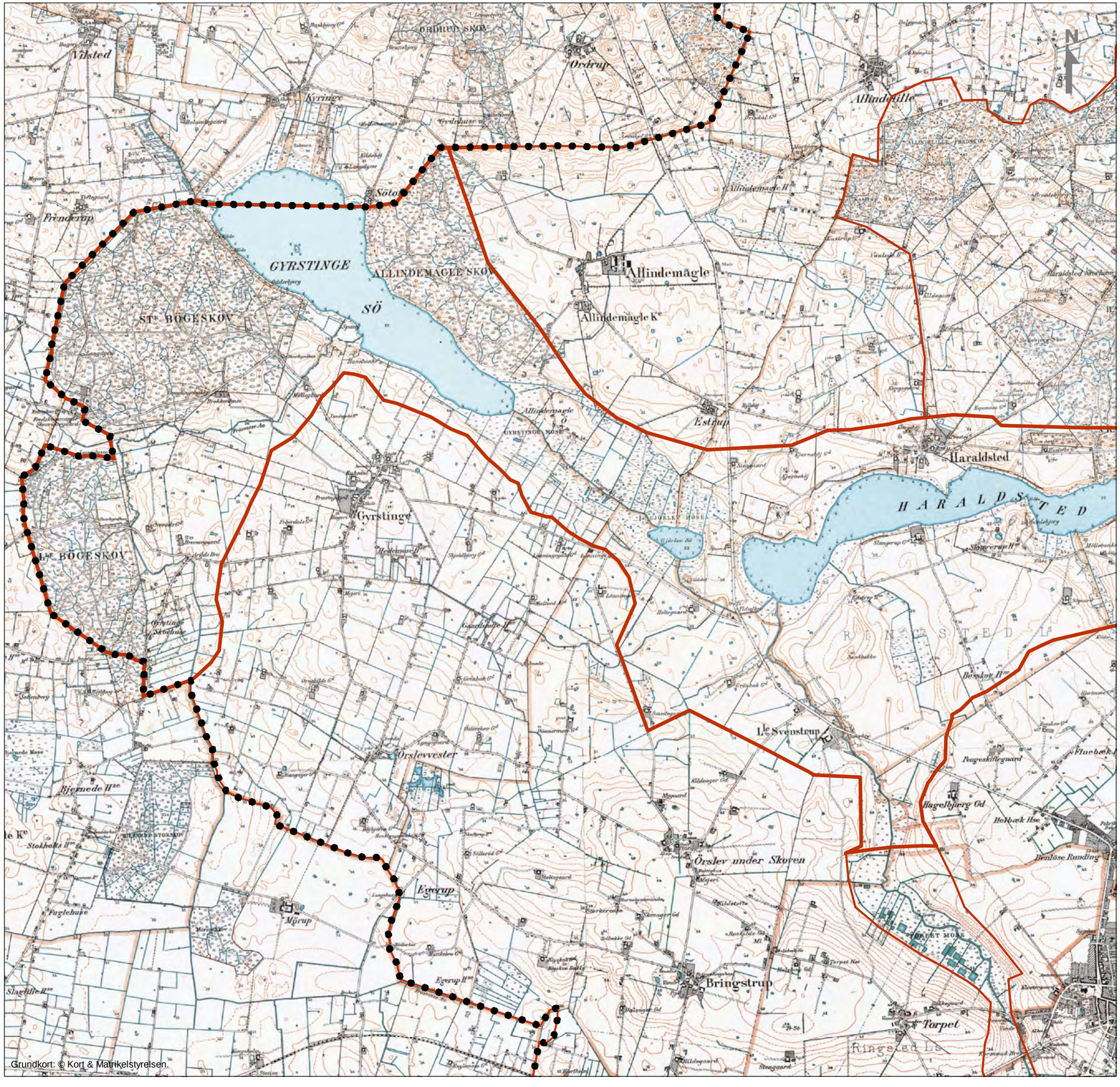
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, vestlig del
Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

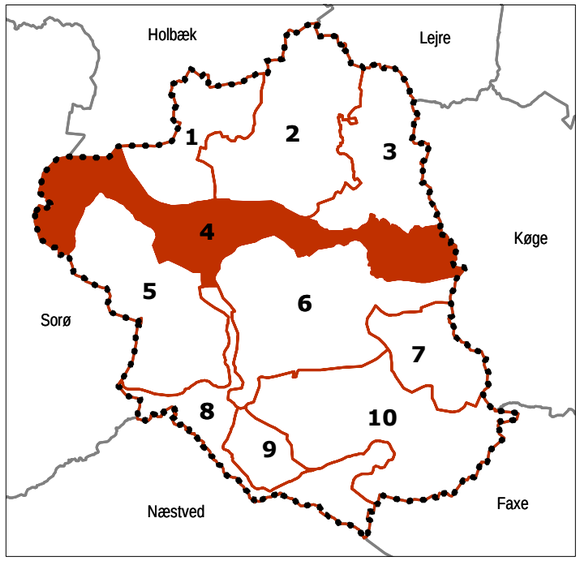
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4v-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4v-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, vestlig del
Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-3 Lave målebordsblade.WOR

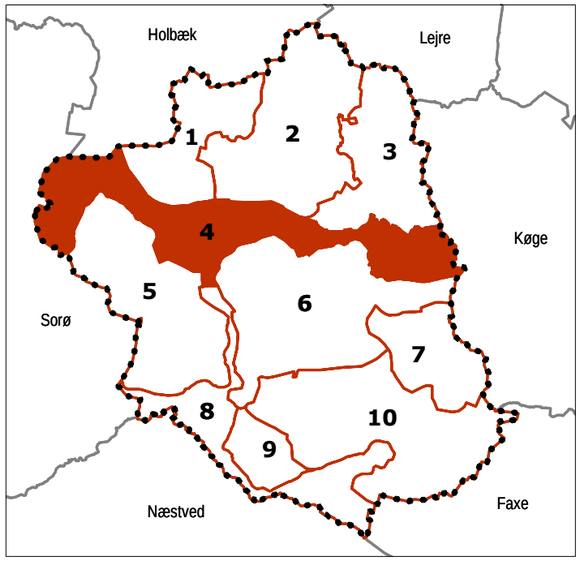
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4v-3	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

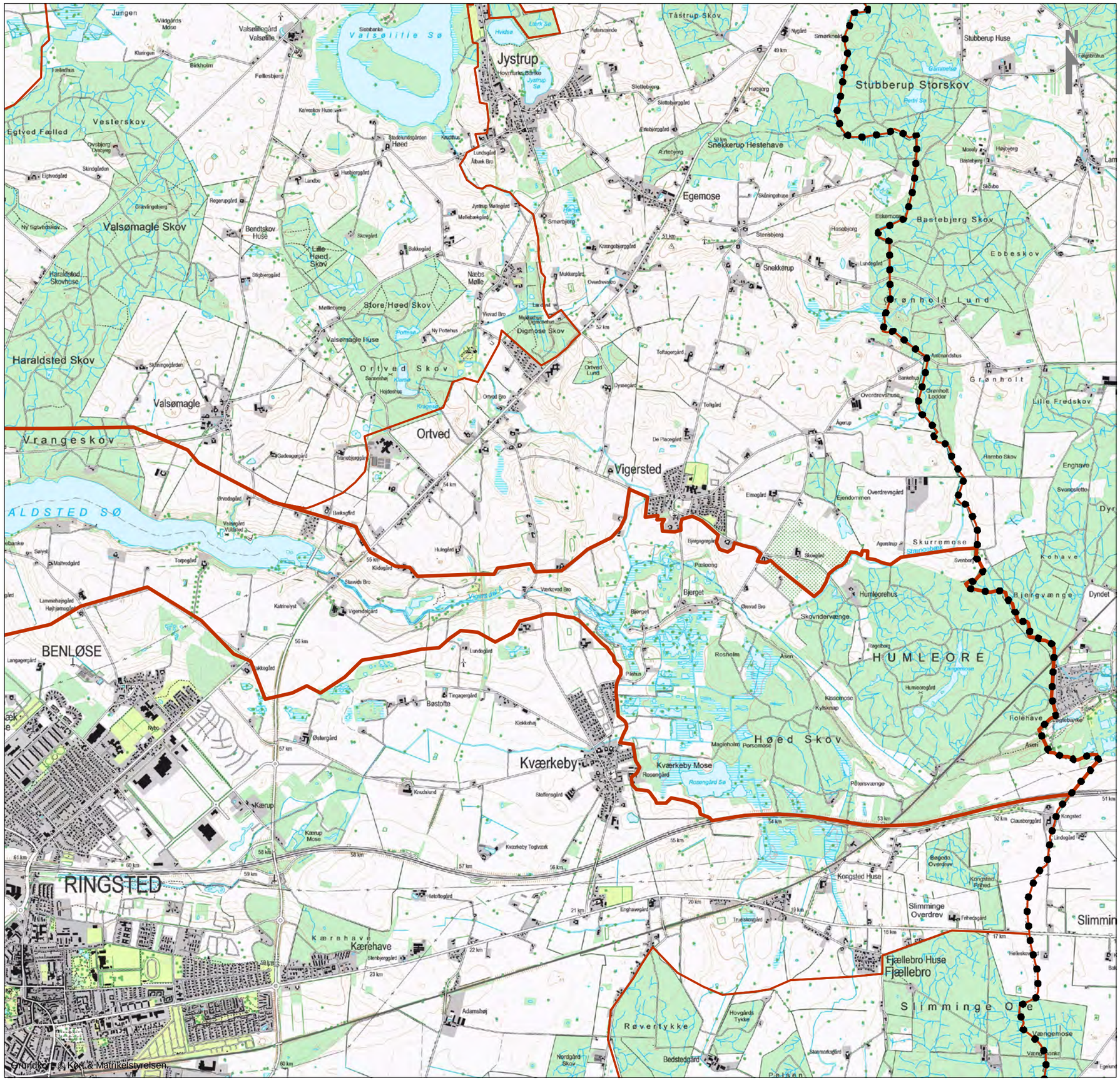
Landskabskarakterområde 4, vestlig del

Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4v-4	0

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4v-4 Jordart.WOR

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 4, østlig del
Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

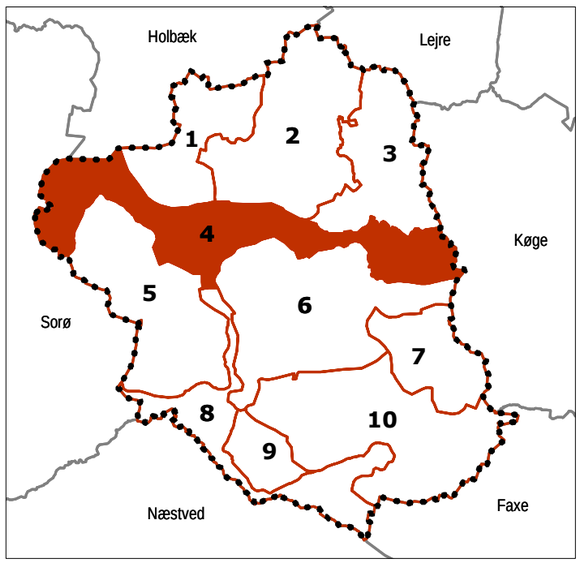
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4ø-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4ø-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

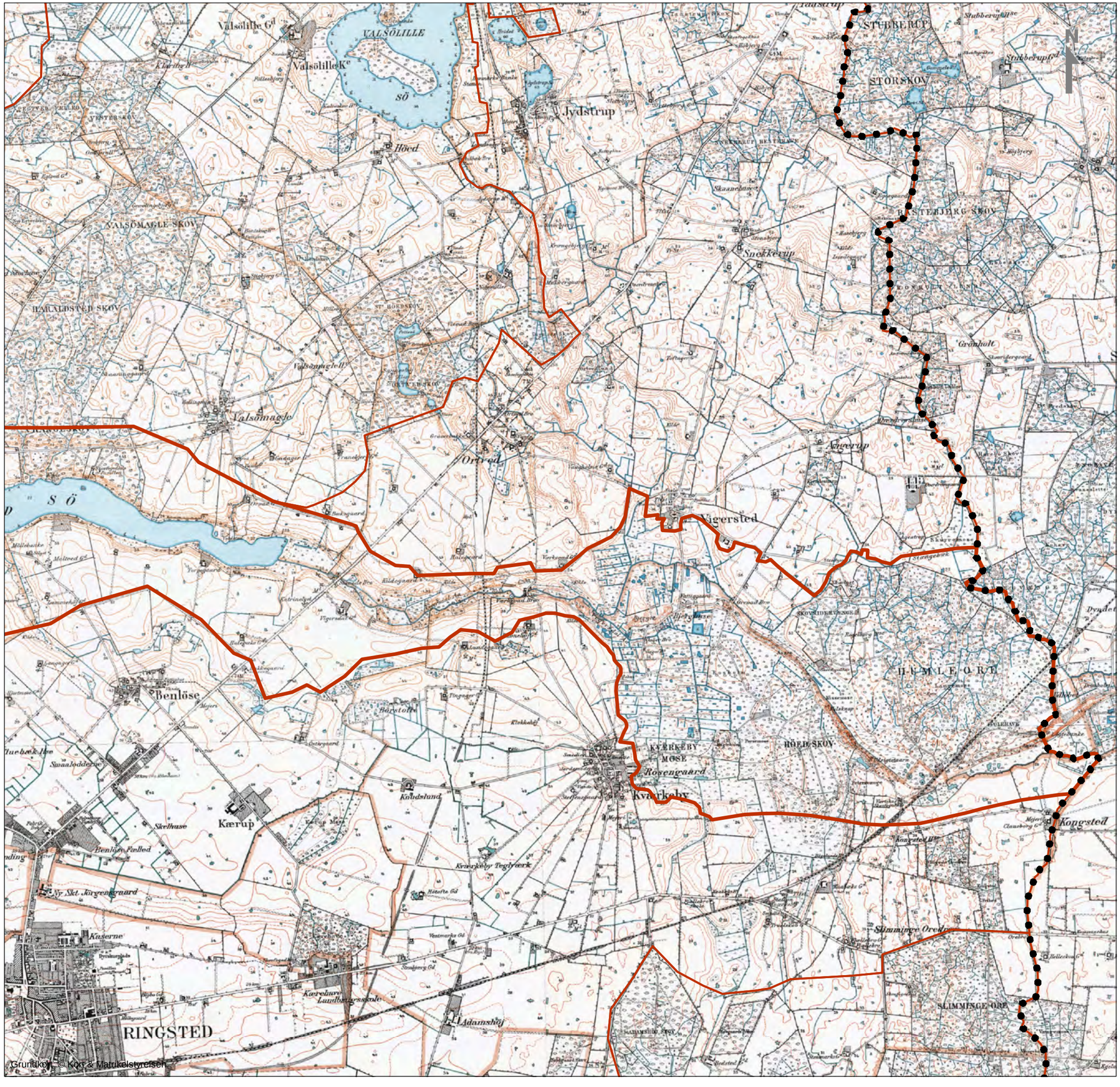
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, østlig del
Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

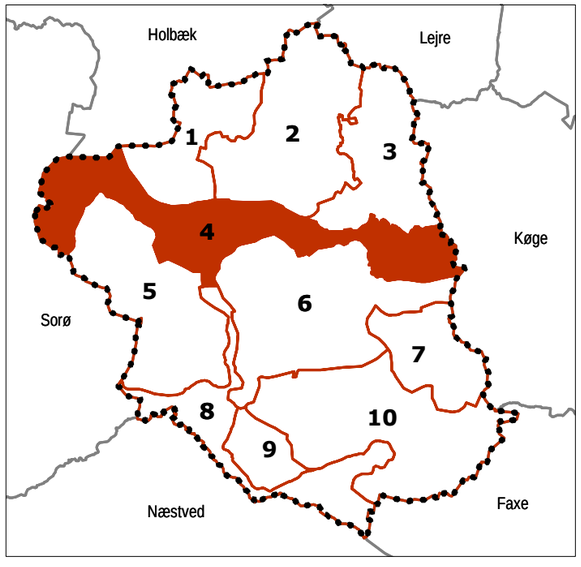
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4ø-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4ø-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, østlig del
Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 1-3 Lave målebordsblade.WOR

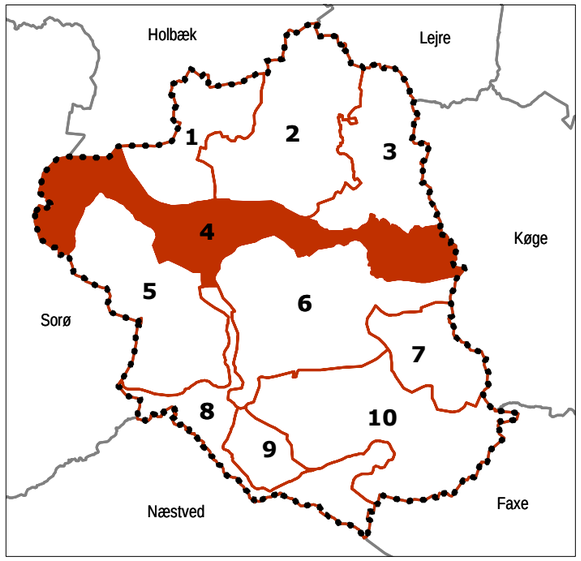
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4ø-3	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Grundkort © Kort & Matrikelstyrelsen

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

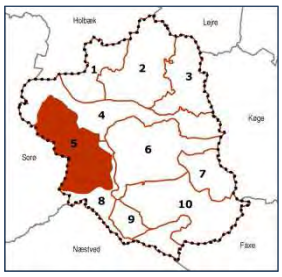
Landskabskarakterområde 4, østlig del

Haraldsted sø- og tunneldalslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 4ø-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 4ø-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

5 Gyrstinge landbrugsflade

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Et storbakket, åbent, intensivt dyrket morænelandskab med spredt bebyggelse, enkel struktur og flere tværgående, tekniske anlæg.

Figur 1 Det storbakkede morænelandskab er præget af åbne flader og intensivt landbrugsdrift, og der er en del tekniske anlæg, særligt i den centrale del.

Beliggenhed og afgrænsning

Landskabskarakterområdet ligger i den vestlige del af Ringsted Kommune, grænsende op til Sorø Kommune. Området er afgrænset mod nord, øst og syd af dalsystemer. Dalen mod nord er skabt som tunneldal og rummer i dag Gyrstinge og Haraldsted søer. Mod øst og syd bugter Ringsted Å og Susåen sig i en dal skabt af en smeltevandsflod. Grænserne er sat, hvor dalsidernes hældning starter.

Landskabskarakteren

Gyrstinge landbrugsflade kan karakteriseres som et typisk østdansk moræ-nelandskab, hvor arealanvendelsen er præget af landsbrugsdrift. Der findes en række landsbyer inden for området, fra nord Gyrstinge, Ørslevvester, Ørslev under Skoven, Bringstrup, Torpet, Sigersted og Skellerød. Foruden landsbyerne ses en del spredt bebyggelse og husmandssteder. De store in-tensivt dyrkede markflader, storbakkede terræn og bebyggelsesmønsteret giver landskabet en middel til stor skala. Det bevirker også, at landskabet opleves som åbent til transparent.

Tekniske anlæg præger området både rumligt, visuelt og støjmæssigt. Der er opstillet vindmøller flere steder, og området gennemskæres af motorvej, landevej, jernbanestrækninger og højspændingsledninger. Særligt den cen-trale del er domineret af vej og jernbane, mens landskabet i nordvest er mindre præget af tekniske anlæg.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren kan spores tilbage til tiden omkring udskiftningen (slutningen af 1700-tallet), hvor landsbyerne blev grundlagt på deres nuvæ-rende positioner. Strukturen fra dengang kan stadig genfindes i landskabets struktur, landsbyernes beliggenhed samt de spredte husmandssteder. Siden er tekniske anlæg kommet til og har skabt nye strukturer i landskabet.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Dannelsesmæssigt er området skabt som et bundmorænelandskab under sid-ste istid. Bundmorænen består af materiale, som er ført med under gletsje-ren, og som er aflejret oven på landskabsformer skabt af tidligere istider og isfremstød.

Jordtype

Jordbunden består primært af moræneler med indslag af smeltevandssand, sten og grus. Ved Ørslevvester er et område med mere sandet jord, mens der ved Frøsmose Å syd for motorvejen er et område med ferskvandsaflejringer med et højt indhold af humus.

Terræn

Terrænet er storbakket med lange konforme kurver, der danner selvstændige bakkepartier. Områdets største landsbyer er alle placeret højt på disse bak-kepartier. Stort set hele området ligger mere end 30 meter over havet med det højeste punkt på 62,5 meter over havet.

Vandelementer

Der findes ingen markante vandelementer i karakterområdet. Der findes mindre vandhuller spredt på markfladerne samt et større vådt mose- og eng-område syd for Ørslevvester. Dette område benævnes Dønnermosen.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Det opdyrkede landskab er generelt sparsomt bevokset. De store flader har dog indslag af spredte buske og træer omkring vandhuller samt bevoksning

på diger og i markskel. Flere steder findes alleer eller vejtræer på række (øst for Gyrstinge, ved Dønnermosegård og nord for Bringstrup), ligesom spredt bebyggelse og landsbyer ofte er afgrænset af beplantning. Der findes et lille skovparti syd for Bringstrup. Den tværgående jernbane ligger nogle steder på dæmning, andre steder er den i niveau. Størstedelen af jernbanestrækningen er afskærmet af en bræmme af beplantning. Bevoksningen i området består primært af løvfældende arter.

Jernbanen på dæmning, der er omgivet af skov- og kratbevoksning. Dæmningen danner en visuel barriere i landskabet, men bevoksningen afhjælper samtidig visuelle forstyrrelser fra kørende tog.

Dyrkningsform

Der er landbrug, både planteavl og husdyravl, i det meste af karakterområdet. Der findes også små områder, der anvendes ekstensivt, herunder områder, der er sprunget i krat.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i det åbne land er domineret af små til middelstore ejendomme, der ofte er placeret langs vejene. Områdets primære landsbyer er Gyrstinge, Ørslevvester, Ørslev under Skoven, Bringstrup og Sigersted, der alle er placeret forholdsvist højt i landskabet på de terrænmæssige bakkepartier. Torpet og Skellerød er små landsbyer, der begge er placeret på randen af ådalen ved Ringsted Å. Kendetegnende for disse landsbyer er deres visuelle forbindelse til Ringsted by.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Landskabets oprindelse kan spores tilbage til slutningen af 1700-tallet, hvor landsbyerne blev udskiftet. Strukturen er stort set ikke ændret siden, og bebyggelses-, vej- og bevoksningsstruktur fremstår tilnærmelsesvist intakt. Det betyder også, at udskiftningsmønstrene i dag står som kulturhistoriske helheder. Selvom stjerneudskiftninger tydeligt kan genfindes på kort - eksempelvis omkring Gyrstinge og Ørslev under Skoven - er det ikke umiddelbart til at erkende, når man befinder sig i landskabet. Det storbakkede terræn skjuler de lige linjer, der ellers dannes af markskel, veje og diger med spredt bevoksning.

Den gamle kongevej, der førte fra Roskilde over Skjoldenæsholm og Haraldsted og videre mod Korsør, gik også igennem Ørslev under Skoven og Sigersted. Kongevejen måtte kun bruges af kongen (Christian den IV), hof-

fet og hæren. Vejen blev belagt med natursten, og i de gamle skovområder ved Skjoldenæsholm kan vejens oprindelige brolægning stadig genfindes.

Der er kun ganske få fredede fortidsminder i landskabet.

Tekniske anlæg

Der er opstillet otte vindmøller inden for karakterområdet. De står alene eller i grupper på op til tre møller. Herudover er der en markant blå silo i tilknytning til landbrugsbyggeri syd for Sigersted. Området er gennemskåret af flere højspændingsledninger, en motorvej og jernbanestrækninger.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende elementer i forhold til landskabets rumlige og visuelle forhold, er de åbne jordbrugsflader. Desuden indgår de spredte gårdanlæg og småbevoksninger som karaktergivende elementer. Tilsammen giver det et landskab i mellem til stor skala med åbne og transparente afgrænsninger. Flere steder byder landskabet på vide udsyn, mens bebyggelse og småbeplantninger andre steder afskærer udsynet.

Bevoksningsstrukturen er væsentlig for landskabets visuelle forhold, ligesom en højspændingsledning er dominerende i det ellers rolige landskab

Landskabet fremstår visuelt uroligt og forstyrret pga. vindmøller og de krydsende højspændingsledninger. Lydbilledet kan opleves som støjende, hvilket skyldes de gennemgående jernbanelinjer, landevej og motorvej.

Landsbyerne er generelt højt beliggende i landskabet, og fra den østlige del af området fra Skellerød i syd til Ørslev under Skoven i nord er der en klar visuel sammenhæng med karakterområde *6 Ringsted og Kværkeby by- og landbrugslandskab*. Ringsted og byens røde tage og tårne kan ses fra store dele af karakterområdet hen over ådalen, hvor Ringsted Å løber.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Landskabskarakterområdet rummer fire markante delområder, der indbyder til særlige landskabsoplevelser. Fra landskabet i øvrigt er der også gode udsigtsmuligheder. Bl.a. fra området øst for Skellerød, Torpet og Ørslev under Skoven, hvor der er udsigt til Ringsted med de mange røde tage.

Gyrstinge ligger markant i landskabet og rummer tydelige spor efter landsbyens stjerneudskiftning. Der er desuden vid udsigt til Bøgeskovene mod vest og Gyrstinge Sø i nord.

Syd for Gyrstinge, mellem Ørslevvester og Ørslev under Skoven, ligger et ekstensivt og delvist tilgroet vådt område, Dønnermosen, der rummer § 3-beskyttet mose og engområder. Delområdet står i kontrast til det omgivende landskab og giver mulighed for alternative landskabsoplevelser.

I kraft af Sigersteds placering på en lokal bakketop er der markante ud- og indsigtsforhold. Især Sigersted Kirke kan ses på stor afstand, og herfra er der vid udsigt. Den markante placering opleves særligt fra syd og øst. Vejstrukturen i Sigersted vidner om tidligere tiders stjerneudskiftning.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Tekniske anlæg præger hele området rumligt, visuelt og støjmæssigt. Det drejer sig om vindmøller, motorvejen, landvejen mod Sorø, to jernbanestrækninger henholdsvis øst-vest og nord-syd gående og talrige højspændingsledninger. Især den centrale del er domineret af vej, jernbane m.m., hvor den nordvestlige og sydvestlige del er mindst præget af tekniske anlæg.

De lange kig over landskabsområdet samt de tilgrænsende landskabsområder giver et overordnet godt indtryk af sammenhængen i landskabet mellem natur- og kulturgrundlag på henholdsvis landbrugsfladen og de tilgrænsende lavtliggende og mere våde dalområder.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren afspejler intensiv landbrugsdrift. For at opretholde den eksisterende landskabskarakter er fortsat drift af jorden og vedligeholdelse af den spredte bevoksning væsentlig. Landskabskarakteren er også præget af, at området og landsbyerne løbende er udviklet til moderne beboelse. Det er derfor væsentligt at opretholde karakterområdets funktion som attraktiv hjemegn med landsbyer i udvikling, og områder med rekreativ værdi.

Udviklingstendenser

Karakterområdet er generelt præget af udvikling og forandring i form af flere tekniske anlæg. Især den centrale del af karakterområdet har forandret sig i takt med udvikling af infrastrukturen med motorvej, landevej, jernbaner, højspændingsledninger. I randen af flere landsbyer er der sket byudvikling.

Planlagte ændringer

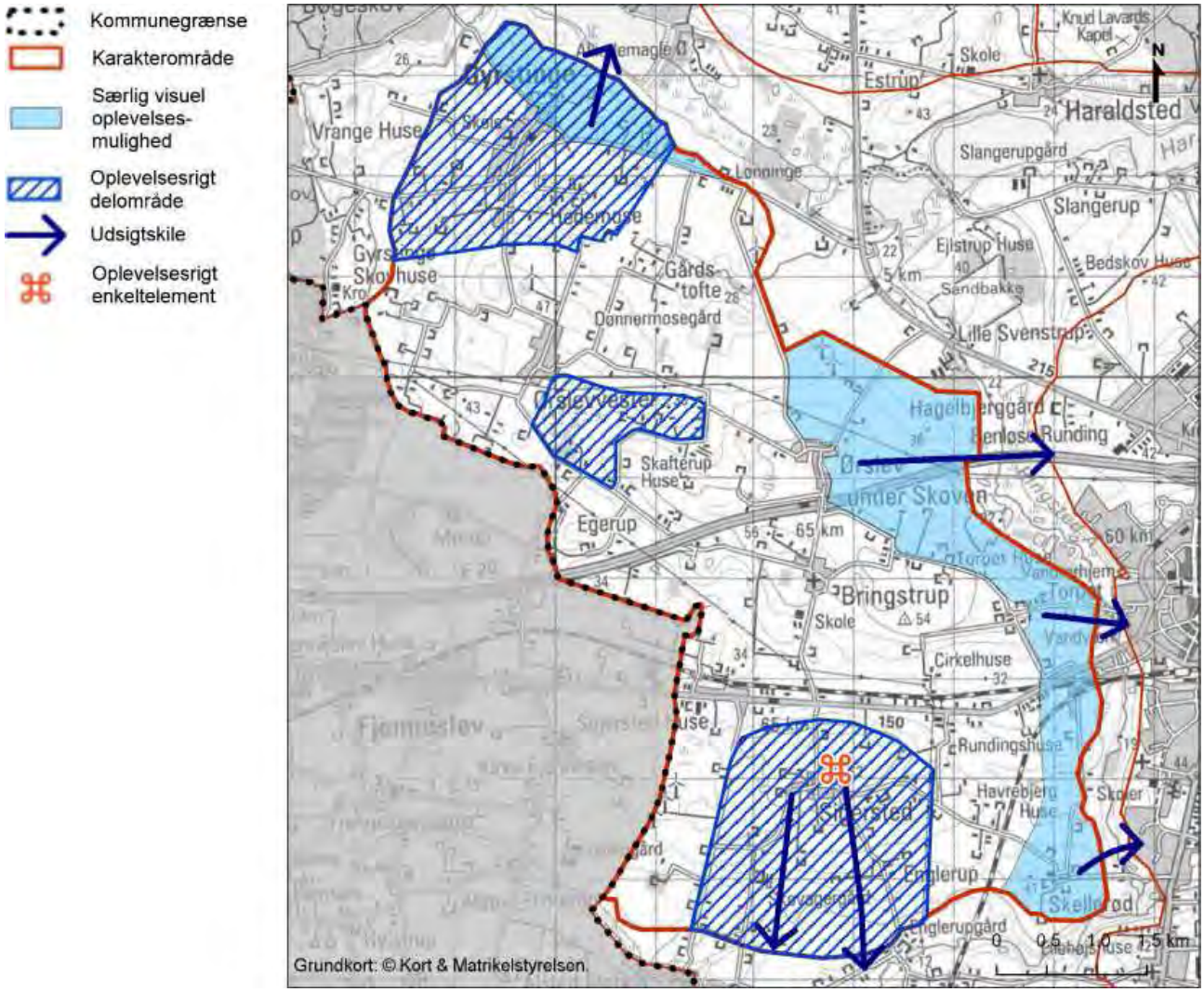
Området øst for Bringstrup og Torpet er udpeget som boligområde på sigt. Kommunen ønsker at tilbyde et nyt attraktivt boligområde med nærhed til naturen og det åbne land.

Ved udskiftning af tre eksisterende vindmøller er der udpeget et vindmølleområde vest for Sigersted med mulighed for opsætning af nye vindmøller.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 5.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Generelt findes flere steder i karakterområdet udsigter på tværs af landskabet og med visuel relation til de tilstødende karakterområder. Mod nord er der visuelle oplevelsesmuligheder nord for Gyrstinge og langs med Gyrstinge Sø og Gyrstinge og Gørlev Mose. Samtidig er udsigten i østlig retning

mod og over Ringsted Ådal. På den anden side af ådalen tegner Ringsted by tydeligt silhuetten og lever op til betegnelsen som ”byen med de røde tage”.

Ringsted ses i baggrunden henover Ringsted Ådal

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabets bakkede grundlag giver gode udsigtsmuligheder fra såvel landsbyerne som fra ådals- og tunneldalsskrænterne. En del af karakterområdet er i dag præget af tekniske anlæg og hele karakterområdet er som sådan sårbart over for yderligere tekniske anlæg, der vil sløre det ellers varierede og oplevelsesrige landskab.

Særligt sårbare områder

Området syd for Gyrstinge vurderes at være særlig sårbart overfor ændringer, som kan sløre områdets storbakkede, åbne, dyrkede karakteristika med mindre landsbyer og spredt bebyggelse. Dette gælder også byens synlighed i landskabet, der underbygges af det åbne landskab. Eksempler på ændringer, der kan være slørende, er nye anlæg og bebyggelse, som kræver en placering i det åbne land.

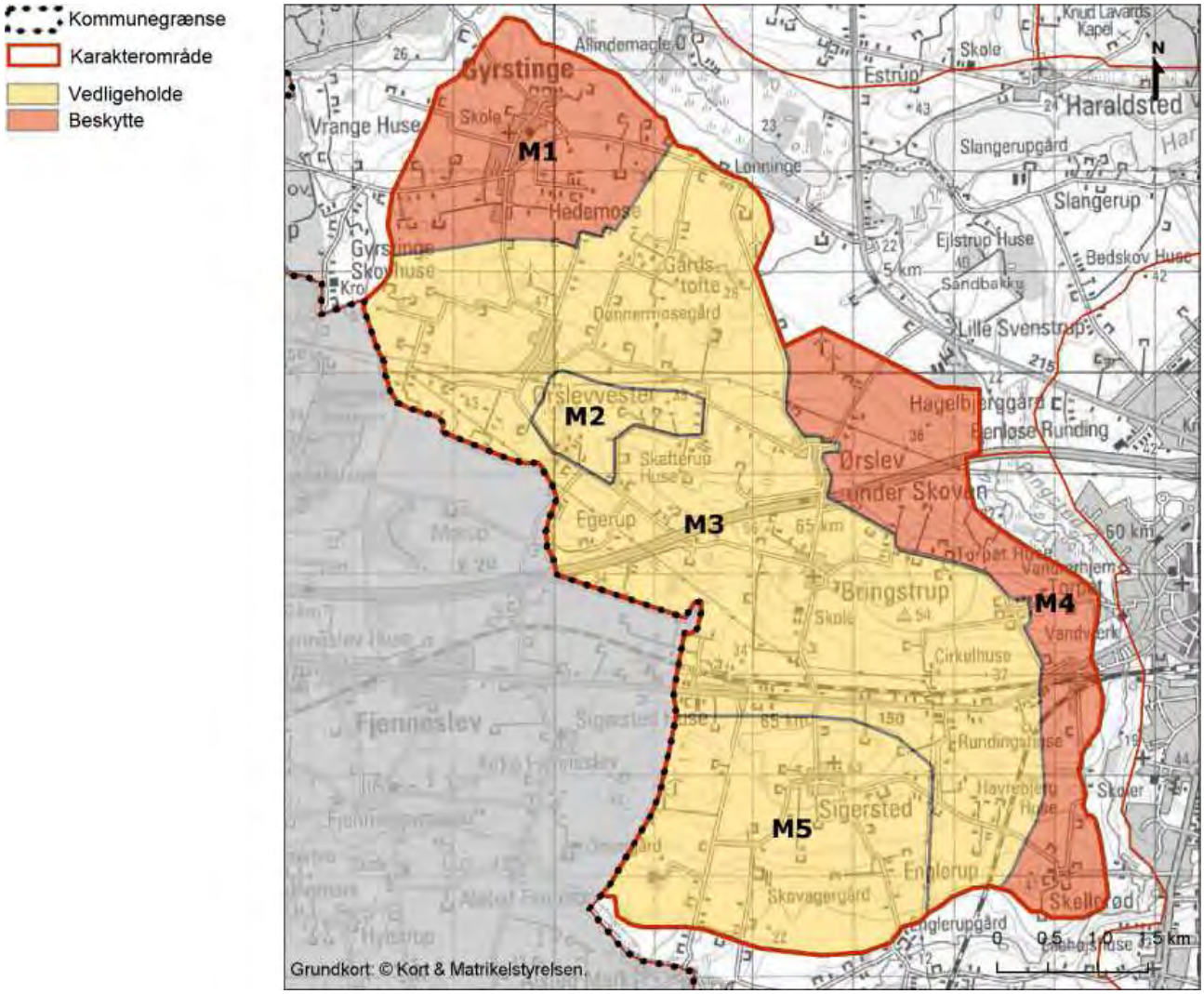
Fra hele den østlige del af karakterområdet er der særlige visuelle oplevelsesmuligheder i kraft af udsigter over Ringsted Ådal og mod Ringsted. Den åbne karakter og muligheden for lange kig er sårbar over for tiltag, der kan begrænse det generelt vide udsyn. Eksempler er høj og voluminøs bebyggelse højt i terrænet, ligesom høj beplantning også vil være i strid med karakterområdets rumlige forhold.

Det ekstensive og delvist tilgroede våde område mellem Ørslevvester og Ørslev under Skoven fremstår kontrasterende i landskabskarakterområdet. Vådområdet er beskyttet som § 3-område, henholdsvis som eng og mose, og er så småt under tilgroning. Området er sårbart over for ændringer i vandtilførsel samt kunstig afvanding.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 5.

M1 - beskytte

Landskabet inden for M1 skal beskyttes, idet der er tale om et særligt karakteristisk delområde hvor tilstanden er god. Der findes desuden særlige visu-

elle oplevelsesmuligheder knyttet til udsigten over Haraldsted tunneldal og Gyrstinge Sø.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Større sammenhængende skovrejsning bør undgås i området, ligesom andre tiltag (større sammenhængende byggeri, markante tekniske anlæg, store fritliggende landbrugsejendomme), der kan forringe de gode udsigtsmuligheder og visuelle sammenhænge inden for delområdet, bør undgås.

› Strukturen i området kan beskyttes ved at bevare de eksisterende veje samt ved at understøtte den landbrugsmæssige drift af jorderne i delområdet. Landbrugsmæssig drift af jorden medvirker samtidig til at bevare den åbne karakter.

M2 - vedligeholde

M2 skal vedligeholdes. Delområdet fremstår kontrasterende i kraft af sin ekstensive og tilgroede karakter, mens tilstanden er middel. Det eng- og moseprægede delområde bidrager med en anderledes landskabsoplevelse og skaber kontrast til det omgivende, landbrugsdominerede landskab. Området skal vedligeholdes, men der er også mulighed for at forbedre tilstanden.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Opretholde ekstensive drift og undgå eksempelvis dræning af de våde partier. Delområdets naturlige udvikling vil være tilgroning, hvilket kan ændre tilstanden som eng- og moseområde. Det er dog nærmere områdets naturpræg end områdets tilgroningsgrad, der er væsentligt for landskabsoplevelsen, selvom tilgroning på sigt vil ændre delområdets karakter.

› Undgå yderligere tekniske anlæg på tværs af området eller i udkanten af delområdet.

› Tilstanden kan forbedres ved, at et større område omkring mosen henlægges med ekstensiv drift.

M3 - vedligeholde

M3 ligger som det centrale delområde og er præget af gennemgående tekniske anlæg. Landskabet er karakteristisk, men tilstanden er middel til dårlig og der er derfor også mulighed for forbedringer.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Fortsat landbrugsmæssig drift og begrænsning af skovrejsning vil medvirke til at vedligeholde karakteren.

› Opførelse af nyt byggeri og siloer i tilknytning til landejendomme bør ske i forbindelse med afskærmende beplantning. Dette er særligt vigtigt for ejendomme højt placeret i det åbne landskab.

› Eksisterende siloer kan med fordel omkranses af beplantning, så de ikke indtager dominerende roller i landskabet.

M4 - beskytte

M4 skal beskyttes, da landskabet her er karakteristisk, tilstanden er middel til god og der fra hele området er særlige visuelle oplevelsesmuligheder forbundet med udsigten over ådalen og Ringsted by. Områdets åbne karakter er sårbar overfor en udvikling, der ikke harmonerer med karakterområdets rumlige visuelle forhold, eksisterende udsigtsmuligheder og visuelle sammenhænge. Et område øst for Bringstrup og Torpet er på sigt udpeget som et potentielt boligområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Landskabets åbne karakter bør beskyttes ved at understøtte og sikre den landbrugsmæssige drift, der giver mulighed for lange kig på tværs af de åbne markflader.

› Kommende bebyggelse bør holdes lav og med respekt for terrænet, der skråner ned mod ådalen. Samtidig bør bebyggelsen ligge i tilknytning til eksisterende byggeri ved landsbyen Torpet, så der ikke opstår en fritliggende enklave af boliger.

› Området skal beskyttes mod tiltag (større sammenhængende skovrejsning, større sammenhængende byggeri, store landbrugsejendomme) der kan ændre på den åbne karakter og de visuelle relationer på tværs af ådalen.

M5 - vedligeholde

Delområdet omkring Sigersted vurderes at være karakteristisk og med en god tilstand, hvor landskabskarakteren ikke er forstyrret, men fremstår synlig og harmonisk. Derfor skal delområdet vedligeholdes. Fra Sigersted er der desuden gode muligheder for udsigter mod syd, ligesom Sigersted Kirke er placeret markant i landskabet. Et mindre område tæt ved kommunegrænsen til Sorø, hvor der i dag allerede er opstillet tre vindmøller, er udpeget som fremtidigt vindmølleområde.

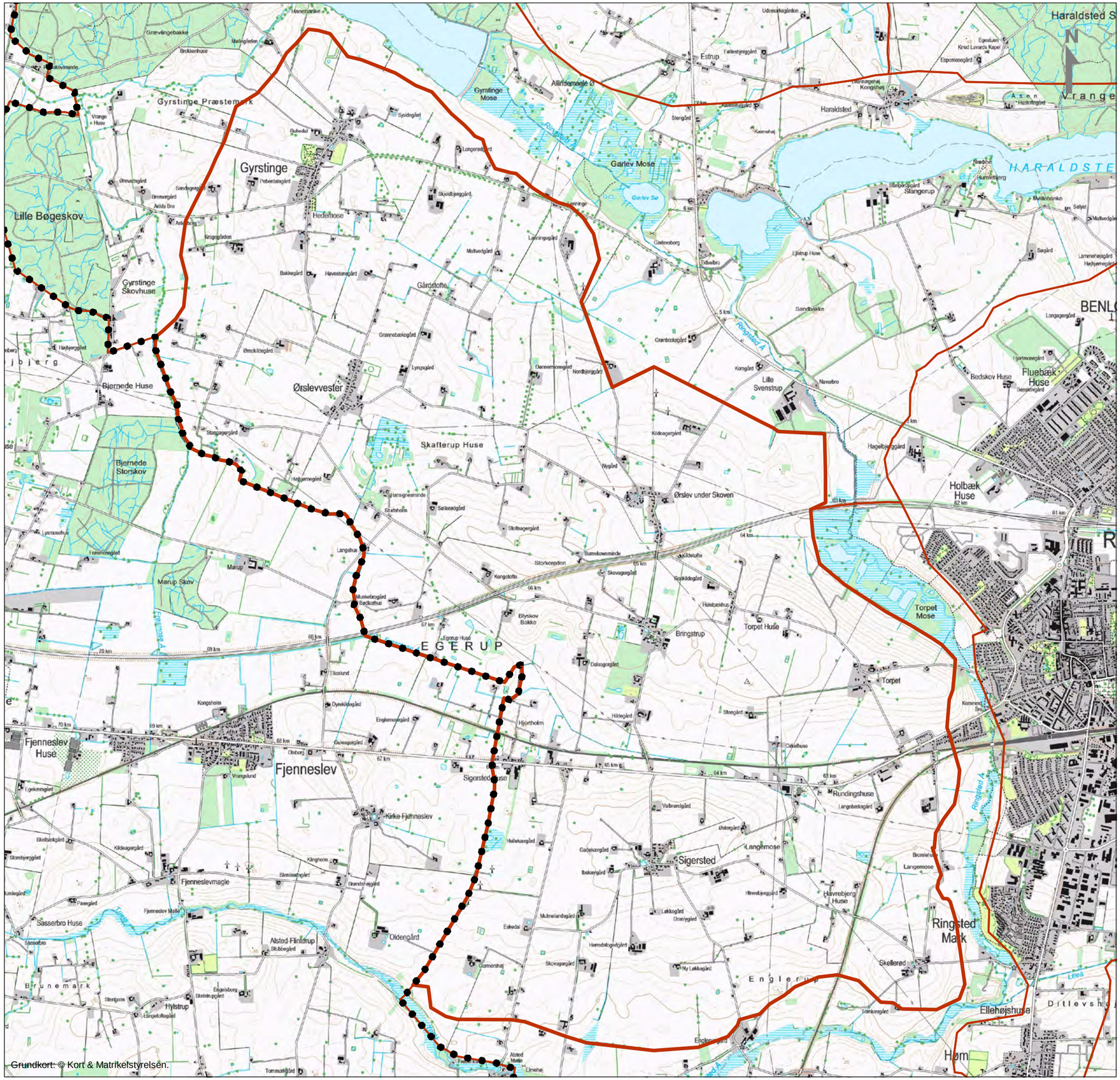
Anbefalede handlinger og initiativer:

› Skovrejsning bør undgås i området øst for Skælskørvej, ligesom andre tiltag (større sammenhængende byggeri, store fritliggende landbrugsejendomme), der kan forringe de gode udsigtsmuligheder og visuelle sammenhænge inden for delområdet, bør undgås.

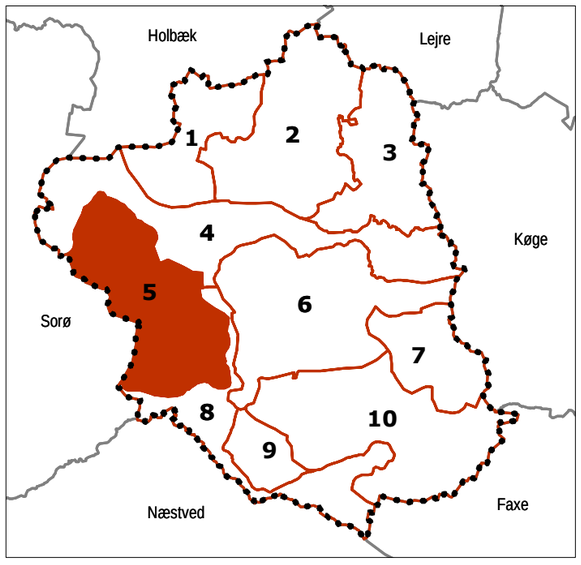
- Landskabets åbne karakter bør beskyttes ved at understøtte og sikre den landbrugsmæssige drift, der giver mulighed for lange kig på tværs af de åbne markflader og særligt mod syd.

- Strukturen i området kan beskyttes ved at bevare de eksisterende veje samt ved at understøtte den landbrugsmæssige drift af jorderne i delområdet. Landbrugsmæssig drift af jorden medvirker samtidig til at bevare den åbne karakter.

- De særlige visuelle oplevelsesmuligheder bør vedligeholdes ved at friholde delområdet for større tekniske anlæg der kan forstyrre udsigten mod syd samt hindre indsigten til Sigersted Kirke. Udskiftning af de eksisterende vindmøller i det udpegede område er ikke i modstrid med dette, da det særligt er udsigten mod syd, der skal vedligeholdes.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

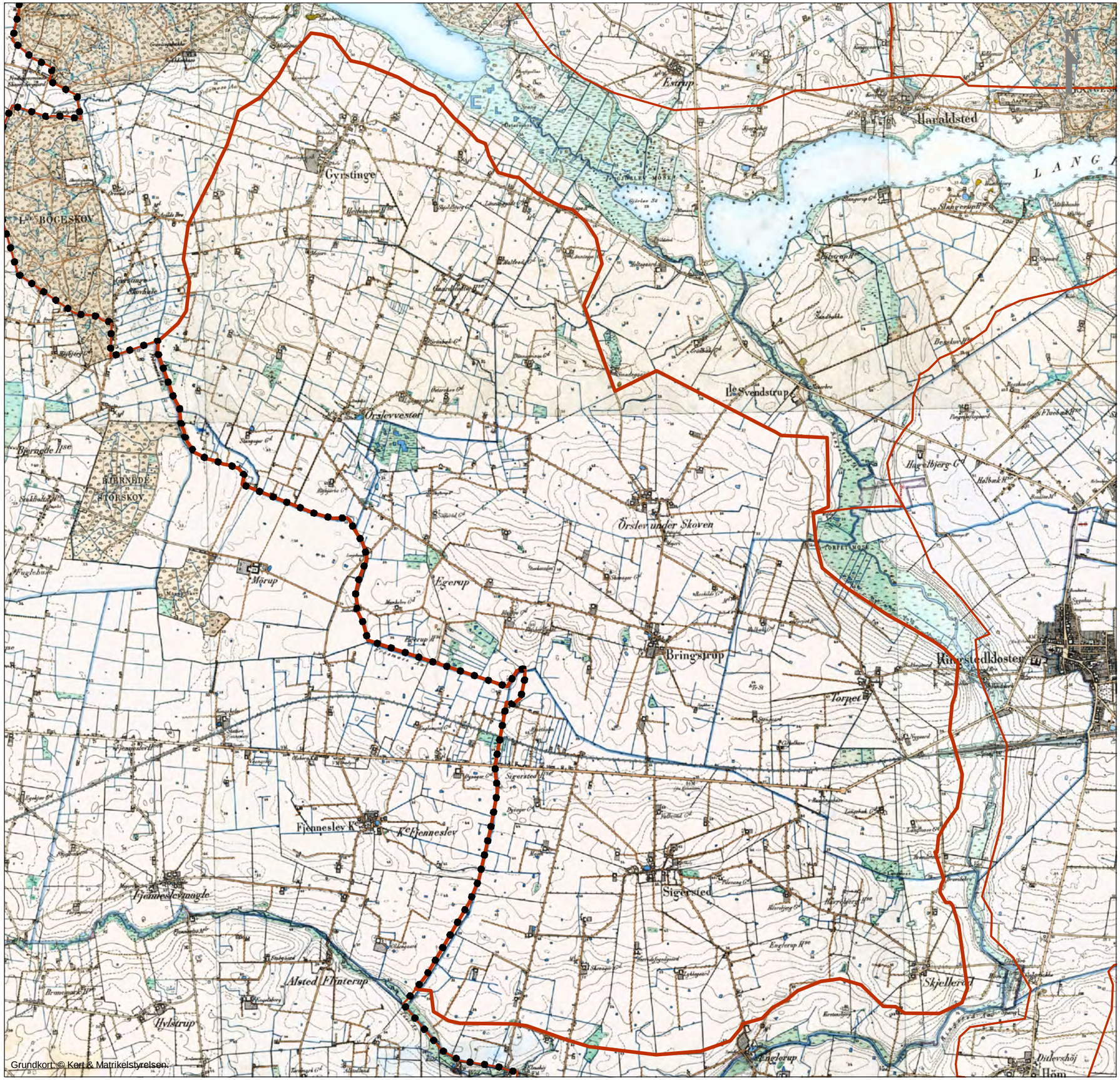
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 5
Gyrstinge landbrugsflade

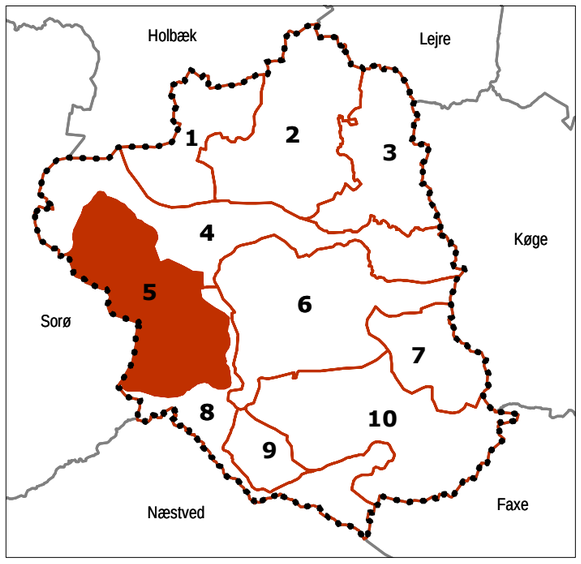
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 5-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 5-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

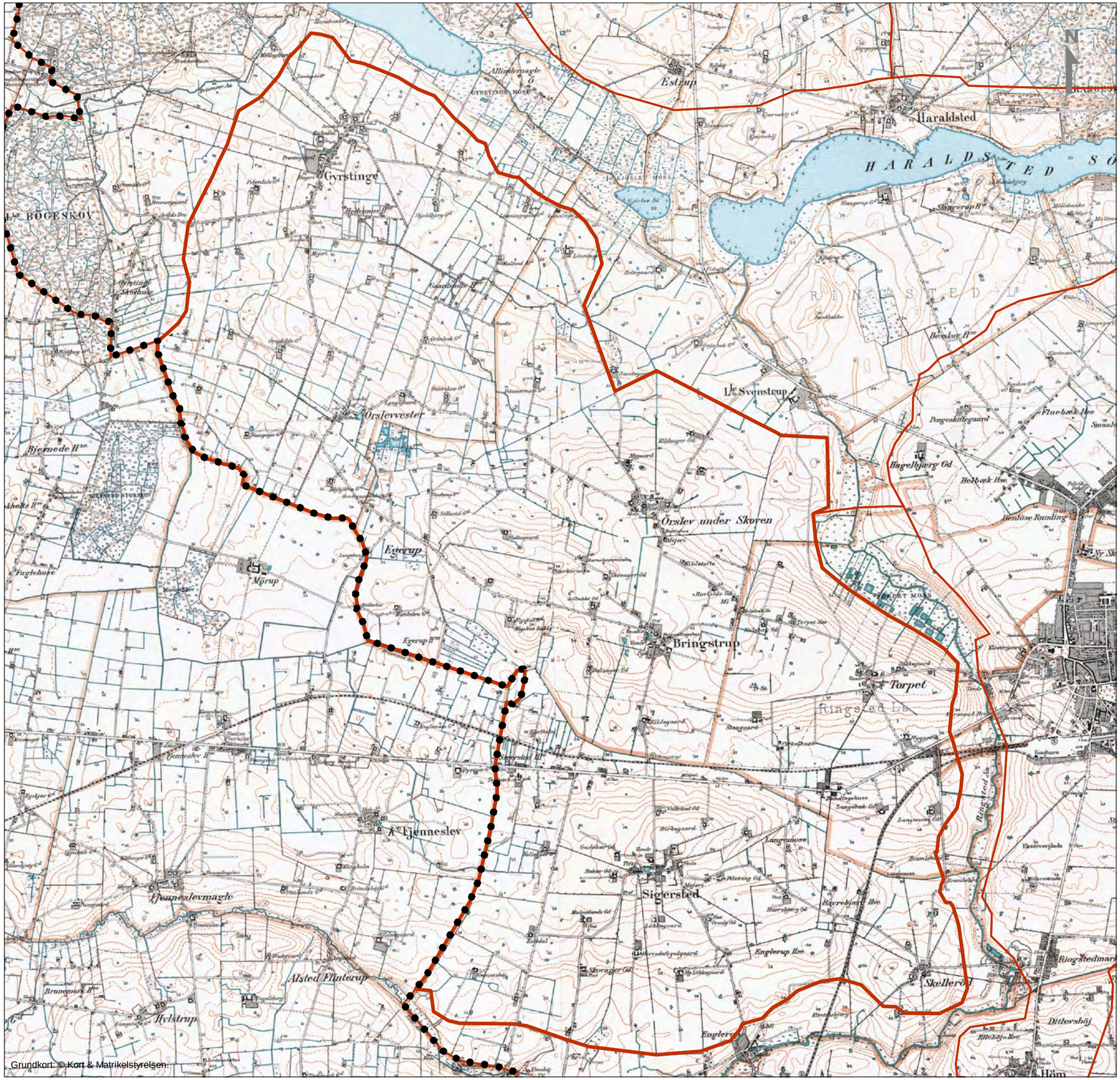
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 5
Gyrstinge landbrugsflade

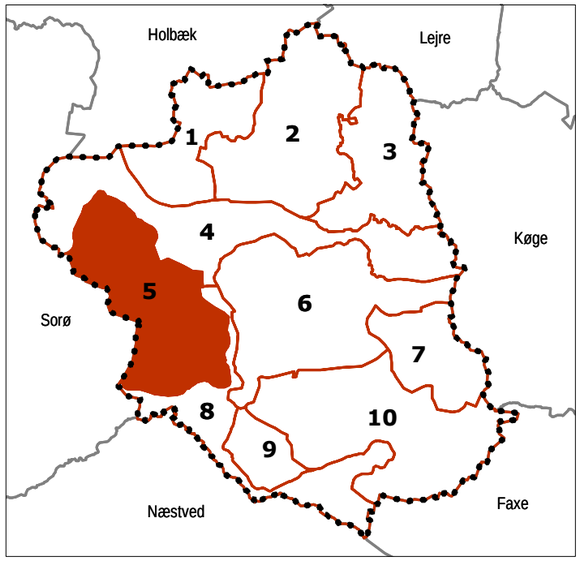
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 5-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 5-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

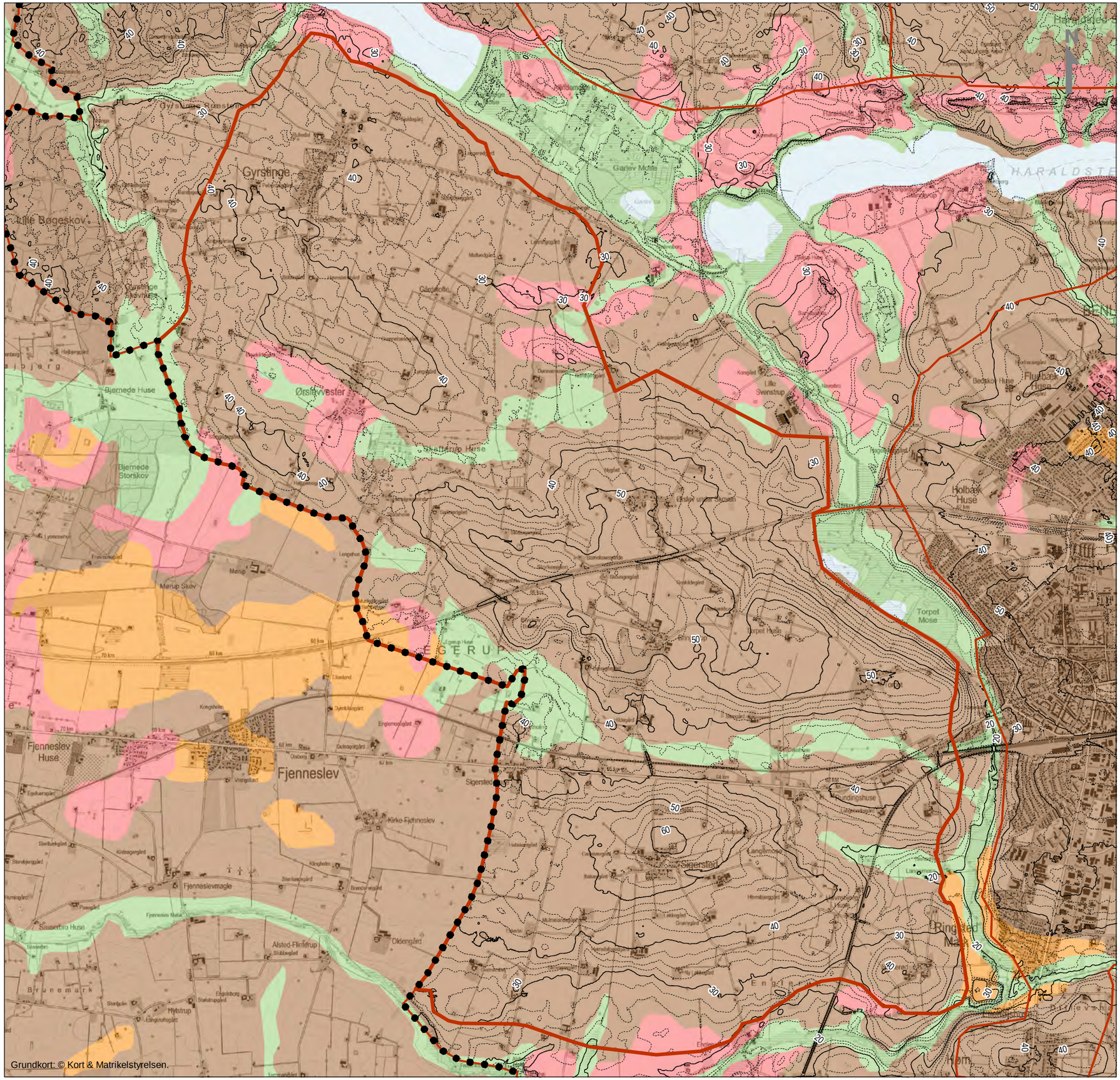
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 5
Gyrstinge landbrugsflade

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 5-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 5-3	0

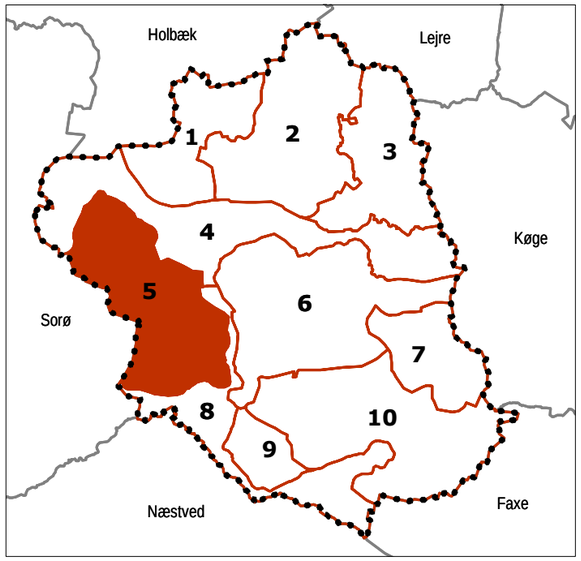
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

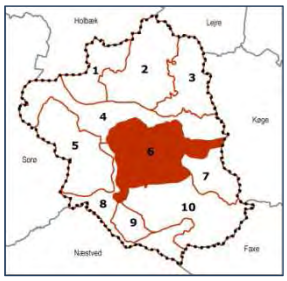
Landskabskarakterområde 5

Gyrstinge landbrugsflade

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 5-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:35.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 5-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

6 Ringsted og Kværkeby landområder

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Morænelandskab med bløde bakker præget af større og mindre byer, spredt bebyggelse samt tekniske anlæg. Det åbne land er karakteriseret ved landbrugsdrift og tiltagende skovrejsning på agerjord.

Fra det flade jordbrugsområde, der omkranser Ringsted, kan byen ses mange steder fra. Fotoet er taget ved Tolstrup sydøst for byen

Beliggenhed og afgrænsning

Landskabskarakterområdet ligger i den centrale del af kommunen og udgøres i høj grad af Ringsted by og infrastruktur. Mod nord er området afgrænset af den markante tværgående tunneldal med Gyrstinge og Haraldsted søer

samt Kværkeby Mose og Humleore skov (*4 Haraldsted sø- og tunneldals-landskab*). Mod vest er området afgrænset af Ringsted Ådal, hvor bykanten samtidig definerer grænsen. Karakterområdet støder mod syd op til det delvist åbne storbakkede morænelandskab omkring Nordrup og Bedstedgård i område *10 Ringsted moræneflade med landsbyer og landbrug*. Grænsen følger Høm Lilleå, men er herudover diffus, idet nærheden til Ringsted og et landskab præget af flere tekniske anlæg er den egentlige forskel på de to områder.

Landskabskarakteren

Ringsted er anlagt på en morænebakke, og byen ligger således højt i forhold til omgivelserne. Karakterområdet, der ligger centralt i Ringsted Kommune, er karakteriseret ved at være et dyrket morænelandskab domineret af by, bebyggelse, bevoksninger og tekniske anlæg. I området har der været massiv udvikling og ændringer af arealernes funktion. I hele området er nærheden til Ringsted synlig, ved at man enten kan se bykanten eller infrastrukturanlæggene, der består af en motorvej, jernbane og den gamle landevej gennem kommunens centrale del. De karaktergivende elementer giver landskabet en middel skala. Det rumlige udtryk fremstår som transparent i størstedelen af det opdyrkede område, og lukket i den mere bynære del på grund af bykantens massive udtryk. Fra kanten af karakterområdet mod tunneldalen og Ringsted Ådal er der langstrakte udsigter mod de tilstødende karakterområder.

Ringsted set fra vest over Ringsted Ådal. Højspændingsledningen fremstår markant i forhold til bebyggelsen i Ringsted

Landskabskarakterens oprindelse

Ringsted er en gammel købstad, der var en af kongerigets mest betydningsfulde byer i middelalderens Danmark. Det omgivende landskab har primært sin oprindelse i tiden efter udskiftningen. Omkring Ringsted fandt udskiftningen hovedsageligt sted i 1790'erne. Særligt omkring landsbyen Kværkeby er udskiftningen tydelig og kommer til udtryk i den stjerneformede struktur af veje, markskel og diger, der stråler ud fra byen.

Med sin centrale beliggenhed har Ringsted gennem århundreder udgjort et trafikknudepunkt. Frem til 1960'erne ledtes hovedtrafikken over Sjælland

gennem byen. Området er også stærkt præget af flere omgange med boligudbygning fra 1940'erne og frem til nu. Boligudbygningen har dels været koncentreret omkring Ringsted og området mellem Ringsted og Benløse, men er også tiltaget i kommunens landsbysamfund.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Ringsted by er anlagt i et bundmorænelandskab fra sidste istid, der er karakteriseret ved bløde bakker.

Jordtype

Jordbunden består primært af moræneler med pletvise aflejringer af ferskvandssand, smeltevandssand, ferskvandsler og ferskvandstørv. Sidstnævnte er især i tunneldalen omkring Ringsted Å og Høm Lilleå samt i moseområder som Kærup Mose og Kværkeby Mose.

Terræn

Terrænet er cirka 30 – 60 meter over havet i det meste af karakterområdet. Ringsted er placeret højt i karakterområdet.

Vandelementer

I den sydlige og sydvestlige del af karakterområdet løber Ringsted Å og Høm Lilleå. I den nordlige og østlige del ligger flere moseområder som Kærup Mose og en del af Kværkeby Mose.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur

Oplandet omkring Ringsted er præget af nye skovrejsningsområder, gammel skov, tilplantede eller tilgroede vandhuller og mergelgrave, levende hegn og alleer. Området nord for Benløse er tilplantet i de seneste år efter en helhedsplan, der udlægger området til landskab med skov, åbent land samt enkelte boligområder. Bevoksningerne i skovrejsningsområderne består af blandede træarter med hovedvægten på løvtræer.

Den dyrkede flade er opdelt af levende hegn, der hovedsageligt findes ved beskyttede stendiger spredt i området. Vejen mellem Tolstrup og Adamshøj er indrammet af en ældre kastanjeallé. Derudover findes få gamle vejtræer, mens der i flere kryds er plantet nye træer.

Dyrkningsform

Det åbne land i karakterområdet omkring byerne er domineret af landbrug - primært planteavl - og nyplantede skove. De dyrkede arealer ligger helt op til bygrænsen ved Ringsted Flyveplads og ved Benløse vest. Også omkring Høm, Tolstrup og Kværkeby er der en skarp overgang mellem bebyggelse og opdyrket jord. Landbrugsarealerne opdyrkes primært fra de store gårde i området som Knudslund.

Bebyggelsesstruktur

Den dominerende bebyggelse i karakterområdet udgøres af Ringsted by, der sammen med Benløse og Høm danner en nord-syd gående akse af bebyggelse. Byerne er næsten sammensmeltet og er kun adskilt af motorvejen mellem Ringsted og Benløse og en bræmme åbent land og Høm Lilleå mellem Ringsted og landsbyen Høm. Desuden ligger Kværkeby samt Kværkeby stationsby i den østlige del af karakterområdet.

Det åbne land omkring byerne er især karakteriseret af spredt bebyggelse. Denne består primært af landbrugsbebyggelse, samlinger af huse som ved Fjællebro Huse og bebyggelse lokaliseret omkring de store vejforløb som hovedvejen mellem Ringsted og Køge. Derudover findes en del store gårde, der kan spores langt tilbage i tiden.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Ringsted er en købstad, der har lagt gader til mange historiske begivenheder. I dag findes flere gamle bygninger med betydning for byen som kulturmiljø, eksempelvis St. Bendts Kirke. Den gamle bykerne udgør en kulturhistorisk helhed, selvom relationen til det omkringliggende landskab i dag er svag.

Kværkeby Mose, hvis sydlige del er med i dette karakterområde, har mange spor efter tørvegravning. Det udviklede sig fra at være noget, de enkelte gård- og husmænd udnyttede til eget behov, til en voksende industri. På tørvegravningens højdepunkt omkring 2. verdenskrig var der flere hundrede beskæftigede med at grave tørv.

Karakterområdet er gennemskåret af den nedlagte jernbanelinje, der i en kort periode var i drift mellem Ringsted og Hvalsø. Den var en del af en aldrig fuldført forbindelse udenom København mellem Ringsted og Hillerød. Der findes stadig spor i landskabet som dæmninger (ved Knudslund) og afgravninger i landskabet, og den nedlagte jernbane fremstår flere steder tilgroet, sådan som det ses ved Tingagergård.

I den sydøstlige del af karakterområdet er der i kommuneplanen udpeget et kulturmiljø omkring Adamshøj. De bærende kulturhistoriske elementer i kulturmiljøet udgøres af avlsgården, der står hvidkalket, og gårdanlægget med hovedbygning fra slutningen af 1800-tallet.

Der findes enkelte gravhøje i den sydlige del af Ringsted. Ved Baunehøjgaard nord for Kværkeby findes resterne af en meget stor høj, Baunehøj, der angiveligt er fra yngre sten- eller bronzealder.

Tekniske anlæg

Der er flere markante tekniske anlæg i området i form af motorvejen, jernbanen, hovedvejene til Næstved, Roskilde, Køge og Holbæk samt adskillige højspændingsledninger. Desuden står der en vindmølle ved Bøstofte. Umiddelbart syd for Ringsted ligger en flyveplads, der benyttes til hobbyflyvning samt af ambulancehelikopteren.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer i form af markflader med bløde bakker, byområder og spredt bebyggelse, levende hegn, skove og små træ- og kratbevoksninger skaber tilsammen et meget sammensat middelskala landskab.

Den åbenlyse nærhed til by- og erhvervsbebyggelsen omkring Ringsted og Benløse præger landskabet og arealanvendelsen. Den transparente afgrænsning gør, at Ringsted kan ses fra størstedelen af karakterområdet. Landska-

bet opleves som komplekst i kraft af den varierede anvendelse og de tekniske elementer i karakterområdet. Samtidig er der kun svag struktur i det åbne land, mens de øst-vestgående veje og jernbanen udgør meget stærke strukturer.

Karakterområdet fremstår visuelt uroligt og støjende, hvilket skyldes den store mængde af tekniske anlæg samt den bymæssige bebyggelse i Ringsted og Benløse.

Landskabet er på stor skala, så det er muligt at kigge langt over det flade landskab. Her er det en landbrugsflade syd for Adamshøj, med kig i retning mod Kærehave

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

I karakterområdet er der lokaliseret mange oplevelsesrige delområder og enkeltelementer. Karakterområdet er især præget af to visuelt dominerende kirker, Sct. Bendts Kirke i Ringsted og kirken i Kværkeby landsby. Da begge kirker er placeret højt i terrænet, er der markante indsigtsforhold i oplandet omkring kirkerne.

Herregården Adamshøj centralt i området stammer fra før 1700 med en hovedbygning fra 1870'erne. Landskabet omkring herregården er udlagt til kulturmiljø. Området er generelt præget af en stor landbrugsflade med relativt få bebyggelser og udgør et oplevelsesrigt delområde. Også ved det tilstødende område Bedsted Overdrev præger den kulturhistoriske udvikling bebyggelsesstrukturen. Husene blev opført som husmandssteder og ligger som perler på en snor langs vejen på relativt små jordlodder.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Ringsted og Benløse tilfører landskabet et teknisk præg med de nordlige og vestlige bykanter som særligt fremtrædende. Samtidig er karakterområdet domineret af tekniske anlæg, infrastruktur og skovrejsningsområder. Tilsammen påvirker disse anlæg og arealanvendelsen landskabets visuelle udtryk, der generelt opleves som teknisk. De unge skovområder virker dog opsplittende og skærmer for en del af de tekniske elementer.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren for det åbne land afspejles af intensiv landbrugsdrift med en stigende grad af skovrejsning på tidligere landbrugsjord. Fortsat

drift af jorden samt vedligeholdelse af hegn, diger og nye skovområder er vigtige tiltag for at opretholde den eksisterende landskabskarakter.

Udviklingstendenser

Karakterområdet er stærkt præget af Ringsted og de generelle udviklingstendenser omkring byen. Tendenserne kan dels ses som vækst i boligområderne omkring Ringsted og Benløse i 1940'erne og 1960'erne. Motorvejen fra Køge til Ringsted blev færdigbygget i 1957 og deler Benløse fra Ringsted. Byudvidelsen har primært medført nye boligområder sydvest for jernbanestationen og nordøst for den gamle bykerne, mens erhvervsområdet i byens sydøstlige del også løbende er udbygget.

Planlagte ændringer

Omkring Ringsted by er der planlagt boligudbygning umiddelbart syd for Kærehave og nord for Benløse. Ved Kværkeby er der udlagt et område til boliger i tilknytning til eksisterende relativt nye boligkvarterer nord for bymidten.

Der er desuden udlagt skovrejsningsområder i bykanten for at styrke afgrænsningen mod det åbne landskab. Disse områder ligger nord og vest for Benløse, omkring Kærehave samt sydøst for Ringsted ved Dyssegård. Nogle af områderne er allerede beplantet.

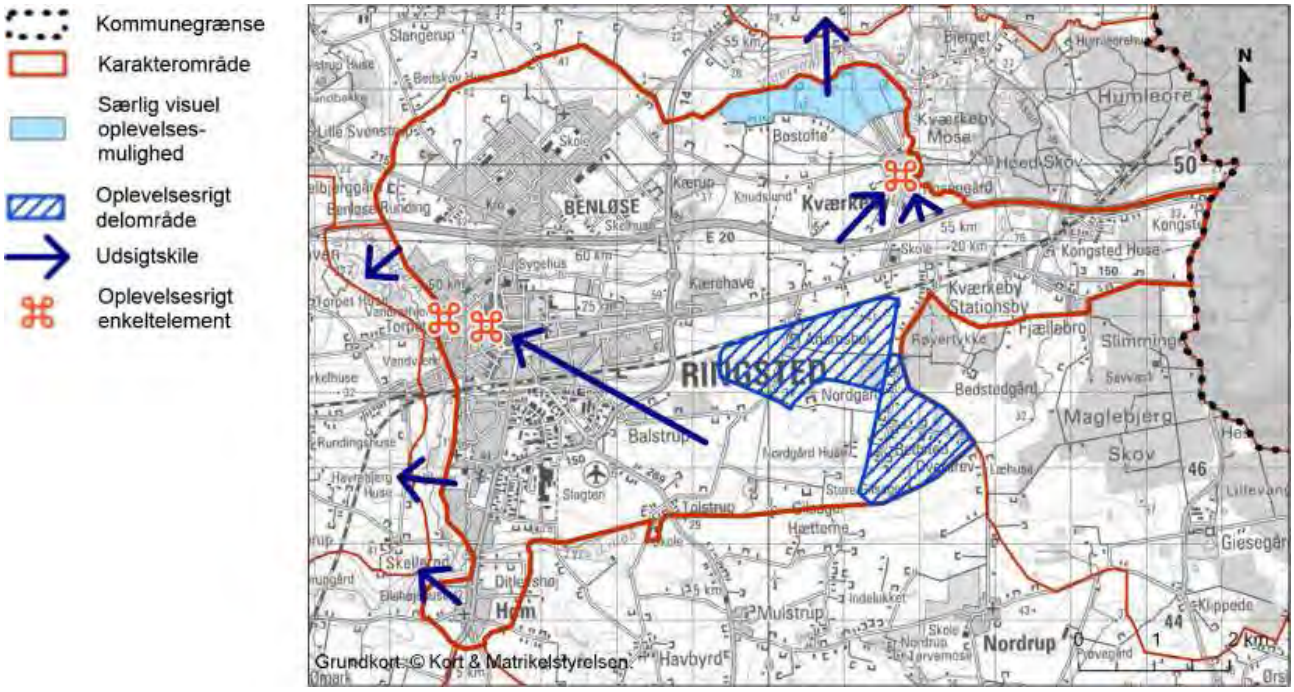
Der er også planer for en række tekniske anlæg, herunder arbejdet med at udvide jernbanen med et ekstra spor. Dette arbejde forventes at forløbe ind til 2020. Der er desuden udlagt reservationer til en ny omfartsvej umiddelbart syd for rundkørslen ved Køgevej/ Øster Ringvej i Ringsted. Omfartsvejen er planlagt til at føre trafikken sydøst om Ringsted og syd for Høm.

Arealet sydøst for Ringsted omkring Balstrup er udlagt til fremtidigt erhvervsområde, ligesom et område nord for motorvejen mellem Kværkeby og Ringsted.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 6.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Mellem bykanten og de tilstødende karakterområder på den anden side af Ringsted Ådal er der en markant visuel sammenhæng.

Området nord for Benløse landsby giver mulighed for en særdeles flot indsigt mod Benløse Kirke, der er placeret på en lokal bakketop. Derudover er der en vidstrakt udsigt over naboområdet *4 Haraldsted sø- og tunneldalslandskab*.

Benløse Kirke ses til venstre i området, hvor tårnet rager op over bevoksningen. Til højre fornemmes nærheden til byen ved de høje tekniske anlæg og master

Landskabets sårbarhed

Landskabet i dette område er generelt set robust over for ændringer og tiltag. Dette skyldes til dels, at området har været under løbende udvikling i mange år, dels at der kan foretages initiativer til at forbedre landskabskarakteren og ikke mindst mødet mellem by og det åbne land.

Særlige sårbare områder

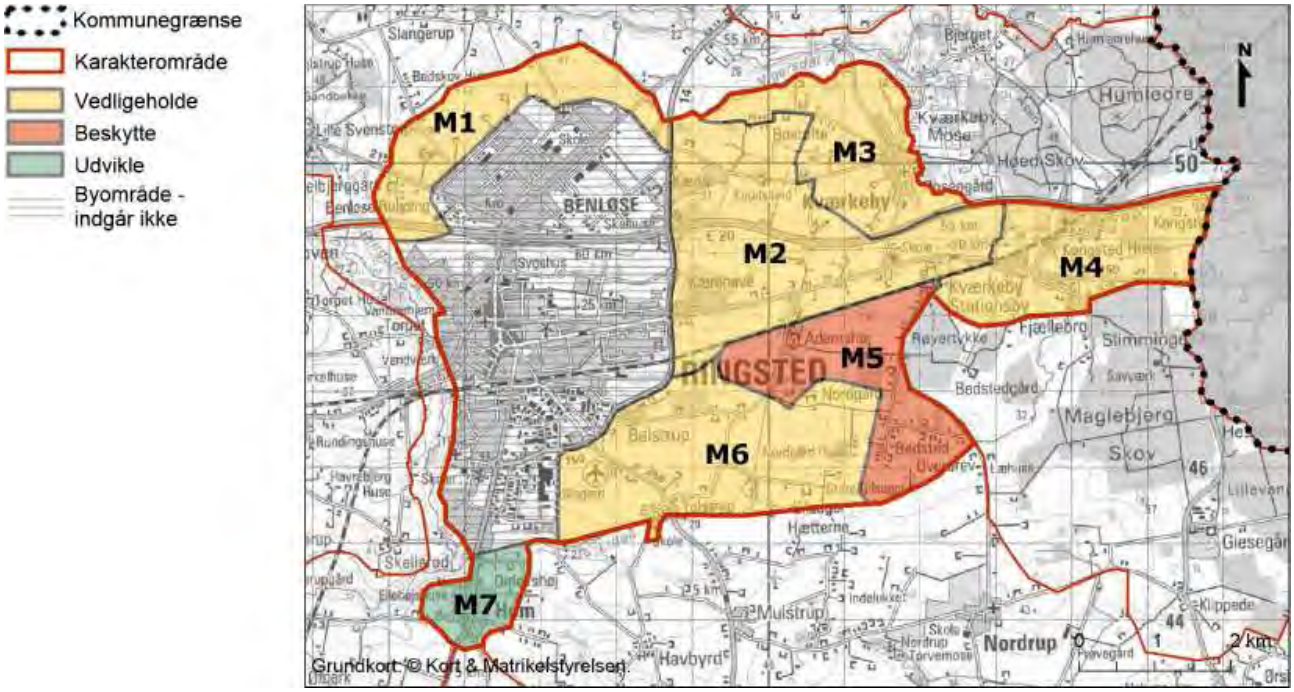
Landskabet omkring Adamshøj, der er udpeget som kulturmiljø, er sårbart over for udvikling, der måtte skæmme de kulturhistoriske bærende værdier, såsom brud med de åbne markflader, nedlæggelse eller udbygning af den karakteristiske sparsomme bebyggelse mv.

Området omkring Kærup Mose og moseområderne ved Bøstofte er sårbare overfor byens udvikling. Det gælder særligt tiltag, der ændrer på vandtilførslen og eventuelt udtørrer vådområderne eller de tilløbende vandløb.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 6.

M1 - vedligeholde

M1 skal vedligeholdes, da der her er tale om et karakteristisk delområde i middel tilstand. Området rummer dels åbne landbrugsflader, men også flere skovpartier, med ung, bynær skov.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Nord for Benløse er der markant indsigt til Benløse Kirke, og denne del er derfor sårbar overfor tilplantning samt øvrige anlæg, der forstyrrer indsigten til kirken. Indsigtskiler fungerer samtidig som udsigtskiler i forhold til tunneldalen og Haraldsted Sø.

- Rejsning af skov i delområdet kan kun ske efter en samlet plan, der sikre ind-/udsigts kiler mellem Haraldsted Sø og Benløse.

› Det er væsentlig at opretholde en klar grænse mellem byen og det åbne land.

M2 - vedligeholde

M2 skal vedligeholdes, da der her er tale om et karakteristisk delområde, men i dårlig tilstand. Området er præget åbne landbrugsflader men med en del små vådområder og skovområder som ved Kærup Mose. Samtidig skærer motorvej, landevej og jernbane gennem området. Der er udlagt et område til erhvervsbyggeri nord for motorvejen og et muligt område til fremtidige boliger syd for Kærehave.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Der kan med fordel etableres nye skovrejsningsområder omkring de tekniske anlæg på den østlige side af Ringsted by. Dette kan mindske de visuelle gener fra trafik i bevægelse. Dette vil særligt være relevant i det øst-vestgående bælte omkring motorvejen og kan bidrage til at skabe en grøn forbindelse mellem de bynære skovområder og Kværkeby Mose samt mellem Kærehave og Kærup Mose.

› Levende hegn, småbevoksninger og fritstående træer er med til at skabe den mere lukkede karakter i dette område, og bør så vidt muligt bevares.

› Ved anlæggelse af erhvervsområde nord for motorvejen skal der særligt tages hensyn til udformningen og afskærmning mod Kværkeby i øst og mod nord. Samtidig bør der tages hensyn til de eksisterende skov- og vådområder.

M3 - beskytte

M3 skal beskyttes. Landskabet i området er særlig karakteristisk og med middel tilstand. Kværkebys omgivelser rummer spor af landsbyens stjerneudskiftning samtidig med at der er sket betydelig udvikling og udbygning af boligområder omkring den gamle landsbykerne. Der er indsigtskiler til Kværkeby Kirke fra vest og syd, mens der er særlige visuelle oplevelsesmuligheder forbundet med grænsen til tunneldalen og Kværkeby Mose.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Strukturen omkring Kværkeby skal beskyttes ved at bevare de eksisterende veje og sten- og jorddiger, der udgår fra den gamle landsbykerne og skaber den stjerneformede struktur. Opretholdelse af disse elementer vil medvirke til, at de kulturhistoriske spor fortsat kan genfindes i landskabet.

› Den særlige visuelle forbindelse til tunneldalen og Kværkeby Mose skal opretholdes ved at undgå beplantning i den nordlige del af delområdet.

- Indsigten til Kværkeby skal bevares ved at undgå skovrejsning og høj bebyggelse i kilerne mod vest og syd.

- Grænsen mellem landsbyen og det åbne land kan forbedres ved at sikre, at bebyggelse i udkanten af byen for fremtiden ligger samlet, og at byen ikke vokser yderligere i nordlig eller sydlig retning.

M4 - vedligeholde

M4 skal vedligeholdes, da der her er tale om et karakteristisk delområde i middel tilstand. Området er præget af en del bebyggelse foruden skovpartier og afgrænsende skovbryn.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- I dette delområde kan landskabets visuelle udtryk forbedres ved at afskærme de eksisterende siloer med beplantning.

- Området bør desuden friholdes for større byggeri og yderligere tekniske anlæg.

M5 - beskytte

M5 skal beskyttes, da der her er tale om et særligt karakteristisk delområde i god tilstand. Der er tale om en åben landbrugsflade med herregårdspræg hvilket udmønter sig ved sparsom bebyggelse foruden Adamshøj, store marker og den tilstødende overdrevsbebyggelse, der ligger langs vejen ved Bedsted Overdrev som perler på en snor.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Delområdets åbne præg bør sikres ved fortsat landbrugsmæssig drift på markerne.

- Herregårdspræget kan beskyttes ved at undgå opførelse af nyt, fritliggende byggeri omkring Adamshøj, ligesom overdrevsbebyggelsens historiske præg kan opretholdes ved ikke at opføre nye bygninger mellem eller i forlængelse af de eksisterende boliger.

- Undgå skovrejsning indenfor det areal, der er udpeget som kulturmiljø omkring Adamshøj, og anden form for beplantning, bortset fra vejtræer og alleer.

M6 - vedligeholde

M6 skal vedligeholdes, da der her er tale om et karakteristisk delområde i middel tilstand. Delområdet er tæt knyttet til bykanten af Ringsted, idet byens erhvervsområde kan ses fra store dele af karakterområdet. Der er dels

planlagt erhvervsudvikling og dels skovrejsning indenfor delområdet, hvoraf flere områder allerede er tilplantet.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Mødet mellem det åbne land og byen bør indtænkes i de udlagte erhvervsområder. Det grønne bælte med skovrejsning kan med fordel placeres syd og øst for de planlagte industriområder. Det er dog fortsat vigtigt, at der opretholdes indkig til byen og Sct. Bendts Kirke ved at bevare kiler i de eventuelt tilplantede områder.

› Sikre at Balstrups afgrænsning mod det åbne land og kommende erhvervsområder opretholdes, eksempelvis ved at undgå at udstykke større sammenhængende områder, der ikke har samlende effekt på landsbyen.

› Sikre, at erhvervsudvikling tager hensyn til landskabets karakter og eksisterende vandhuller. Dette kan ske ved at undgå terrænændringer, placering af jordvolde m.m. i det generelt jævne terræn, bevare eksisterende vandhuller og diger samt ved at holde erhvervsbyggeriet lavt.

M7 - udvikle

M7 skal udvikles, da der her er tale om et karaktersvagt område med dårlig tilstand.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Det skal sikres, at Høm fortsat optræder som selvstændig landsby og ikke vokser sammen med den sydlige ende af Ringsted. Dette kan ske ved at undgå at udstykke nye grunde til boliger og erhverv mod nord. Samtidig kan bevoksning langs vejen fjernes, så afstanden mellem Ringsted og Høm opleves mere tydeligt.

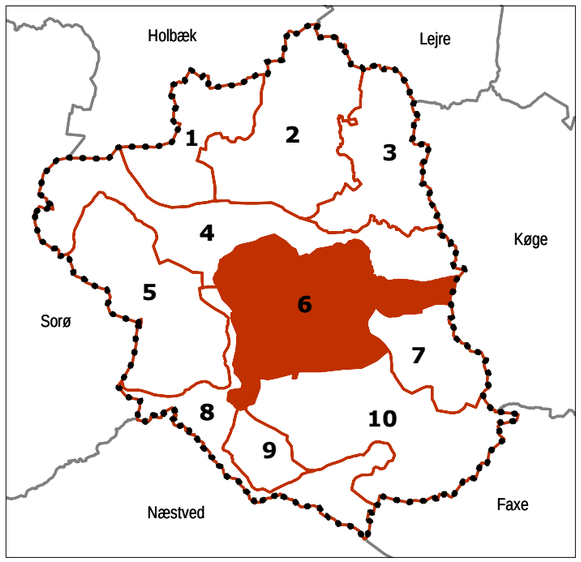
› Landsbyens afgrænsning til det åbne land er i dag klar, og denne tilstand bør bevares.

› Udsigten over ådalen fra den vestlige og nordlige del af delområdet skal opretholdes, og området bør friholdes for tekniske anlæg.

› Understøtte og videreføre initiativer i forhold til Høm Lilleå, der kan medvirke til, at området forbliver åbent og kan bruges rekreativt.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 1 2 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 6
Ringsted og Kværkeby by- og landområder

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 6-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

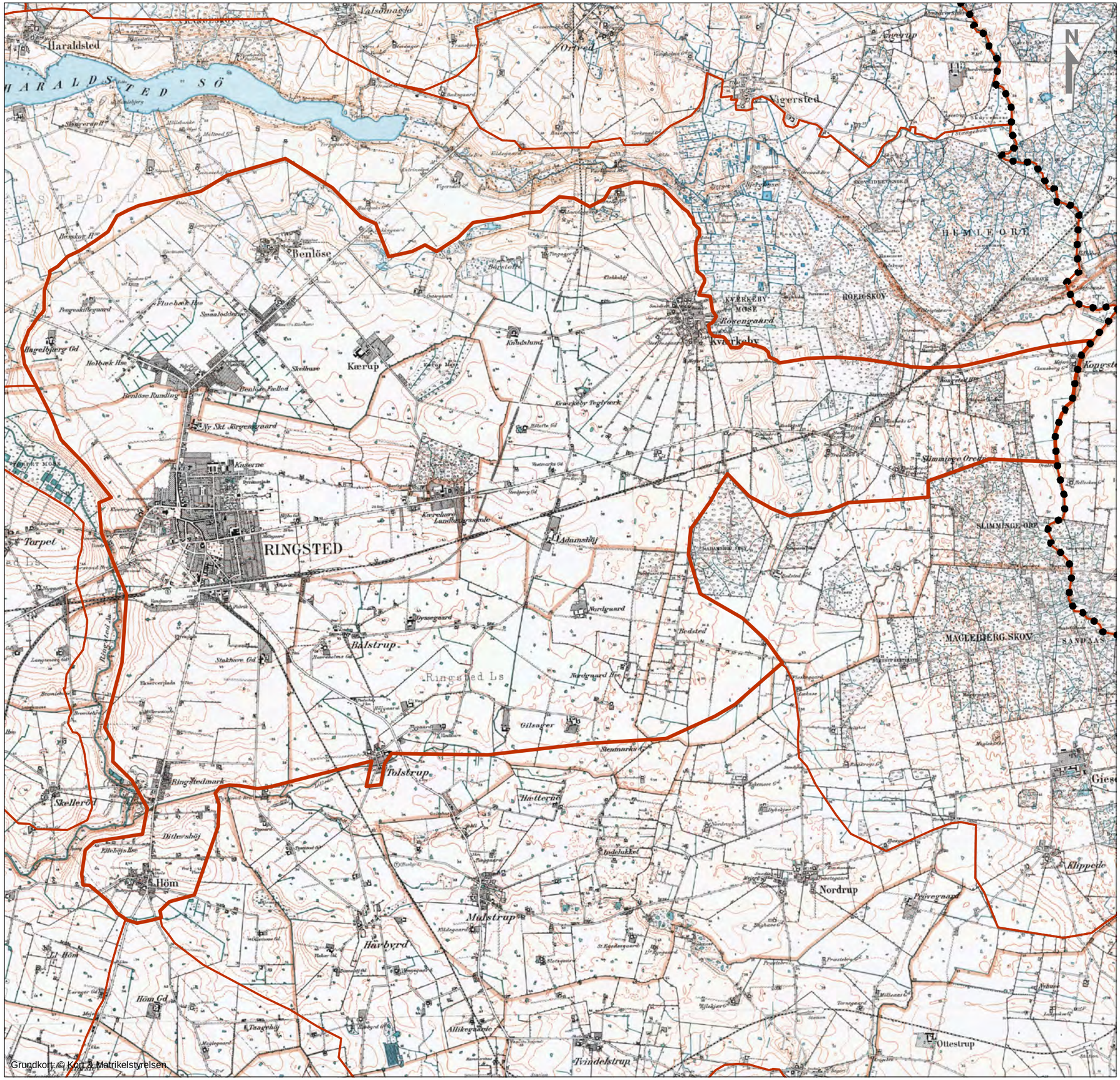
Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 6
Ringsted og Kværkeby by- og landområder

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 6-2 Høje målebordsblade.WOR

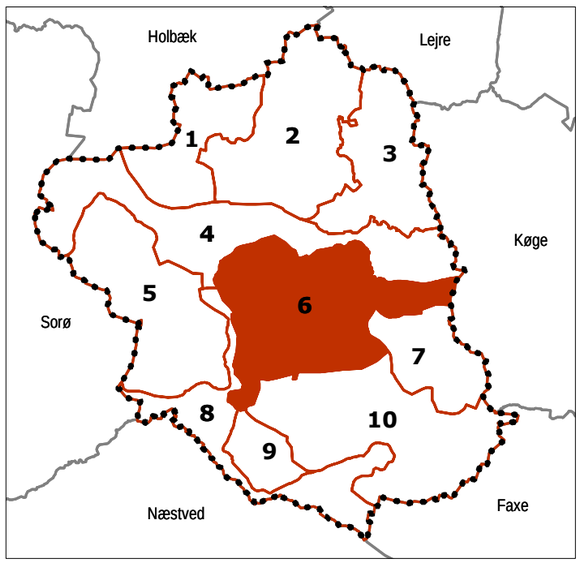
Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

N

0 1 2 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 6
Ringsted og Kværkeby by- og landområder

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 6-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-3	0

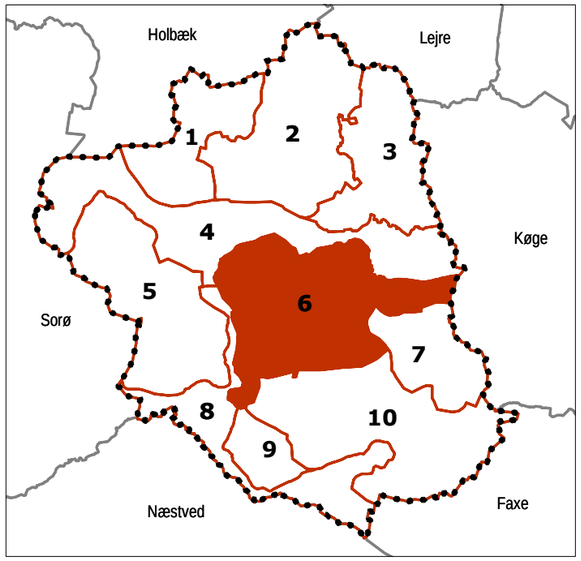
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

N

0 1 2 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

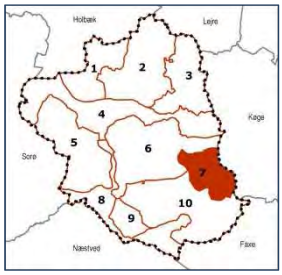
Landskabskarakterområde 6

Ringsted og Kværkeby by- og landområder

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 6-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

7 Giesegård herregårds-landskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Herregårdslandskab med moræneleraflejringer, intensivt landbrug og markante skovområder.

Området er præget af store markflader, skovbryn og sparsom bebyggelse.

Beliggenhed og afgrænsning

Område 7 er beliggende i den østlige del af Ringsted Kommune og afgrænses mod øst af Køge Kommune, mod nord og vest af karakterområde 6 *Ringsted og Kværkebys by- og landområder* og mod syd grænser området

op til karakterområde 10 *Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug*. Grænserne er sat, hvor herregårdslandskabet ophører, og følger i høj grad veje, men også markskel og skovbryn.

Landskabskarakteren

Området er karakteriseret ved store åbne landbrugsflader med et dominerende skovområde i form af Maglebjerg Skov samt små skovområder (Røvertykke, Pelsen, Hovgårds Tykke og Dyrehave). Syd for Maglebjerg Skov er den tidligere herregård og nuværende kursuscenter Giesegård lokaliseret. Foruden Giesegård ses enkelte gårde og husmandssteder spredt beliggende.

Denne østlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved et typisk østdansk morænelandskab. Arealanvendelse udgøres primært af skov og landsbrugsdrift på store markparceller. Området er endvidere karakteriseret ved at indeholde landskabsformer med dødispræg, hovedsagligt i området nord for Giesegård, hvor der ses flere vandhuller og et mere bølget terræn. De karakterskabende elementer giver landskabet en stor til middel skala. Rumligt har landskabet et åbent til transparent udtryk, hvilket skyldes de bløde landskabsformer og store veldefinerede landskabsrum for størstedelen af området.

Landskabskarakterens oprindelse

Indgangspartiet til Giesegård fra vest

De markante kulturbetingede elementer i dette område knytter sig til den gamle herregård Giesegård, som blev opført i 1608. Der findes således en række tilknyttede gårde og boliger, der gennem tiden har tilhørt Giesegård. Dette kan i dag ses ved, at bygninger spredt i karakterområdet fremstår i samme stil, som de bygninger, der ligger i umiddelbar tilknytning til selve godset Giesegård.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Naturgrundlaget i område 7 udgøres i overvejende grad af morænelandskab fra sidste istid med spredte morfologiske terrænformer, der vidner om dødislandskab, specielt i den nordlige del af karakterområdet.

Jordtype

Jordbunden består overvejende af moræneler med punktvise aflejringer af ferskvandsler, ferskvandstørv samt ferskvandssand.

Terræn

Terrænet ligger i niveauet fra 30-40 meter i hele regionen og antager et bølget til fladt udtryk, som er karakteriseret ved store bløde bakker.

Vandelementer

Skovene er karakteriseret ved mange dræningskanaler, ligesom der er en del vandhuller ved Giesegård. Enkelte små åer løber i gennem karakterområdet.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

I området er der, foruden Maglebjerg Skov, også en stor koncentration af alléer samt træer på linje langs veje og i markskel. En gammel lindeallé fører op til hovedbygningen ved Giesegård. De karakteristiske vejtræer, bl.a. egetræer, er med til at understrege det generelle indtryk af området som værende herregårdslandskab. Der er også en del småskove, herunder Røvertykke, Pelsen, Hovgårds Tykke og Dyrehave. Skovene er gamle, alle over 100 år, selvom aktiv skovdrift gør, at skoven nogle steder fremstår yngre. Spredt på markerne ses en del spredt bevoksning, ofte omkring små vandhuller.

Vejtræer og stendige langs vejen, der fører til Giesegård fra vest.

Dyrkningsform

Markerne er intensivt dyrkede landbrugsjorde, ofte med planteavl.

Bebyggelses-struktur

Den primære bebyggelse udgøres af Giesegård, Bedstedgård samt enkelte gårde og husmandssteder spredt beliggende i landskabet. I den sydlige del af området ligger landsbyen Klippede, der blev stjerneudskiftet i 1802.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Herregården Giesegård med de omkringliggende arealer med gamle drifts-bygninger, der har tilhørt herregården, udgør tilsammen en kulturhistorisk helhed.

I den stjerneudskiftede landsby Klippede danner de ind- og udgående veje fortsat et tydeligt stjerne-mønster. Vejen, der fører syd ud af byen, har desuden navnet Fællesskiftevej.

Tekniske anlæg

Der er ingen tekniske anlæg indenfor karakterområdet, men jernbanen løber umiddelbart nord for området.

Rumlige og visuelle forhold

De rumlige og visuelle forhold for området er kendetegnet ved et roligt landskab defineret af store veldefinerede landskabsrum, der afgrænses af markante skovbryn. Skalaen er mellem til stor pga. de store skove, de store markparceller og gårde. Landskabet fremstår åbent til transparent, men pga. de veldefinerede landskabsrum er der ikke vide udsigter over landskabet. Ofte ses tydelige stendiger med beplantning, der er med til at gøre landskabet mere transparent. Kompleksiteten er enkel, da landskabet er bestående af få og enkelte komponenter. Generelt fremstår landskabet stille, men jo nærmere man er jernbanen, jo større påvirkning har den på området.

Skovbryn og store markflader er væsentlige landskabselementer i forhold til at definere karakterområdets rumlige og visuelle forhold.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Området omkring Giesegård er et oplevelsesrigt delområde. Tidsdybden fornemmes tydeligt, da der er samspil mellem kulturlandskabet og natur-grundlaget. Træerne på række, der leder op til herregården, samt gamle træ-

er i markskel og de markante stendiger er med til at understøtte områdets oplevelsesværdi.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Vindmøllerne placeret ved Bedsted Overdrev ligger udenfor karakterområdet, men er synlige fra vejen mod Norddrup. I den nordlige del af karakterområdet er der en støjmæssig påvirkning fra jernbanen, der løber igennem karakterområde *6 Ringsted og Kværkeby by- og landområder*. Landskabet er generelt friholdt for tekniske anlæg og fremstår visuelt roligt.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren afspejles i intensiv landbrugsdrift, hvor størrelsen af markparceller og gårde afspejler drift tilknyttet store gårde som Giesegård. Vedligeholdelse af skove samt bevoksede diger er vigtigt for at opretholde landskabskarakteren i det skovprægede delområde.

I de levende hegn er der ofte ældre træer iblandet buske. De levende hegn i markskel og langs veje er væsentlige for opretholdelse af landskabskarakteren.

Udviklingstendenser

Arealanvendelse og vejstrukturer og bebyggelse er stort set ikke ændret de sidste 120 år. Karakterområdet fremstår derfor sammenhængende og med samme tidsmæssige dybde.

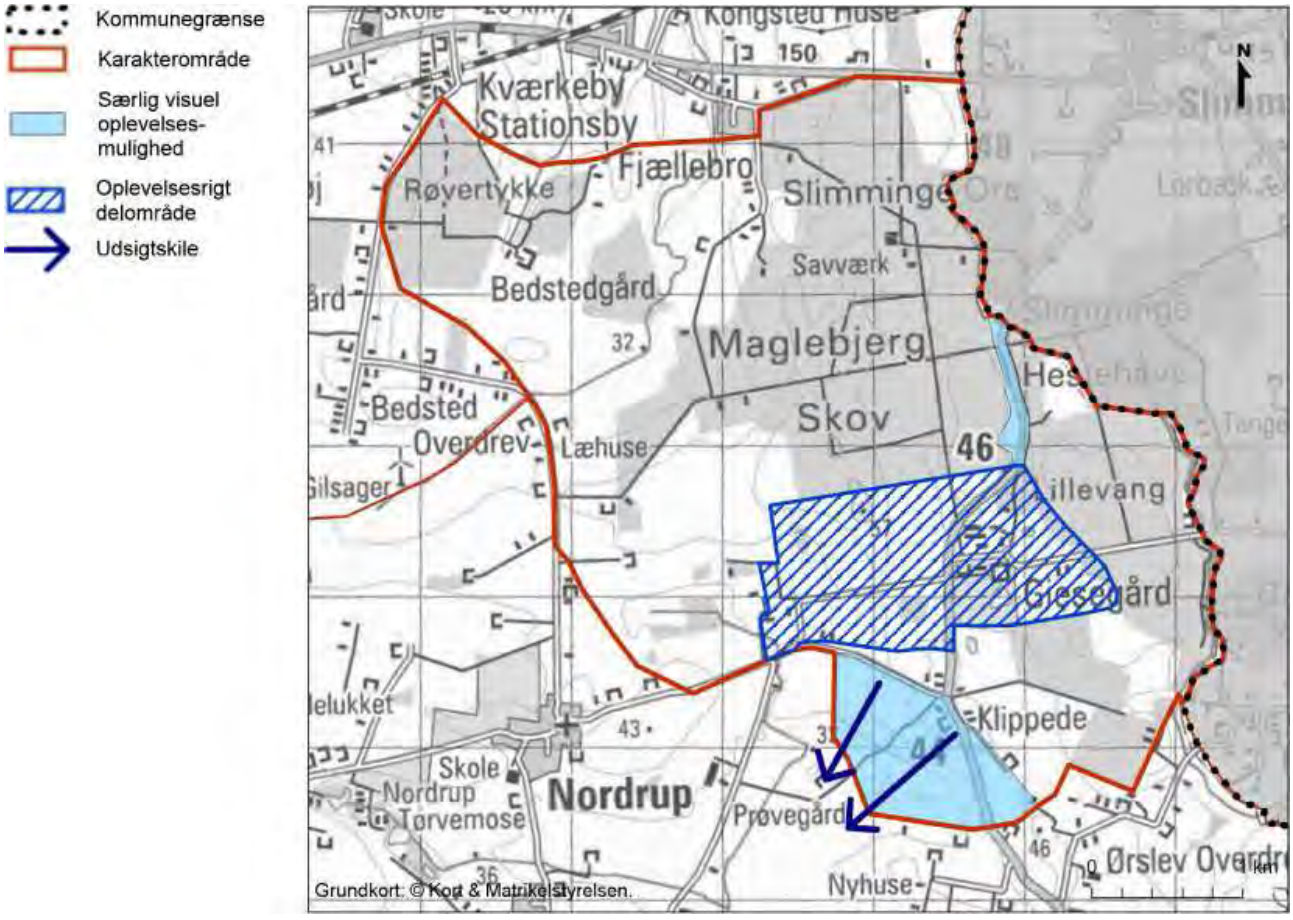
Planlagte ændringer

Der er udpeget to områder til opstilling af vindmøller i karakterområdets sydøstlige del nær kommunegrænsen til Køge, det ene på markerne umiddelbart øst for Klippede og det andet på markparcellen mellem Storevang og Dyrehave.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 7.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Omkring herregårdslandskabet ved Giesegård er der mulighed for særlige oplevelser, idet landskabet her er meget karakteristisk. Landskabets historie træder stærkt frem i denne del af landskabskarakterområdet.

Den smalle bræmme af opdyrket jord mellem Maglebjerg Skov og Lillevang er et udtalt eksempel på et småbakket terræn kombineret med herregårdslandskabets store, gamle træer ved vejen og voluminøse skovbryn.

Landskabskarakterens sårbarhed

Karakterområdet opleves som et mellem til storskalalandskab med begrænset bebyggelse og vil derfor være sårbart over væsentlig forøgelse i bebyggelsesgraden. Landskabskarakteren vil være sårbar overfor tiltag, der tilfører flere typer af elementer (tekniske anlæg, nye typer levende hegn, veje, plantager etc.) til det meget enkle landskab.

Særligt sårbare områder

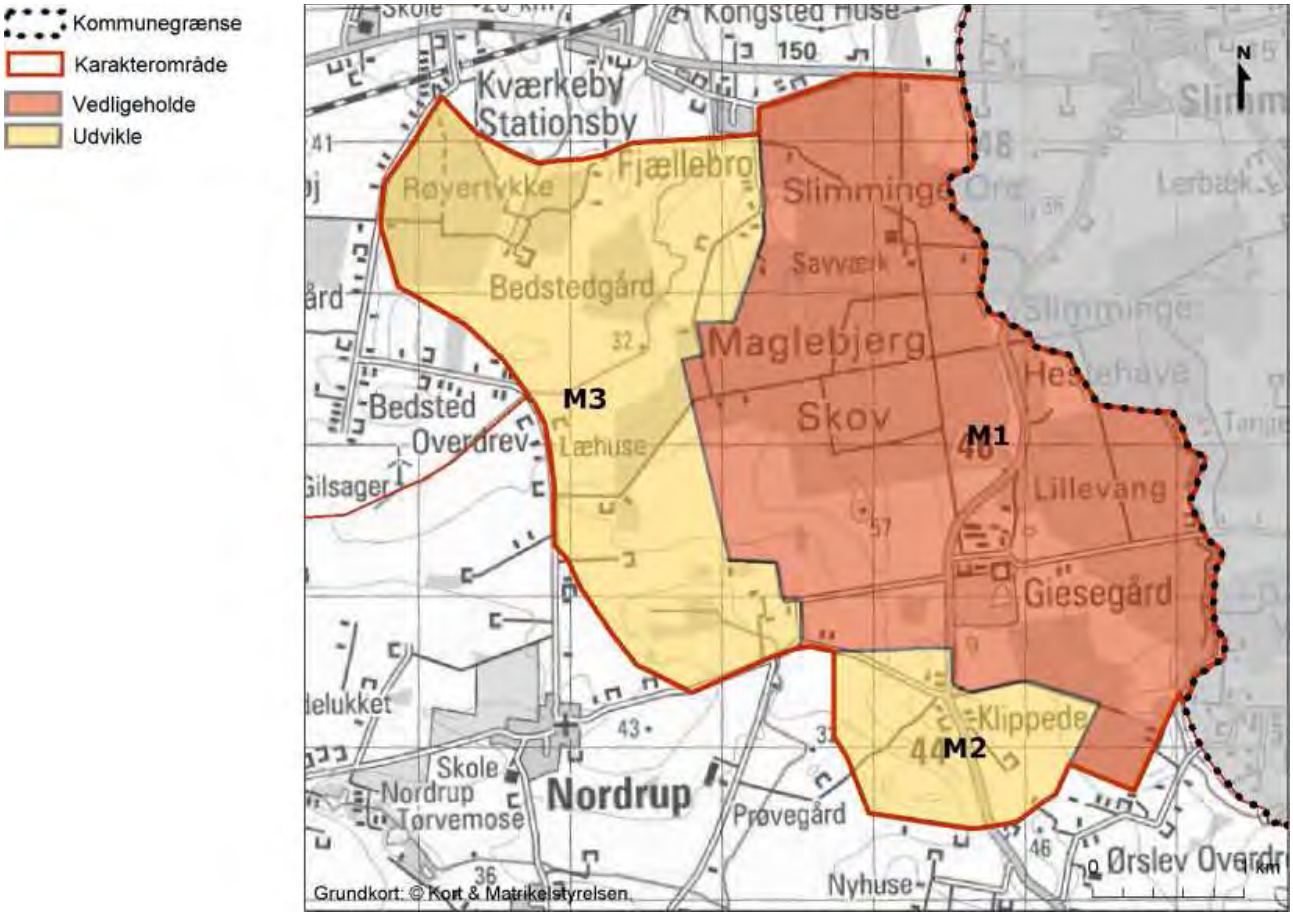
I den sydlige del af området (syd og øst for Dyrehave) er der udpeget to områder til opstilling af vindmøller. Generelt er storskalalandskaber, som i dette karakterområde, robuste i forhold til opstilling af vindmøller. Landskabets karakter er i høj grad knyttet til de historiske herregårdselementer og landskabets åbne flader, der afgrænses af skovbryn. Vindmølleområderne er begge i udkanten af karakterområdet, men de kan alligevel have væsentlige konsekvenser for det enkle herregårdslandskab, hvor der kun er sparsom bebyggelse og ingen tekniske anlæg.

Den østlige del af området omkring Giesegård er særligt sårbart over for tiltag, der vil ændre den særlige karakter og oplevelsesværdi, der er knyttet til herregårdslandskaber. Dette kan eksempelvis være fældning af skovområderne og de gamle træer i området.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 7.

M1 - beskytte

Delområdet omkring Giesegård er særlig karakteristisk og rummer dels de åbne markflader og de store skovområder. Det åbne landskab omkring herregården er desuden udpeget som oplevelsesrigt delområde, ligesom den smalle opdyrkede bræmme nord for bebyggelsen er udpeget som et område med særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Herregårdspræget er knyttet til åbne, opdyrkede landbrugsflader og de markante skovbryn, der omgiver markerne. For at bevare karakteren bør alléer, vejtræer, diger og de markante skovbryn med gamle træer opretholdes.

- Al fritliggende bebyggelse bør undgås inden for dette delområde.

- Ved opstilling af vindmøller bør der tages hensyn til det forholdsvis enkle landskab omkring herregården. Opstilling af en større gruppe vindmøller bør undgås, da de vil virke meget dominerende i det åbne landskab, der ellers stort set er friholdt for tekniske anlæg.

M2 - vedligeholde

M2 skal vedligeholdes, da der her er en karakteristisk struktur omkring landsbyen Klippede, der knytter sig til den tidligere stjerneudskiftning.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- De eksisterende vejstrukturer samt sten- og jorddiger bør opretholdes.

- Ved eventuel fremtidig opstilling af vindmøller skal der tages hensyn til det åbne landskab, der fremstår uden tekniske anlæg. Samtidig ligger Klippede højt i landskabet, og vindmøller vil derfor få en markant placering set fra de tilstødende karakterområder.

M3 - vedligeholde

M3 fremstår som et karakteristisk landskab i middel tilstand og skal derfor vedligeholdes. Delområdet fremstår ligeledes med herregårdspræg, men bebyggelsesgraden er her større end i M1 i kraft af nogle fritliggende gårde og landejendomme.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- De karakteristiske skovområder omkranset af diger skal så vidt muligt opretholdes.

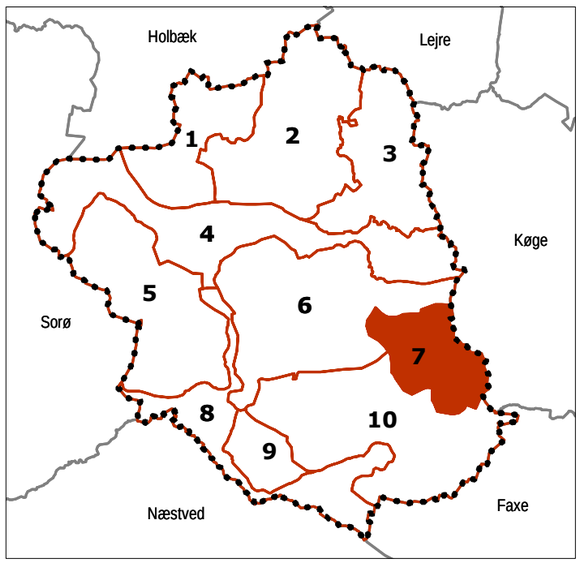
- Landbrugsmæssig udnyttelse skal understøttes, så de åbne kig over de store markflader fortsat kan opleves.

- Vandløbet, der krydser gennem delområdet centralt, kan med fordel for landskabet føres tilbage til et mere naturligt forløb, sådan som det ses ved strækningen vest for Stenmarksgård.

- Det delvist våde område syd for Kastaniegård er i dag tilgroet og med mange drænkanaler. Ved at retablere området til en vådere tilstand vil et naturpræget område kunne opstå. Dette vil kunne stå i kontrast til de kvadratiske marker og store skovområder.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

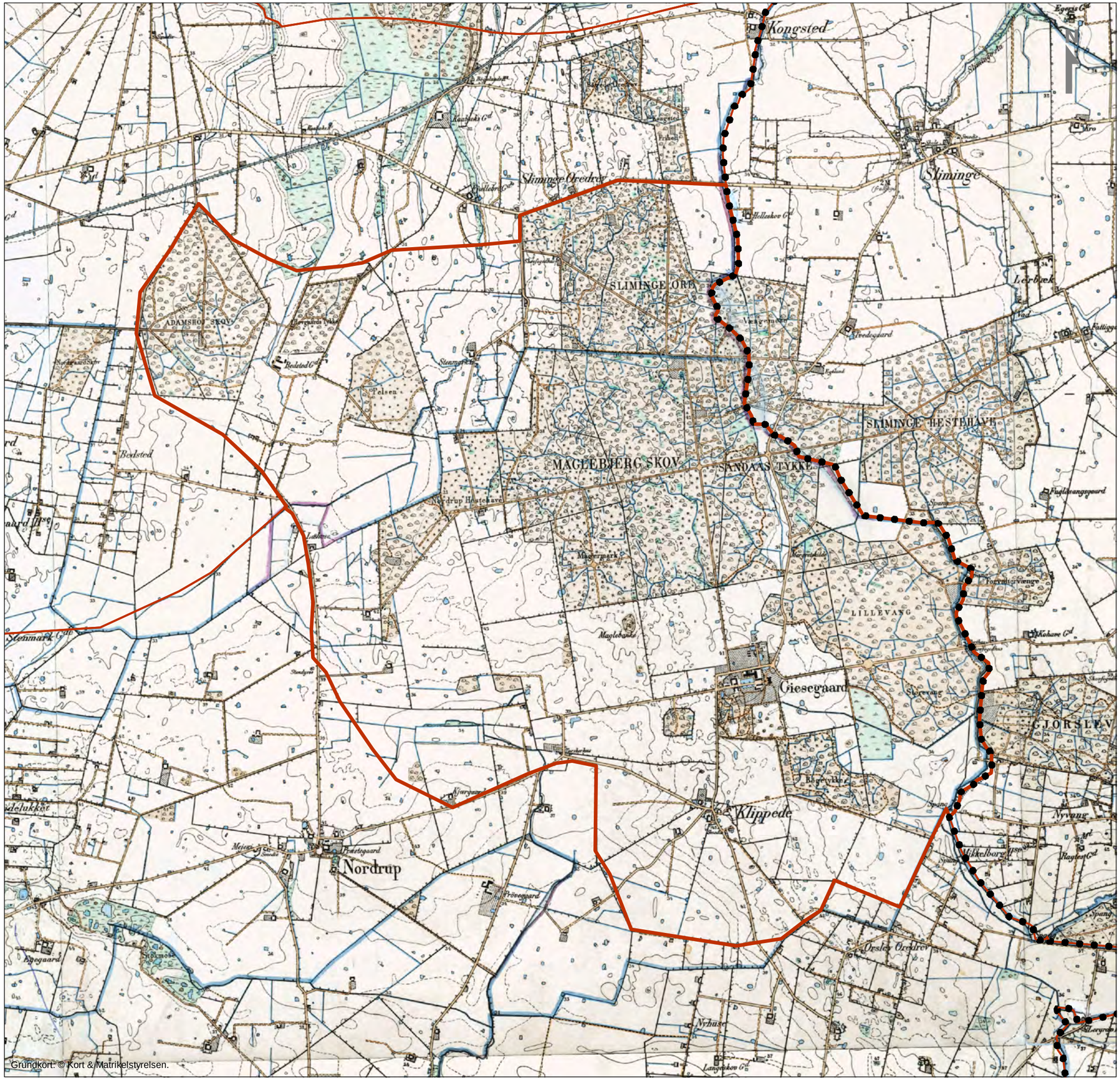
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 7
Giesegård herregårdslandskab

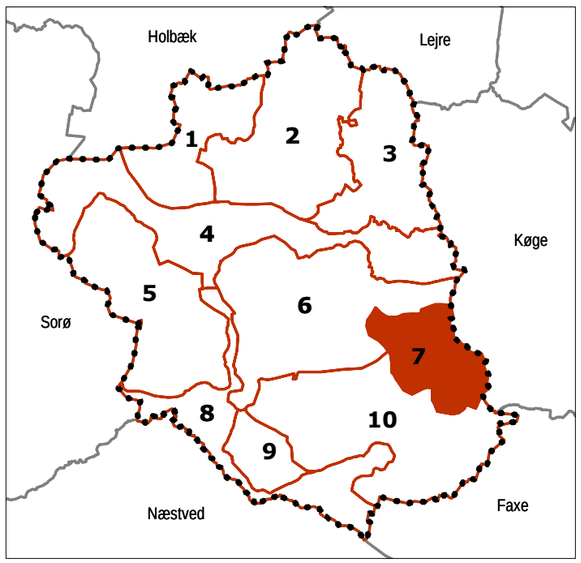
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 7-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 7-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 7
Giesegård herregårdslandskab

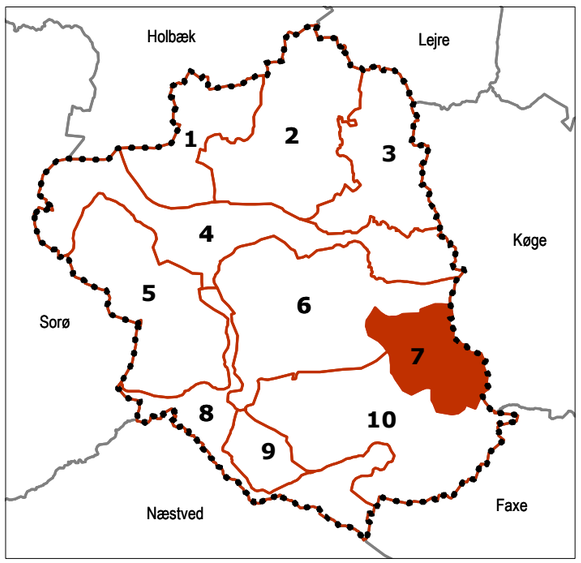
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 7-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 7-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 7
Giesegård herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 7-3 Lave målebordsblade.WOR

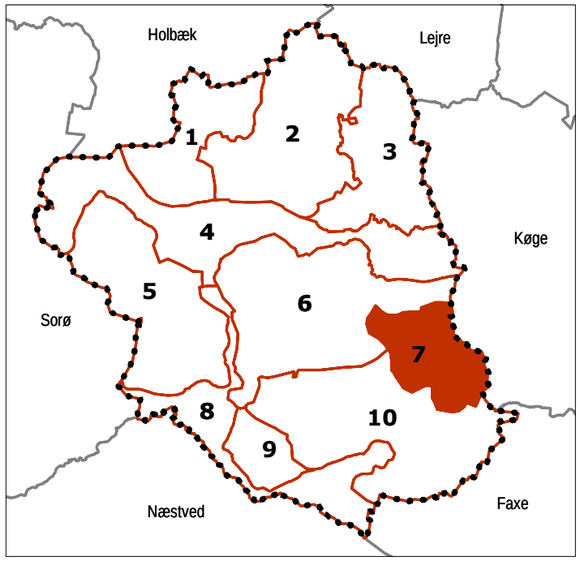
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 7-3	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

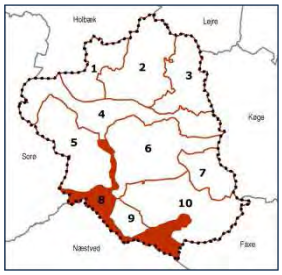
Landskabskarakterområde 7

Giesegård herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 7-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 7-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

8 Ringsted Å og Suså ådale

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Smeltevandsflodslette og moræneleraflejringer i ådal omgivet af opdyrkede arealer.

Tunneldalen ved Vigersdal Å.

Beliggenhed og afgrænsning

Grænsen mod syd følger Susåens forløb fra øst mod vest, der samtidig udgør grænsen til Næstved Kommune. Imidlertid fortsætter landskabet ind i nabokommunerne Sorø og Næstved, hvor den anden halvdel af ådalen lig-

ger. For den østlige del, hvor Susåen løber, er området afgrænset mod nord af de storbakkede og jævne morænelandskaber. Omkring Ringsted Å udgør bygrænsen til Ringsted en skarp afgrænsning mod øst, og ådalens støt stigende terræn udgør grænsen mod vest. Grænserne følger generelt dalskrænten og er sat, hvor det stigende terræn udjævner sig.

Landskabskarakteren

Denne sydlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved gennemskærende åer og dalsider med intensiv drift. Ådalenes sider er jævnt skrånende, mens det omkringliggende landskab opleves som et mere kuperet, storbakket landskab. Ådalen fremstår som et bredt bælte med ekstensivt anvendte arealer og en del skovbevoksning, der afgrænser den visuelle sammenhæng på langs i ådalen.

Kombinationen af ekstensive og intensive jordbrugsområder gør, at karakterområdet opleves som et middel skala landskab. Den rumlige afgræsning er transparent i det meste af området. I ådalene er landskabsrummene mere lukkede.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabets kulturhistoriske spor går langt tilbage. De næringsrige jorde langs med åløb har været væsentlige for såvel græsning som dyrkning af hø til foder i vintermånederne. Lodderne på Susådalens skråninger ligger på tværs af åerne. Denne struktur kan spores tilbage til de tidlige udskiftninger i slutningen af 1700-tallet, hvor gårdene blev flyttet ud af de samlede landsbyer for at ligge mere centralt på de tilhørende marker. Samtidig er der opført husmandssteder ved Ømark, Skovmark og Lillevang.

Lodderne ligger på tværs af ådalen.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området er primært bestående af en smeltevandsflodslette dannet under tilbagesmeltning af isen i sidste istid.

Jordtype

Jordbunden i området udgøres i overvejende grad af smeltevandssand og smeltevandsgrus. Herudover er der også moræneleraflejringer iblandet ferskvandstørv og gytje.

Terræn

Terrænet er relativt lavtliggende fra ca. 8 meter over havet op til ca. 25 meter over havet. Langs åerne er der et stigende terræn fra ådalen, nogle steder ganske brat, andre steder stiger terrænet jævnt. Hvor Ringsted Å og Lilleå møder Suså, er ådalene bredde med flade plateau-områder.

Vandelementer

Der findes et moseområde nord for Almstofte. Åerne Lilleå, Ringsted Å og Suså er alle centrale i dette landskabskarakterområde. Torpet Mose i nord mellem jernbane og motorvej indeholder både bevoksning, åbne vandflader og græssede områder og er ligeledes et væsentligt element.

Susåen bugter sig af sted. Her syd for Horsetofte.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Der findes en del små skovpartier og områder med plantagedrift omkring Lilleå, herunder Lunden og et skovparti syd for Englerup. Områdets eneste store skov er det gamle skovparti Råen, der ligger på dalskråningen ved Sørup Herregård.

Dyrkningsform

Der er kombineret intensiv drift på de højereliggende områder og mere ekstensiv anvendelse i de lavereliggende og våde områder. Også skråningerne dyrkes intensivt, mens den ekstensive drift først tager over i selve ådalens bund.

Bebyggelses-struktur

Vetterslev er den eneste landsby inden for karakterområdet. Landsbyen blev udskiftet ca. 1794. Den øvrige bebyggelse består af landbrugsejendomme, der ligger spredt i landskabet. Der er en del gårde, der ligger på toppen af dalsiderne med smalle lodder ned til åen og større markflader på de bagvedliggende morænejorde. Dette er særligt udtalt øst og vest for Vetterslev samt langs Lilleå.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

I den vestligste del af området findes tre gravhøje, der alle ligger på marker. De to er navngivet Hagbards høj og Elmehøj eller Signes høj. Til Hagbards høj knytter sig et kærlighedssagn om Hagbard og Signe. I Råen er intensiteten høj, da der ligger op mod 14 gravhøje samlet i skovområdet. Sneslev Kirke i naboområdet (*10 Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug*) er generelt synlig i den østlige del af karakterområdet. I Torpet Mose er der firkantede vandhuller og søer efter tørvegravning.

Sneslev Kirke ligger højt i landskabet og kan ses fra store dele af det østlige karakterområde.

Englerupgård ligger, hvor Ringsted å løber ud i Susåen. Der er en stor gård med nogle huse omkring. I tilknytning til Susåen har der været mølleri på Englerupgård siden middelalderen i kraft af en vandmølle. Den nuværende to-etagers møllebygning blev opført i 1803.

Nord for Høm har der også ligget en gammel vandmølle, og der findes i dag et stemmeværk. Her er Ringsted Å er opstemmet, hvilket har skabt Møllesøen nord for Høm Møllevej.

Tekniske anlæg

Jernbanen krydser åen vest for Ringsted samt ved Ømark, hvor både Ringsted Å og Susåen krydses. Højspændingsledning i nord-sydgående retning krydser området ved Ømark.

Rumlige og visuelle forhold

Ådalslandskabet er afvekslende som følge af det varierede terræn, der nogle steder er fladt, andre steder med stejle skrænter. Det gør, at landskabets ska-

la er middel, idet der både er mulighed for lange kig henover ådalene, samtidig med at landskabet er mere lukket af bevoksning omkring åerne. Nede i dalene kan skalaen derfor opleves som mindre. Den rumlige afgræsning er transparent, og landskabet fremstår som sammensat af bebyggelse og vekslende dyrkningsformer.

Landskabet er overordnet stille og visuelt middel roligt. Der kan dog både være visuel og støjmæssig uro omkring de store veje og jernbanen, der krydser gennem området.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Hele strækningen fra Råen forbi Englerupgård, Skovmark, Ømark og Høm kan karakteriseres som et oplevelsesrigt delområde. Der er mulighed for udsigt på tværs af ådalen, og samspillet mellem natur- og kulturgrundlaget afspejles tydeligt af gårdenes beliggenhed på toppen af dalskråningen.

Ringsted Å omkring Englerupgård rummer markante terrænformer i kraft af en stejl skrænt ved åens sydlige bred og græssede enge. Vejen vest for Englerupgård løber langs åen og er markeret af en række gamle træer langs et dige. Mølleriets historie, der går tilbage til middelalderen, og landskabets alder fornemmes i kraft af de ældre træer, stendiger, synlige fortidsminder samt græssede enge.

Området ved Englerupgård er præget af græssede marker og enge, hvor Ringsted Å bugter sig igennem.

Området omkring Lilleåen ved Fredsgårde optræder også som et oplevelsesrigt delområde, da der hersker en særlig ro og terrænformen omkring åen tydeligt træder frem. Samtidig er ådalen præget af ekstensiv anvendelse og tilgroning, mens de skrånende sider hovedsageligt er opdyrkede eller skovklædte.

Tæt ved findes desuden Sneslev Kirke, der ligger markant i landskabet og kan ses på vid afstand. Kirken optræder som et landemærke og fungerer visuelt som et oplevelsesrigt enkeltelement.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Bygrænsen til Ringsted er synlig fra det meste af den vestre dalside. Elledningen har kun lokal markant påvirkning. I det meste af området kan man se vindmøller, der er opstillet i de tilstødende landskabsområder, men overordnet opleves landskabet som middel roligt. Jernbanen skærer igennem landskabet og ligger enten på vold eller i afgravning. Den er for en stor del skjult af bevoksning, men den tværgående struktur skiller sig ud.

Elledningen er her synlig, men ikke dominerende.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Varieret arealanvendelse med skovpartier, græssede marker og intensivt landbrug på dalsiderne er i dag med til at karakterisere området. Græsning, slåning eller dyrkning af dalsiderne er væsentlig for opretholdelse af områdets karakter. Friholdelse af dalsider og -bund fra massiv bevoksning kan også hjælpe til at støtte landskabets karakter.

Udviklingstendenser

Området har ikke udviklet sig meget de sidste 120 år. Det opdyrkede område er ca. det samme, ligesom der også dengang var skov ved Råen og en del små skovpartier ved Lilleå. I forhold til bebyggelsesstrukturen og udbygning er de gamle strukturer stort set ikke ændret.

Derimod er der sket en udbygning af Vetterslev, hvor der er opført boliger i den sydlige del af byen, ned mod Susåen. Udviklingen kan kobles til Vetterslevs beliggenhed ved hovedvejen mellem Ringsted og Næstved samt nærheden til Susådalen. Afgrænsningen til Ringsted Å har ændret sig væsentligt i takt med udbygning af byen, men det har ikke haft væsentlig indflydelse på landskabet i ådalene.

Planlagte ændringer

Der er ingen eller få ændringer planlagt i dette område. De udpegede områder til byudvikling, vindmøller og erhverv ligger ikke inden for dette karakterområde.

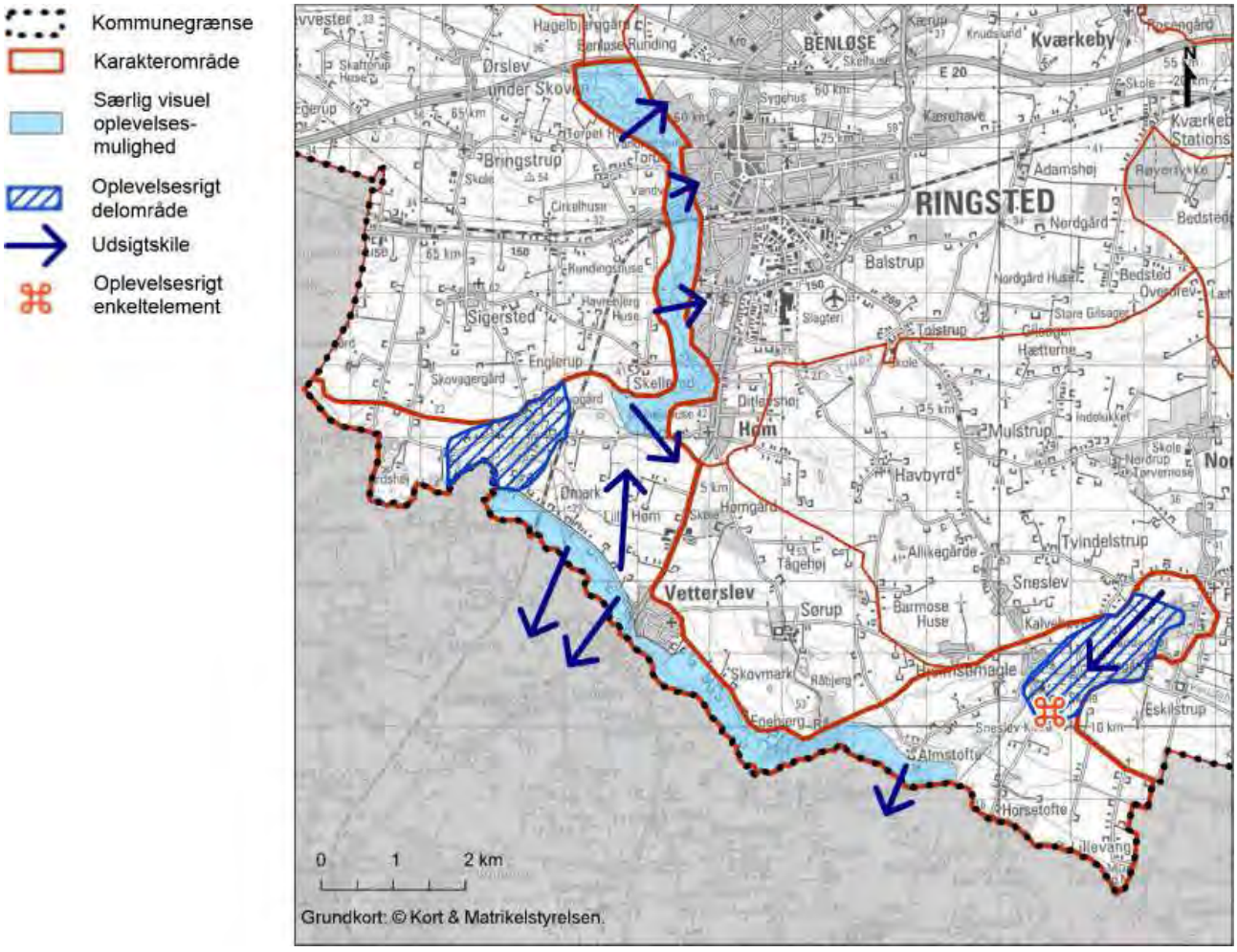
I de tilstødende landskabsområder er der imidlertid udpeget områder til vindmøller og fremtidig byudvikling. Et vindmølleområde er udpeget ved Eskilstrup mod øst, mens to andre er udpeget ved Sørup Herregård og Vetterslev.

Vest for Torpet Mose er et område udpeget til fremtidig byudvikling.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 8.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Flere steder fra ådalens sider er der mulighed for udsigter på tværs af dalen, hvor landskabet fremstår relativt åbent og uforstyrret. Der er dybde i landskabet, hvor man kan se flere lag, der består af spredt træ- og kratbevoksning og landejendomme. Dette giver landskabet en harmonisk og letforståelig struktur.

Langs med Ringsted Å er der udsigt til Ringsted by, der ligger som en samlet masse med de mange røde tage ned til ådalen. Her udgør bygrænsen også grænsen mellem de to tilstødende karakterområder.

Landskabskarakterens sårbarhed

Der er ikke planlagt ændringer inden for karakterområdet, men der er udlagt vindmølleområder og et område til boligbebyggelse i de tilstødende områder. I dag kan man allerede se flere vindmøller fra karakterområdet, og Ringsted bykant er en væsentlig del af den visuelle oplevelse langs Ringsted Å. Landskabskarakteren vurderes at være robust over for sådanne ændringer i det visuelle billede, såfremt der ikke placeres vindmøller på randen af ådalene, hvor de kan komme til at virke meget dominerende.

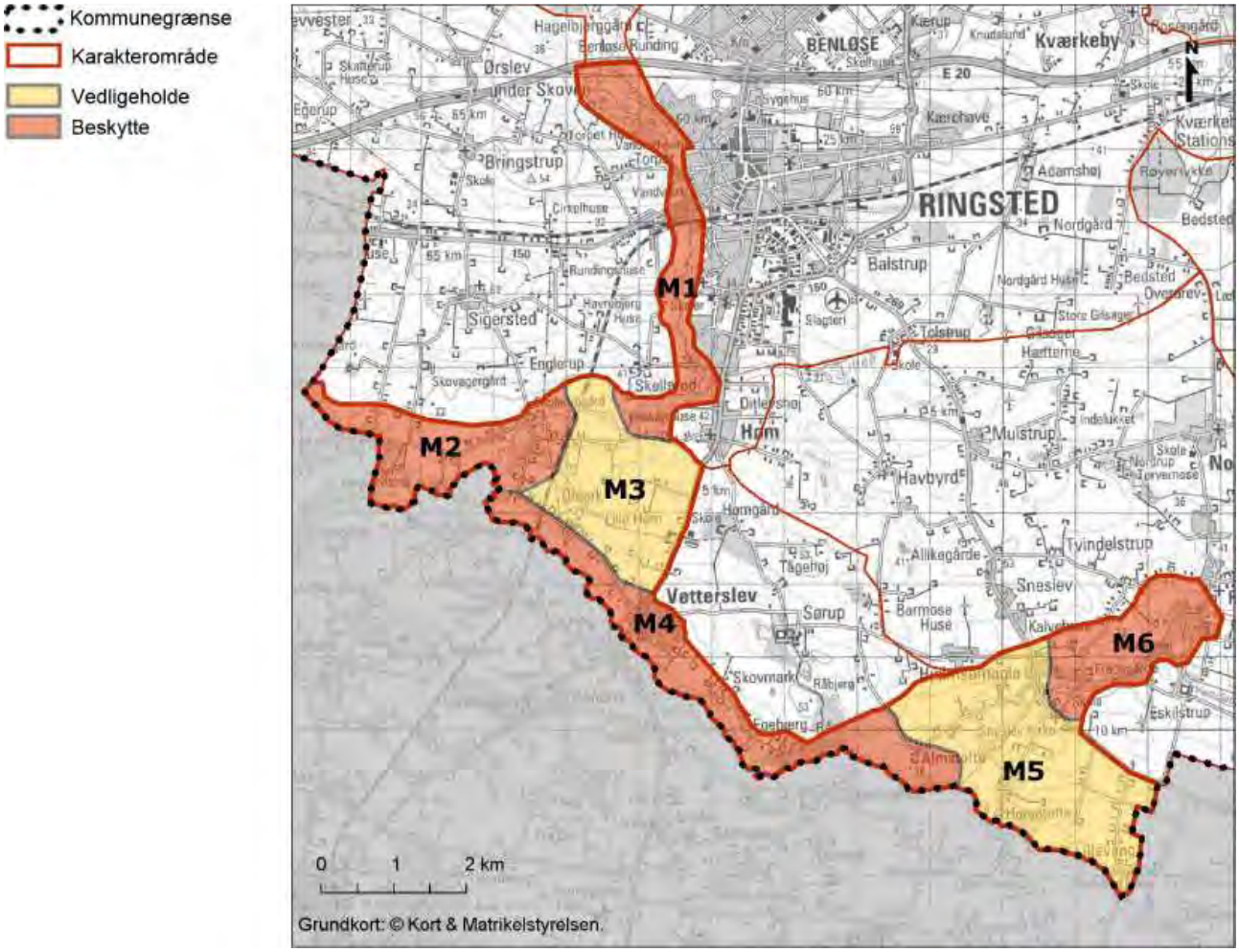
Særligt sårbare områder

Hele ådalssystemet er sårbart, men det gælder særligt langs Susåen og Ringsted Å, hvor terrænforskellene er mere udtalte end omkring Lilleå. Hvor der er markant terræn, er landskabet sårbart over for ændringer i dyrkningsform og graden af bevoksning og bebyggelse. Den visuelle sammenhæng på tværs af ådalen samt den relativt åbne karakter giver udsigts- og oplevelsesmuligheder, der vil svækkes ved markant mere bevoksning i ådalssystemet.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skalbeskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 8.

M1 - beskytte

M1 skal beskyttes. Landskabet inden for delområdet er særligt karakteristisk, idet ådalen her er smal og med veldefinerede skråninger. I bunden af ådalen er der flere steder våde områder, bl.a. det store moseområde Torpet Mose. I hele delområdet er der mulighed for visuelle oplevelsesmuligheder, der er knyttet til det åbne land mod vest og Ringsteds bykant mod øst.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Den visuelle forbindelse på tværs af tunneldalen er stærk og skal beskyttes, hvilket kan ske ved friholde delområdet for yderligere bevoksning.

› Den landbrugsmæssige anvendelse af de vestlige skrænter bør understøttes, så det åbne præg opretholdes og terrænformerne fortsat tydeligt kan opleves.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes, da ådalen her fremstår særligt karakteristisk og da landskabet i delområdet er i god tilstand. Den brede ådal er præget af ekstensiv anvendelse og omkring Englerupgård og den gamle vandmølle, er et område med særlige oplevelsesmuligheder udpeget.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Langs Sigerstedvej tæt ved Englerup Mølle, er vejen omkranset af ældre vejtræer, der medvirker til at gøre området særligt karakteristisk. Ældre vejtræer, sten- og jorddiger skal så vidt muligt bevares, da det styrker det kulturhistoriske landskab og landskabskarakterens oprindelse.

› Naturværdierne og den ekstensive anvendelse skal understøttes, samtidig med at den åbne karakter med fordel for landskabet kan opretholdes. Ådalen skal beskyttes ved f.eks. at begrænse tilgroning og krat.

M3 - vedligeholde

M3 er præget af landbrugsmæssig drift og fremstår som et plateau med dalsider mod hhv. Ringsted Å og Susåen. Landskabet i delområdet er mindre karakteristisk, men i god tilstand og skal derfor vedligeholdes. Særligt mod Susåen refererer bebyggelsen langs Ømarksvej historisk set til ådalen og de muligheder de våde, men frodige jorder gav.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Det bør sikres, at der ikke beplantes yderligere omkring Ringsted Å, så åens betydning for landskabet kan opretholdes og eventuelt udbygges.

› Strukturen med hel eller delvist bevoksede sten- og jorddiger på tværs af ådalen kan med fordel opretholdes. Strukturen opleves tydeligt og vidner om tidligere tiders jordbrug knyttet til landbrugsejendommene, der ligger på stribe på Ømarksvej.

M4 - beskytte

M4 skal beskyttes, da landskabet i delområdet er særligt karakteristisk med de forholdsvis stejle dalsider og Susåen, der bugter sig af sted i den forholdsvis smalle ådal. Tilstanden er samtidig god, da delområdet stort set er friholdt for tekniske anlæg og der er en god tilknytning til landskabskarakterens oprindelse, hvilket ses ved strukturer såsom veje, bebyggelsens placering og sten- og jorddiger.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Den visuelle forbindelse på tværs af tunneldalen er stærk og skal beskyttes, hvilket kan ske ved friholde delområdet for bevoksning.
- Den landbrugsmæssige anvendelse af de vestlige skrænter bør understøttes, så det åbne præg opretholdes og terrænformerne fortsat tydeligt kan opleves.
- Vetterslev opleves i dag som en afgrænset landsby, på kanten af Suså. Ved at undgå spredt byggeri i randen af byen og yderligere bebyggelse på den skrånende dalside, kan denne karakter opretholdes.
- Strukturen med hel eller delvist bevoksede sten- og jorddiger på tværs af ådalen langs såvel Ømarksvej som Skovmarksvej kan med fordel opretholdes. Strukturen opleves tydeligt og vidner om tidligere tiders jordbrug knyttet til landbrugsejendommene, der ligger på stribe på Ømarksvej.

M5 - vedligeholde

M5 skal vedligeholdes. Der er tale om et karakteristisk delområde i god tilstand, hvor der dels findes landbrugsejendomme og jordbrug, dels ekstensivt anvendte områder i forbindelse med Lilleå og de tilløbende åer. Der findes en del sten- og jorddiger og enkelte små skovbevoksninger. En stor del af området er lavtliggende, mens terrænet skråner op mod Hjelmsømagle og Sneslev Kirke.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Delområdets karakter, der er knyttet til det flade, åbne landskab, med begrænset bevoksning, skal vedligeholdes ved at undgå yderligere tilplantning eller større sammenhængende skovrejsningsområder.
- Det bør sikres, at der ikke beplantes yderligere omkring Ringsted Å, så åens betydning for landskabet kan opretholdes og eventuelt udbygges.
- Strukturen med hel eller delvist bevoksede sten- og jorddiger på tværs af det flade landbrugsområde kan med fordel opretholdes. Strukturen opleves tydeligt og vidner om tidligere tiders jordbrug.

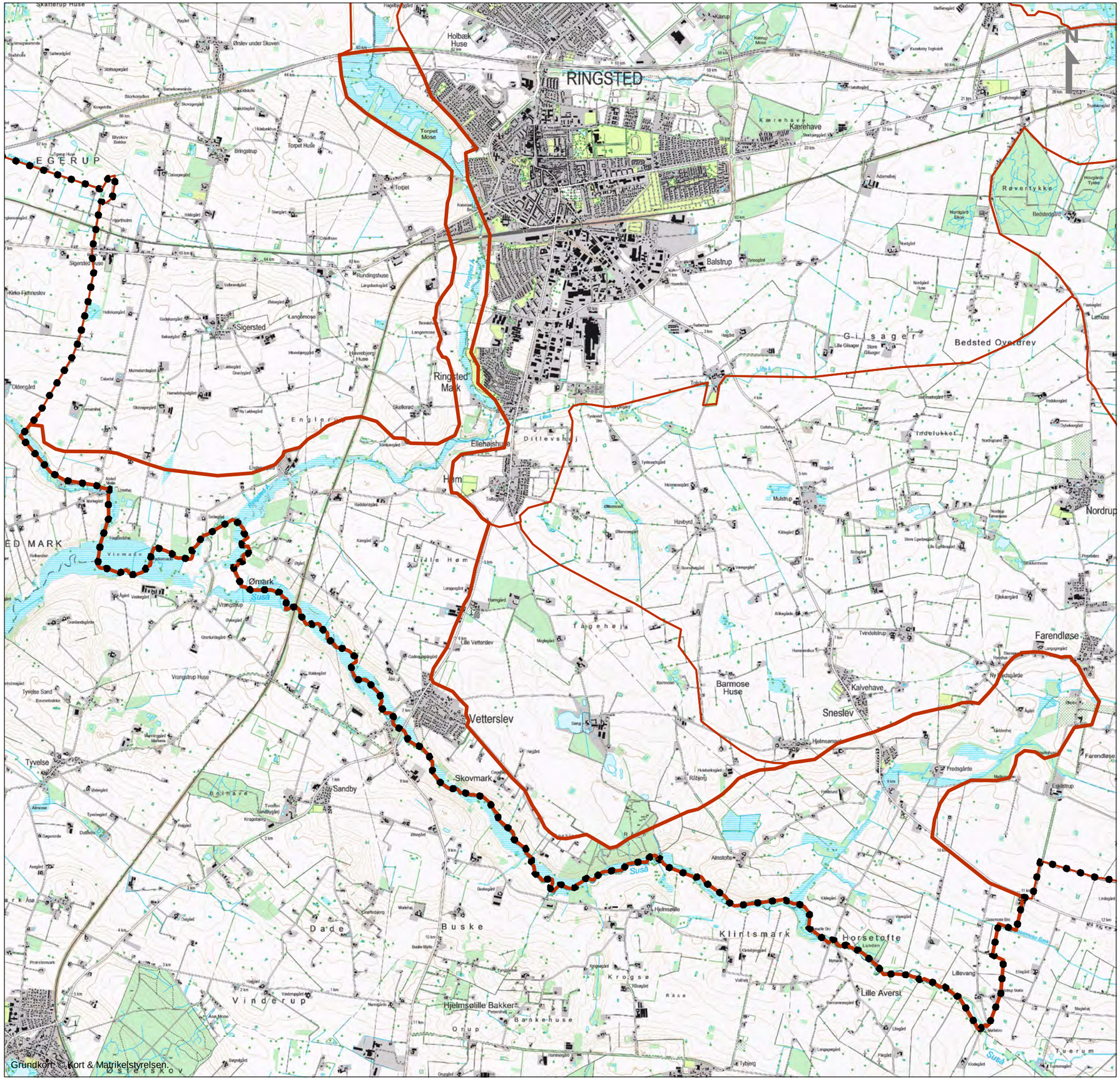
M6 - beskytte

M6 skal beskyttes, da området her fremstår særligt karakteristisk og i god tilstand. Terrænformerne er ikke så stejlt skrånende som omkring dele af Susåen, men de mere jævnt faldende dalsider byder på oplevelser, ikke mindst af den naturprægede dalbund. Det meste af delområdet er desuden udpeget som et oplevelsesrigt delområde, og der er udsyn til Sneslev Kirke fra nordøst.

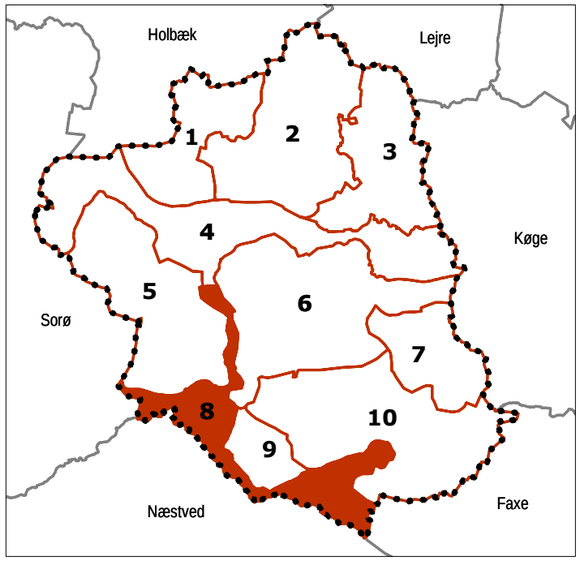
Anbefalede handlinger og initiativer:

- Den landbrugsmæssige anvendelse af de vestlige skrænter bør understøttes, så det åbne præg opretholdes og terrænformerne fortsat tydeligt kan opleves.

- Naturværdierne og den ekstensive anvendelse i ådalen bør understøttes, da det ekstensive præg i ådalen virker som kontrast til de opdyrkede dalsider, hvorfra der er udsigtsmuligheder. Ådalen rummer såvel tilgroede områder og skovbevoksning, som mere åbne afgræssede områder. Denne skiftende karakter skal søges opretholdt.

0 1 2 km

Ringsted Kommune

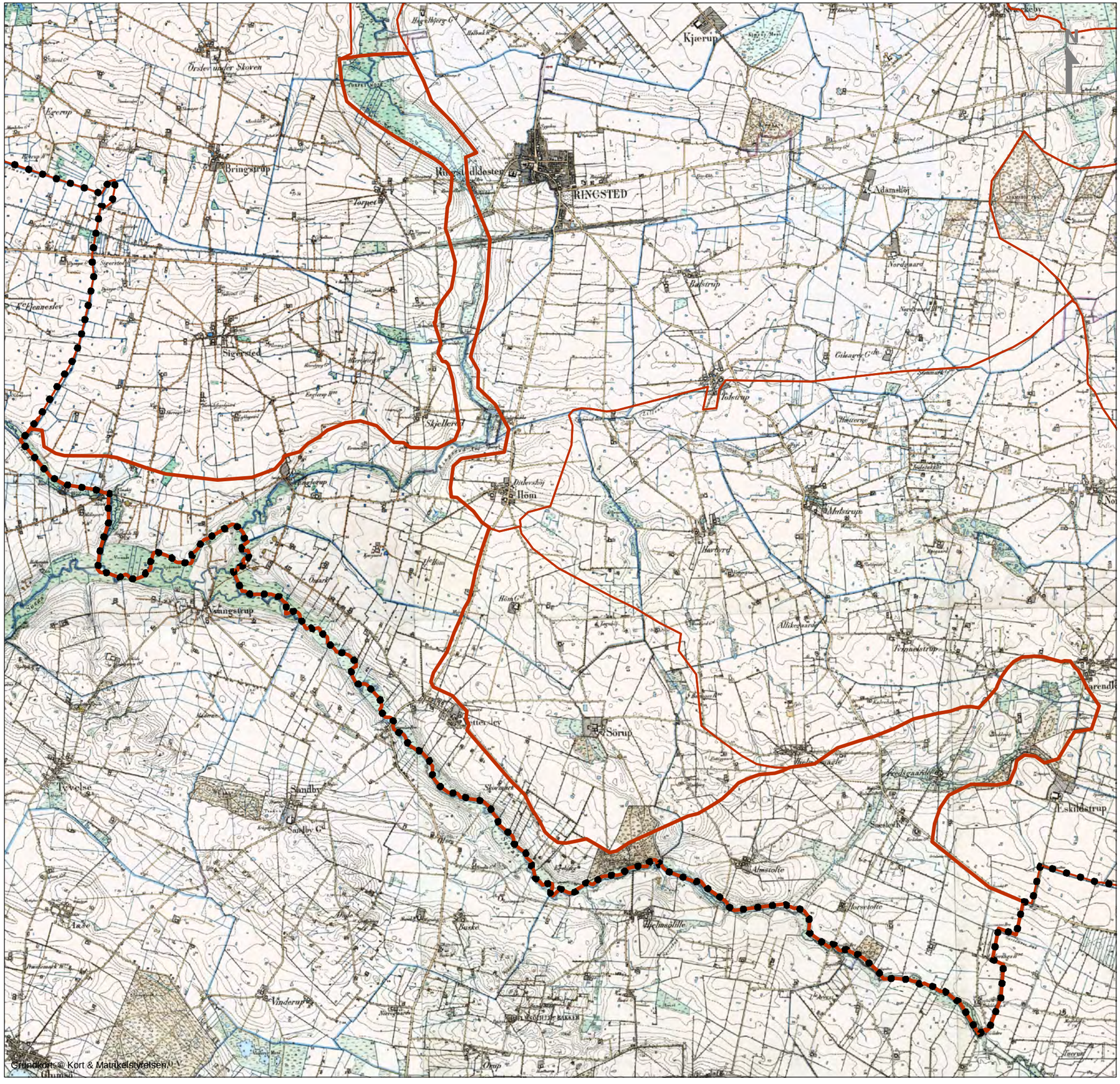
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 8
Ringsted Å og Suså ådale

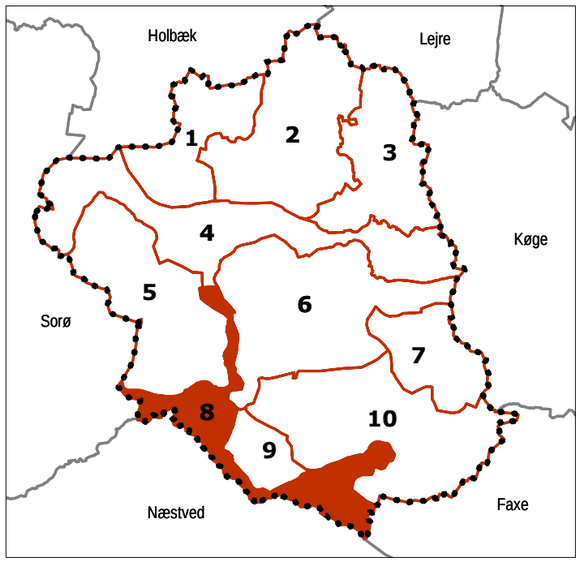
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 8-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 8-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 1 2 km

Ringsted Kommune

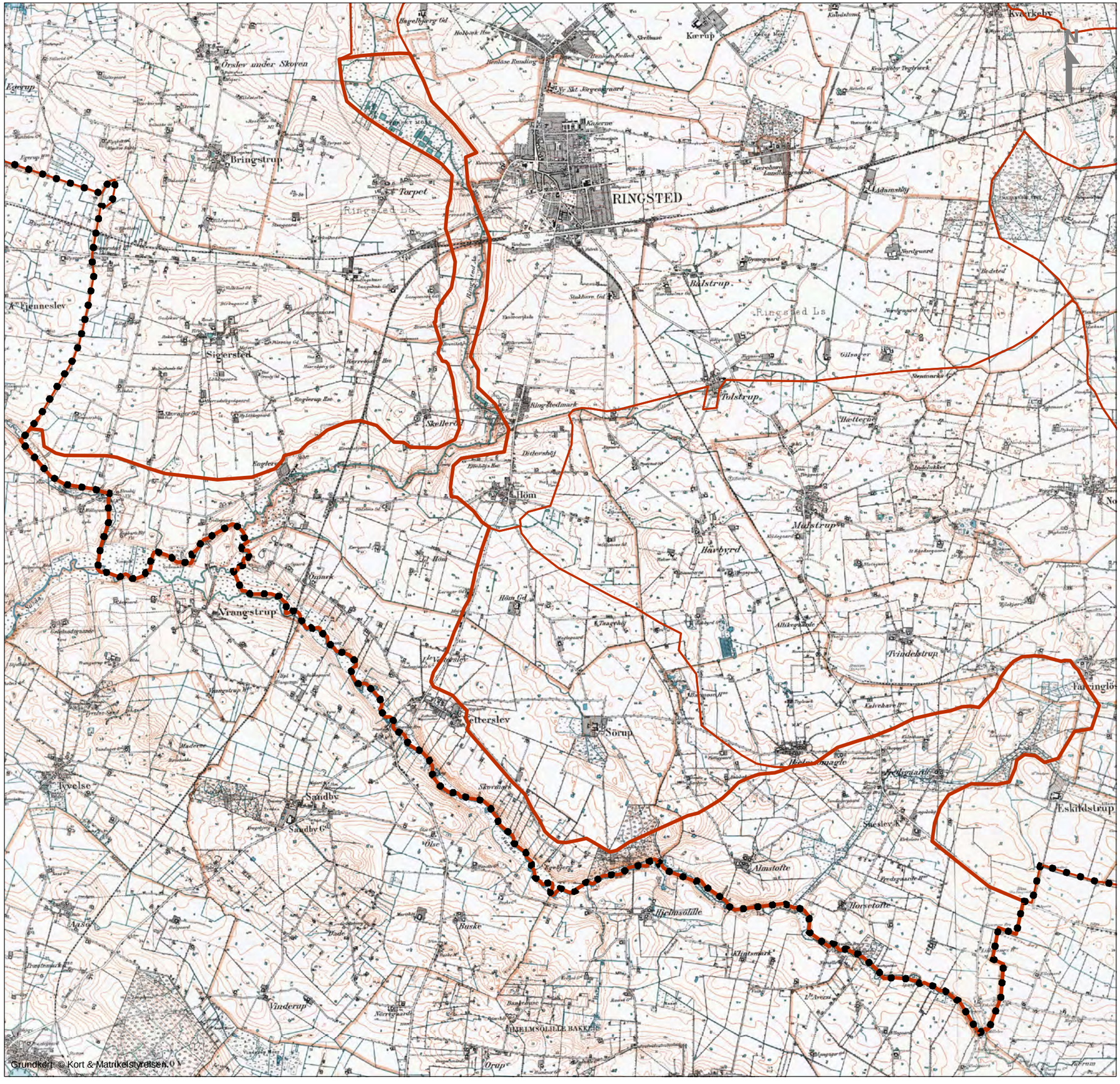
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 8
Ringsted Å og Suså ådale

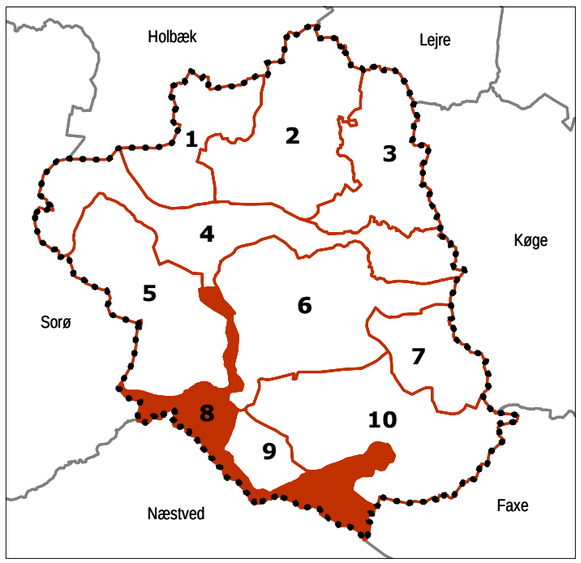
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 8-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 8-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 1 2 km

Ringsted Kommune

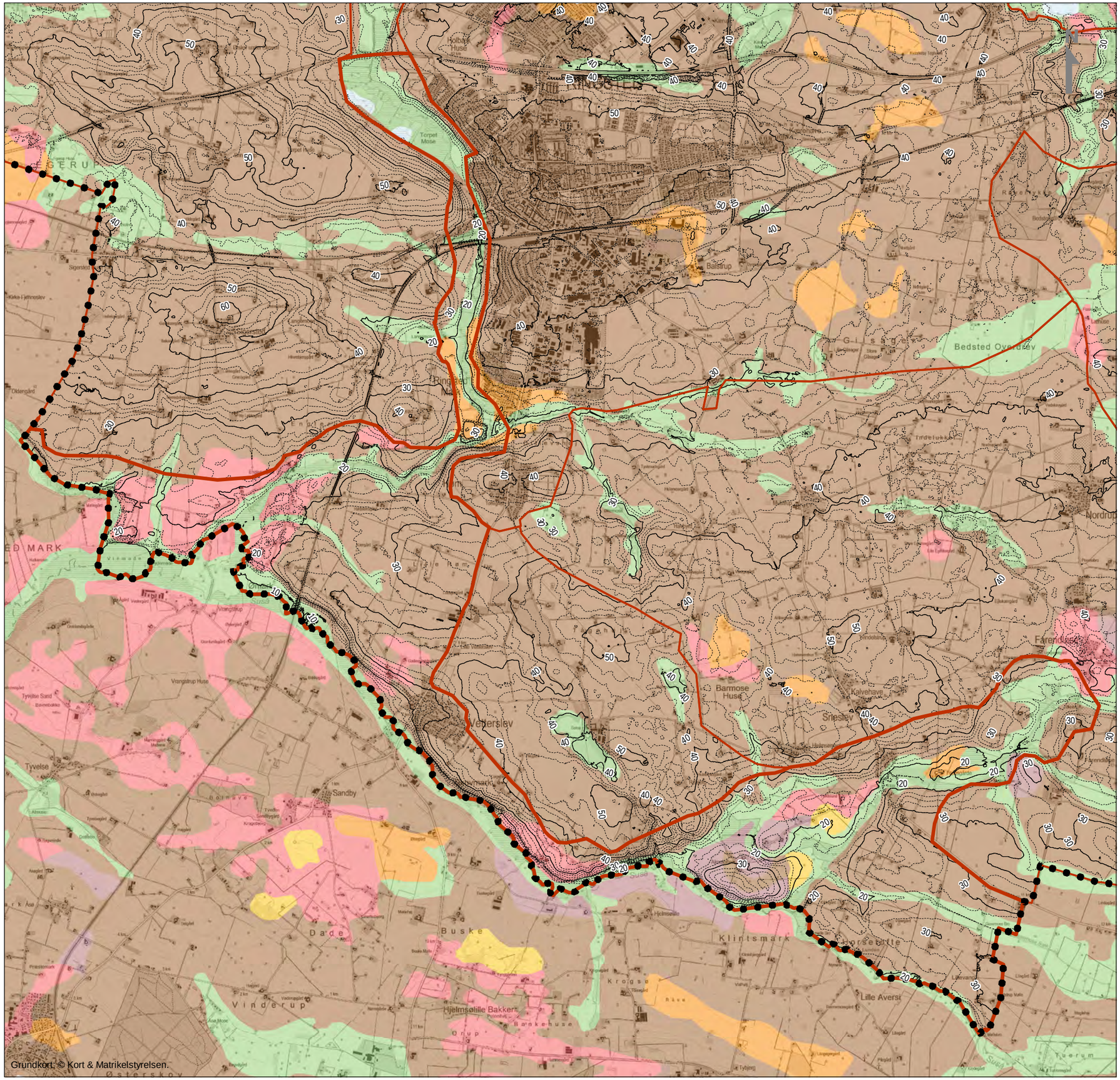
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 8
Ringsted Å og Suså ådale

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 8-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 8-3	0

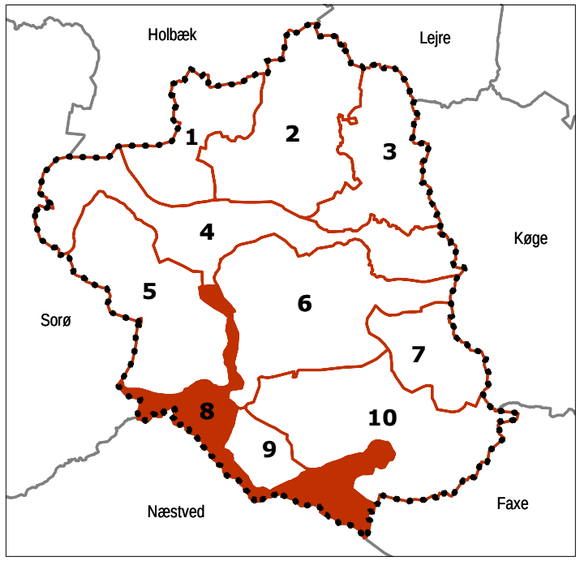
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

0 1 2 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

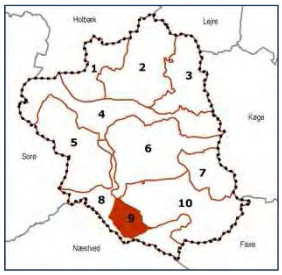
Landskabskarakterområde 8

Ringsted Å og Suså ådale

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 8-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 8-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

9 Sørup herregårdslandskab

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Herregårdslandskab på moræneleraflejringer med store bløde bakker, intensivt landbrug, herregårdslandskab.

Herregården ligger skjult bag gamle træer og små skovpartier, men der er ind- og udsyn til hovedbygningen i vestlig retning.

Beliggenhed og afgrænsning

Området er beliggende i den sydlige del af Ringsted Kommune. Det er afgrænset af Susåens dalsystem og dermed grænsen til karakterområde *8 Ringsted og Suså ådale* mod syd og vest. Mod nord defineres grænsen af et vandløb, der samtidig markerer skiftet mellem herregårdslandskabets store markflader og de mindre marker i det tilstødende landskabskarakterområde. Hele området ligger højt i forhold til omgivelserne.

Landskabskarakteren

Denne sydlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved et typisk østdansk morænelandskab med bløde bakker. Arealanvendelse udgøres primært af landsbrugsdrift. Foruden Sørup Herregård ses enkelte gårde og husmandssteder spredt i området. Bebyggelse er holdt i samme stil som de gamle driftsbygninger, der ligger i tilknytning til Sørup Herregård. Disse karakterskabende elementer - storbakket terræn, store marker og sparsom bebyggelse - giver landskabet en middel til stor skala. Rumligt har landskabet et åbent til transparent udtryk, hvilket skyldes de bløde landskabsformer og den sparsomme beplantning i store dele af karakterområdet.

Landskabskarakterens oprindelse

Oprindelsen er knyttet til Sørup Herregård, hvis historie går tilbage til 1200-tallet. Den nuværende hovedbygning og staldbygninger blev restaureret i 1980'erne. De overordnede strukturer som veje, markskel og skovområdet Råen er formentlig anlagt samtidig med herregården. I de seneste 120 år, der i grove træk kan ses af de historiske kort (findes som bilag), er der stort set ikke ændret på strukturerne eller bebyggelsesgraden. De gamle ejerlavsgrænser kan tydeligt erkendes i landskabet i dag, hvor diger, levende hegn og åløb skaber skel i nutidens landskaber.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Naturgrundlaget i karakterområdet udgøres i overvejende grad af bundmoræne fra sidste istid. Terrænform og jordtype er således formet og afsat under iskappen.

Jordtype

Jordbunden består overvejende af moræneler med punktvise aflejringer af ferskvandsler, ferskvandstørv samt ferskvandssand.

Terræn

Terrænet ligger i niveauet fra 40-50 meter over havet i hele regionen og antager et bølget udtryk, som er karakteriseret ved bløde bakker markeret i terrænet.

Vandelementer

Centralt i karakterområdet ligger Sørup Sø, der også omfatter voldgraven omkring herregården. I området mellem Sørup Sø og Råen skov findes et sølandskab, der består af flere små søer omgivet af marker. I karakterområdets nordøstlige del ligger moseområdet Barmose.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsstrukturen er bestående af markante alléer, der findes ved indkørsler til gårdene samt til områdets skovområder - eksempelvis ved Høm-gård, Sørup Herregård og ved Råen. I den sydøstlige del af karakterområdet ligger en del af Råen skov, hvor der er skovdrift, og skoven blandt andet består af en del nåletræer. Skovpartiet omkring Hømgård er relativt ungt og består af løvtræer.

Dyrkningsform

Der er intensiv landbrugsdrift på de store marker og desuden områder med skovdrift. Omring Sørup Herregård er der græsningsarealer. Der er småbevoksninger i markerne, heraf nogle omgivet af bræmmer med majs, der bruges i forbindelse med jagtinteresser.

Størstedelen af karakterområdet dyrkes intensivt.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstrukturen er enkel og med Sørup Herregård centralt placeret i karakterområdet. I landskabet omkring er der sparsom bebyggelse, men dog nogle samlinger af huse som ved Tågehøj og samlinger af gårde (Råbjerg og Hømgård). Der er ingen byområder eller landsbyer indenfor karakterområdet.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Sørup Herregård er omtalt første gang i 1200-tallet. Efter en brand blev den nuværende hovedbygning i røde mursten opført i 1909 af arkitekten Gotfred Tvede, bestående af en vestfløj og en sidefløj mod nord, begge i én etage med kælder og rødt tegltag; en sidefløj mod syd er fra 1938. Siden er anlægget blevet udvidet med tilbygninger og et tårn. Landskabet omkring Sørup Herregård og den tilknyttede park med voldgrav og søer fremgår som en kulturhistorisk helhed. Hovedbygningen og de tidligere avlsbygninger er i dag indrettet som hotel, restaurant og konferencecenter.

I Råen skov er stor samling af i alt 14 gravhøje, der ligger på kanten af susådalen. Gravhøjene er alle rundhøje fra oldtiden (fra før 1066 e.Kr.).

Tekniske anlæg

En nord-sydgående elledning passerer gennem karakterområdets østlige og nordlige del. Hovedvejen til Næstved afgrænser karakterområdet mod vest. En vindmølle er placeret uden for området umiddelbart nord for Hjelmsømagle og er synlig fra store dele af karakterområdet. En husstandsmølle placeret øst for Vetterslev, på kanten af Susådalen, er synlig fra karakterområdet, ligesom der findes to antennemaster hhv. i den nordlige del af Vetterslev og langs Næstvedvej.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende elementer i forhold til landskabets rumlige og visuelle forhold, er de åbne storbakkede landbrugsjorde, mindre skovpartier, Sørup

Herregård og de få spredte gårde. Tilsammen giver de et middel til storskala landskab med en åben til transparent rumlighed. Det er et enkelt og let forståeligt landskab, der kun består af få landskabselementer. Der er en svag struktur, idet vejene fører til eller fra herregården, men ingen egentlig orientering af veje, markskel og læhegn. Karakterområdet fremstår visuelt middel roligt. Generelt ligger karakterområdet højt i terrænet med udsigter over store dele af karakterområdet, ligesom der flere steder i den nordlige del er indsigt til Ringsted by.

Fra den nordlige del er der indsigt til Ringsted, og tårnet på Høm Kirke kan anes til venstre i billedet.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Herregårdslandskabet umiddelbart omkring Sørup Herregård, hvor herregården ligger højt i landskabet med dalende terræn mod syd og vest, er særligt oplevelsesrigt. Herregårdens bygninger og parkområde med voldgrave udgør et markant element med stor betydning som orienteringspunkt.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Den gennemkrydsende elledning fremtræder kun med lokal visuel dominans. Vetterslev rummer områder med nyere bebyggelse, men disse ligger lavt i forhold til karakterområdet og har derfor ikke særlig visuel påvirkning på karakterområdet. Der er dog to antennemaster hhv. nord for Vetterslev og på strækningen mellem Vetterslev og Høm som også træder frem i det åbne landskab.

Elledning øst for Sørup Herregård fremstår som et markant teknisk anlæg i det åbne landskab.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landskabskarakteren afspejles af intensivt landbrugsdrift med enkelte mindre områder med skovdrift. Fortsat drift af jorden er vigtigt for at opretholde landskabets åbne karakter med store åbne markparceller.

Udviklingstendenser

Landskabet og de gennemgående strukturer i karakterområdet har stort set ikke forandret sig de sidste ca. 120 år. På et areal omkring Hømgård er der dog plantet skov på et betydeligt område. Skovrejsningen er sket i 2008.

Planlagte ændringer

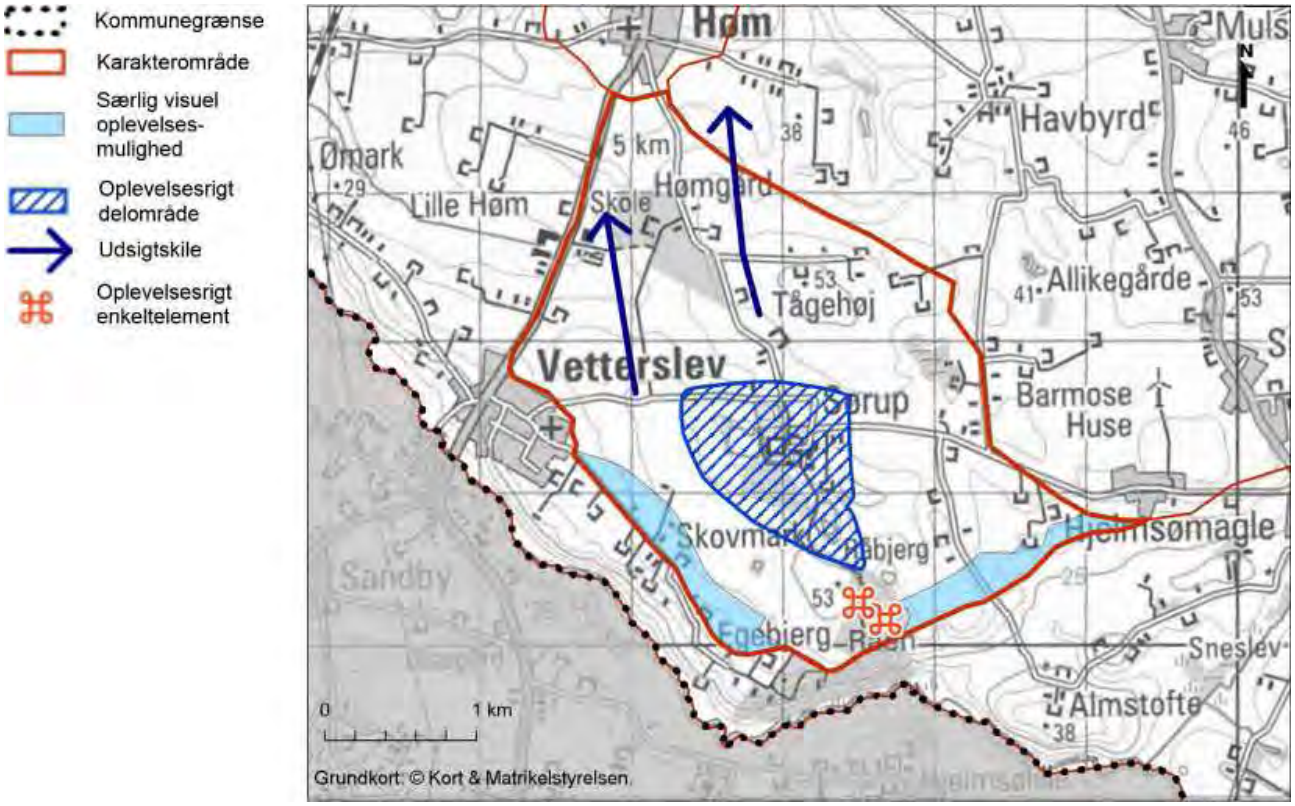
Der er udpeget to områder til opstilling af vindmøller indenfor karakterområdet. Det ene område er højt beliggende i landskabet nordøst for Vetterslev, mens det andet ligger syd for Sørup Herregård på kanten af Susådalen.

Der er ikke udlagt områder til byudvikling eller erhverv i karakterområdet.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 9.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Hele den sydlige og sydøstlige grænse af karakterområdet byder på væsentlige visuelle oplevelsesmuligheder. Herfra er der vid udsigt over ådalen, hvor Susåen løber og som samtidig udgør kommunegrænsen. Terrænforskellen er på ca. 30 m mellem bunden af ådalen og dalsiderne, der skråner jævnt ned til de vådere områder i dalbunden.

Fra den sydlige del af karakterområdet er der vid udsigt over Susådalen og til landskabet i nabokommunen, Næstved.

Herudover er der flere højdepunkter i landskabet, hvorfra der kan opnås vid udsigt i det åbne landskab.

Landskabskarakterens sårbarhed

Karakteren er inden for dette område knyttet til Sørup Herregård og de omgivende store åbne markflader og enkle struktur. Samtidig er området højt beliggende og rummer flere højdepunkter, der er i kontrast til det dalende landskab der mod syd vender ned mod Susåen. Landskabskarakteren er generelt sårbar over for større ændringer og tilføjelse af nye landskabselementer.

Der er udpeget to områder til opstilling af vindmøller ved Tågehøj centralt i området og ved Råen i syd.

Særligt sårbare områder

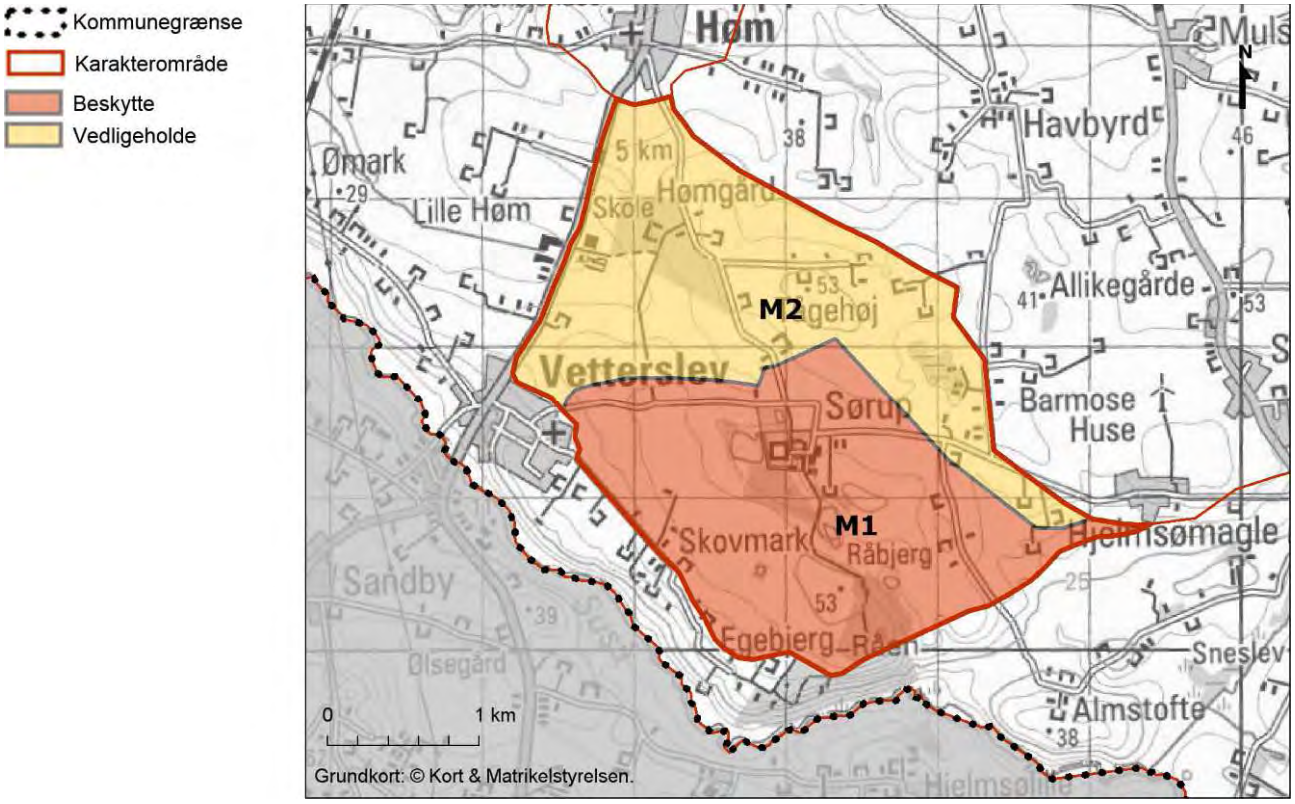
Den sydlige og centrale del af karakterområdet er særligt sårbare overfor tiltag, der kan virke slørende for de gode udsigtsmuligheder. Det kan eksempelvis være bebyggelse, væsentlig beplantning eller markante tekniske anlæg, der hindre de åbne udsigtsmuligheder mod vest og syd samt indblikket til Ringsted.

Opstilling af vindmøller i de to udpegede områder vil have store påvirkninger på landskabskarakteren. Der vil være behov for en konkret vurdering af projekterne med særlig fokus på landskabet og de potentielle påvirkninger på landskabskarakteren.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i de udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 9.

M1 - beskytte

M1 skal beskyttes, da der her er tale om et særligt karakteristisk delområde i god tilstand. Herregårdslandskabet er særdeles tydeligt i denne del og der er en væsentlig sammenhæng til nabokarakterområdet i syd, der favner ådalen omkring Susåen. Delområdet rummer også flere søer og skovområder. Et område vest for Råen er udpeget som fremtidigt vindmølleområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Området skal beskyttes mod tiltag som opførelse af fritliggende bebyggelse, der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets middel til store skala.

› De åbne markflader og derved mulighed for udsigt skal beskyttes og den landbrugsmæssige drift bør derfor understøttes.

› Opstilling af vindmøller vil forringe tilstanden og have en væsentlig påvirkning på oplevelsen af det særligt karakteristiske herregårdslandskab. Vindmøller vil opleves som et fremmedelement i det enkle landskab, og opstilling af en større gruppe vindmøller bør derfor undgås. Der er stor risiko for, at de vil virke meget dominerende i det åbne landskab, der ellers stort set er friholdt for tekniske anlæg.

M2 - vedligeholde

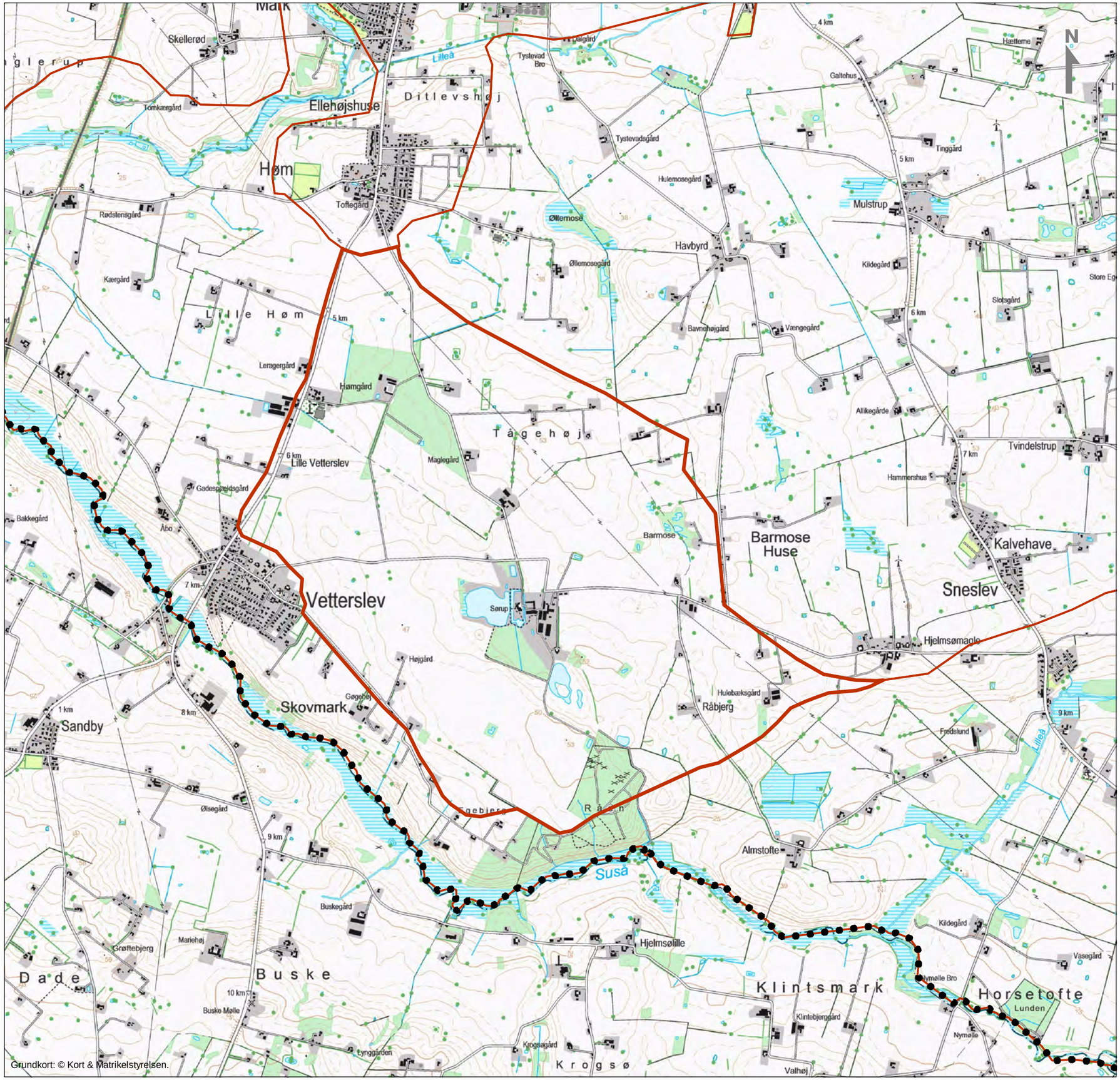
M2 skal vedligeholdes. Landskabet rummer flere af herregårdslandskabets særkender, men karakteren er ikke helt så udtalt i dette delområde, som i M1 omkring Sørup Herregård. Tilstanden er middel, idet der er øget bebyggelse og flere tekniske anlæg, men dog stadig store markflader. Et område ved Tågehøj er udpeget som muligt fremtidigt vindmølleområde.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Områdets herregårdskarakter skal søges vedligeholdt ved at understøtte landbrugsdrift, så de åbne udsigter og begrænsede bebyggelse fortsat kan opleves.

› Eventuel fremtidig skovrejsning skal tage hensyn til de visuelle sammenhænge og eksisterende udsigtskiler fra det generelt højtliggende delområde.

› Opstilling af en større gruppe vindmøller bør undgås, da de vil virke meget dominerende i det åbne og højtliggende landskab, der bortset fra en elledning og telemaster er stort set friholdt for tekniske anlæg.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 9-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

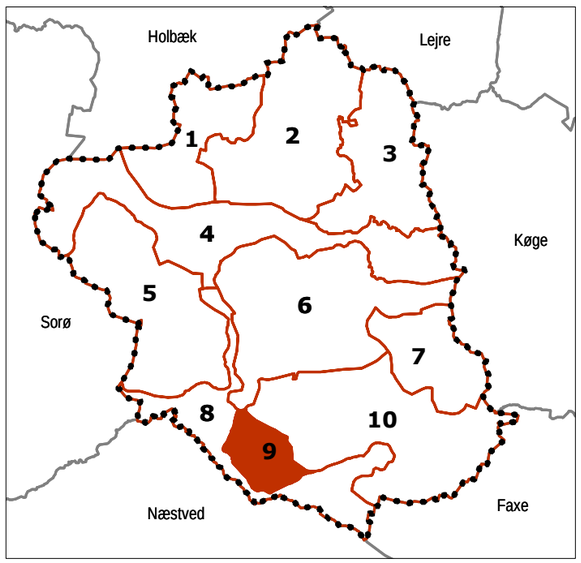
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 9-2 Høje målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

0 0.5 1 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 9
Sørup herregårdslandskab

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 9-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-3	0

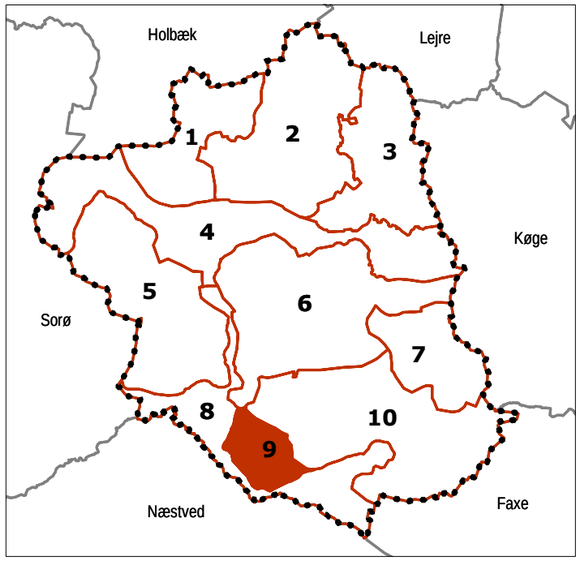
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

N

0 0.5 1 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

Landskabskarakterområde 9

Sørup herregårdslandskab

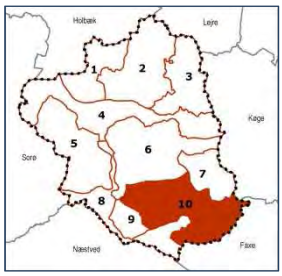
O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 9-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:25.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 9-4	0

COWI

COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

10 Ringsted moræneflade med landsbyer og jordbrug

BESKRIVELSE

Nøglekarakter

Et transparent til åbent, intensivt dyrket morænelandskab med bløde bakker, flere landsbyer og spredt bebyggelse.

Bykanten af Nordrup set fra syd i det svagt bølgede landskab.

Beliggenhed og afgrænsning

Området er lokaliseret i den sydlige del af kommunen og grænser mod øst op til Køge Kommune. Mod nord er området dels afgrænset ved karakterområde *6 Ringsted og Kværkeby landområder*, hvor nærheden til Ringsted bliver dominerende dels af herregårdslandskabet i karakterområde *7 Giesegård Herregårdslandskab.*

Grænserne mod sydøst defineres af kommunegrænsen til Faxe Kommune samt af morænefladen og det plane issølandskabs overgang til ådalslandskabet omkring Lilleå. Mod vest afgrænses af herregårdslandskabet omkring Sørup Herregård.

Landskabskarakteren

Denne sydlige del af Ringsted Kommune er karakteriseret ved et typisk østdansk morænelandskab, hvor der dog også er områder med dødisrelief og et tidligere issøområde i syd. Den primære arealanvendelse er landsbrugsdrift med spredt bebyggelse. Der er mange landsbyer inden for området foruden gårde, husmandssteder og nedlagte landbrug. Antallet af husmandssteder og gårde er generelt højt, særligt ved Indelukket, hvor landskabet er præget af dødisrelief. De karakterskabende elementer giver landskabet en middel til stor skala med et transparent til åbent udtryk. Skalaen understøttes af de bløde og tilnærmelsesvis flade landskabsformer på morænefladen og den begrænsede beplantning i store dele af karakterområdet.

Landskabskarakterens oprindelse

Kulturhistorien i landskabet kan spores tilbage til udskiftningen, hvor strukturerne omkring de mange landsbyer opstod. De mange tidligere husmandssteder og husmandskolonier, hvor husene ligger tæt på små jordlodder, er udstykket i anden halvdel af 1800-tallet. Omkring landsbyerne Ørslev, Kagstrup og Havbyrd kan stjerneudskiftningsformen stadig erkendes. Det ses på veje og markskel, der fortsat er struktureret i linjer ud fra landsbyens kerne. Stednavne med endelserne overdrev, huse og enghaver fortæller, at det var her, i udkanten af landsbyens jorde, at der blev udstykket lodder og opført husmandssteder.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Naturgrundlaget udgøres i overvejende grad af morænelandskab fra sidste istid med forekomst af dødislandskab centralt i karakterområdet omkring Indelukket. I den østlige del er et issølandskab.

Jordtype

Jordbunden består overvejende af moræneler med punktvise aflejringer af ferskvandsler, ferskvandstørv samt ferskvandssand.

Terræn

Terrænet ligger i niveauet fra 30-40 meter over havet i hele karakterområdet. Terrænet er overordnet fladt til svagt bølget, bortset fra dødisområdet, hvor terrænet er småbakket.

Vandelementer

Der ses flere moseområdet (Øllemose, Nordrup Tørvemose, Mulstrup, Barmose Huse) samt et forløb af søer umiddelbart syd for Indelukket. Endvidere løber Vendebækken og en nordsyd-gående å, der begge har udløb til Lilleå i syd.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksnings-struktur

Der er kun få bevoksningspartier i området og ingen skovområder. De findes ofte i tilknytning til karakterområdets vandløb og småsøer.

Eksempel på karakteristisk læhegn ved Nordrup Tørvemose.

Dyrkningsform

Dette område er karakteriseret ved intensivt landbrug for størstedelen af karakterområdet og mere ekstensiv anvendelse i de tættere bebyggede områder og ved landsbyerne. Umiddelbart nord for Nordrup og syd for Farendløse ses plantager.

Bebyggelses-struktur

Dette karakterområde har den største samling af landsbyer i det åbne land. I alt ligger der otte landsbyer: Ørslev, Kagstrup, Farendløse, Nordrup, Sneslev, Mulstrup, Havbyrd og Tvindelstrup. Derudover findes mange gårde og husmandssteder, hvoraf nogle af gårdene har store moderne driftsbygninger. De tidligere husmandssteder og landejendomme ligger langs landevejene som eksempelvis Indelukket og Ørslev Enghaver, Ny Fredsgårde og bebyggelsen syd for Ottestrupgård.

Gården Ottestrup, der ligger på vejen mellem Ørslev og Farendløse, er en af områdets store gårde.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Kombinationen af dødisterræn og placeringen af husmandskolonien ved Indelukket er et godt eksempel på samspil mellem naturgeografien og den kulturhistoriske udvikling. Den småbakkede jordbund med mange afløbsløse

lavninger har været mere krævende at opdyrke, og har derfor oprindeligt fungeret som udmark eller overdrev for landsbyerne, hvor der kunne være skov eller græsning. I dag kan området med de små vandhuller og mindre landejendomme, der ligger på små aflange jordlodder, opleves som en kulturhistorisk helhed.

Tekniske anlæg

Karakterområdet har flere enkeltstående vindmøller samt nogle møller ved Eskildstrup. Landevejen mellem Ringsted og Haslev går tværs gennem karakterområdets vestlige del.

Vindmøllen ved Bedsted Overdrev, hvor grænsen mellem de to nabokarakterområder går.

Rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer med store markparceller og åbenhed i bevoksningsstrukturen, med god og lang sigtbarhed giver landskabet en samlet stor til middel skala. Landskabet er meget sammensat med en del spredt bebyggelse og mange landsbyer. Det giver indtryk af et landskab, der har udviklet sig i mange retninger, uden en ensartet struktur som bærende element. Visuelt fremstår landskabet en smule uroligt (middel roligt) på grund af den store sammensætning af elementer, der medvirker til, at landskabet kan opleves som rodet. Fra den vestlige del af karakterområdet er der indsigt til Ringsted. Byen ligger højt i landskabet, og derfor er der fra store dele af karakterområdet en særlig visuel relation til byen.

De små grupper af bevoksning giver sammen med levende hegn i markskel og beplantninger i forbindelse med bebyggelserne et afvekslende landskab.

Indsigt til Ringsted by, der ligger bag det landejendommen ved Allikegårde.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Indelukket, der er centralt placeret i landskabsområdet, er et oplevelsesrigt delområde, hvor samspillet mellem natur- og kulturgrundlag er ganske tydeligt. Området er præget af dødistopografi med tættere kurver end i det omkringliggende område, samt en tæt beplantning og samling af bebyggelse. Dødispræget kommer ligeledes til udtryk ved en række af dødissøer med omkringliggende ekstensive arealer.

Ved Nordrup Tørvemose er landskabet velstruktureret med parallelle læhegn på begge sider af vejen. Dette er særpræget i forhold til det resterende karakterområde, hvor der kun er svag struktur og kun få læhegn. Læhegnene er dog plantet indenfor de seneste 50 år og markerer ikke tidligere ejerlavsgrænser eller andre administrative skel.

Tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

De enkeltstående vindmøller, der er placeret i karakterområdet, er synlige fra det meste af karakterområdet. Selvom landskabet ikke opleves som et teknisk landskab, giver det en visuel uro, at der i store dele af området opleves en nærhed til en vindmølle.

Landsbyerne er præget af udvikling med store parcelhusudstykninger i bykanten. Dette gælder for alle landsbyerne, bortset fra Havbyrd, der ikke er væsentligt udbygget. Ørslev er udbygget betydeligt mod nord.

Støjmæssigt påvirkes området omkring landevej mellem Ringsted og Haslev af den gennemkørende trafik.

Nøglefunktioner, udvikling og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Landbrug og til dels fritidslandbrug med græssede marker udgør de væsentligste funktioner i forhold til opretholdelse af landskabskarakteren. Derudover udgør beboelse en væsentlig funktion.

Udviklingstendenser

Udstykning af parcelhusgrunde omkring landsbyerne forekommer, så bykanten omkring disse ændres ved overgangen til åbne land. Der er generelt sket en betydelig udbygning af landsbyerne Ørslev, Farendløse og Nordrup.

Ørslev er en gammel stationsby på jernbanelinjen mellem Køge og Ringsted. Jernbanen åbnede i 1917 med ønsket om at skabe bedre kontakt mellem Køge og oplandet. Banen blev dels brugt til passagertransport, dels til godstransport af bl.a. sten og grus og afgrøder. Ørslevs udvikling er knyttet til jernbanens tilstedeværelse, hvor byen voksede sig større end de øvrige landsbyer i karakterområdet. Stationen lå nord for byen, og derfor er byens nyere områder anlagt mellem den gamle bykerne og stationen. Også Farendløse er udbygget i retning mod jernbanen og fremstår i dag som to adskilte bydele. Jernbanelinjen blev lukket i 1963.

Farendløse Kirke ligger i den sydlige ende af de to byområder, der er vokset sammen til ét.

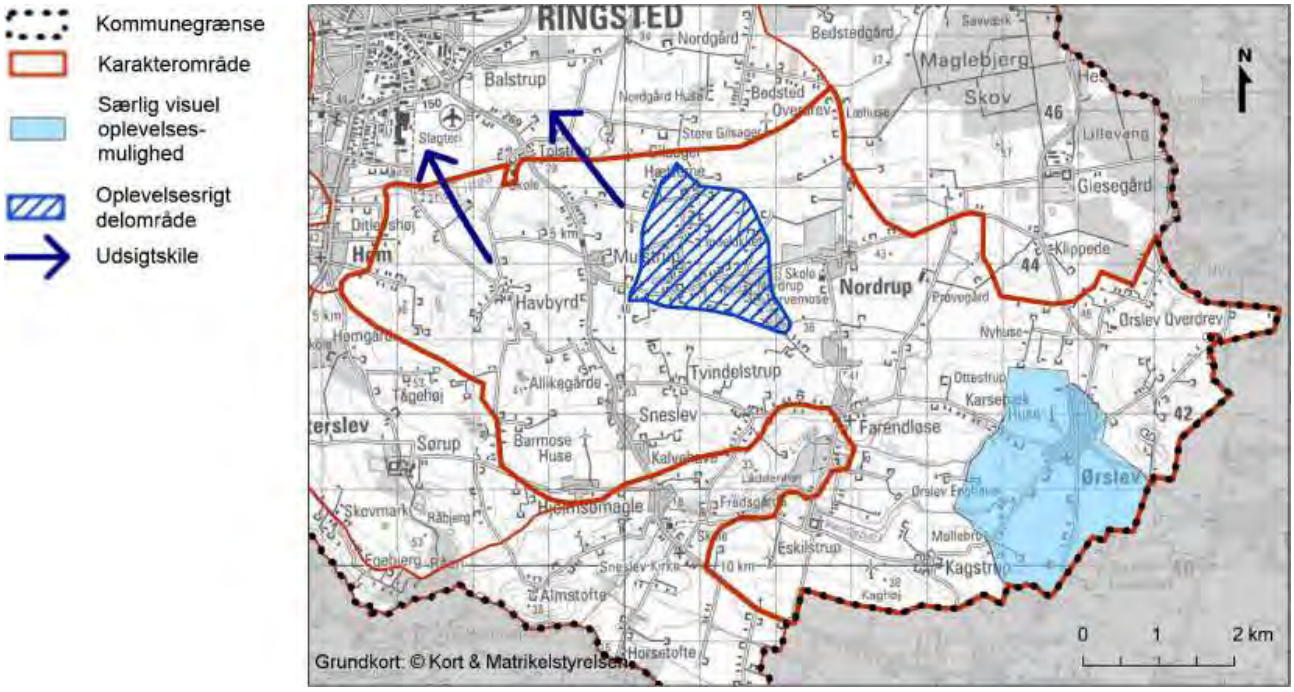
Planlagte ændringer

Der er udpeget områder til opstilling af vindmøller på markerne nord for Ottestrup, syd for Eskildstrup samt et mindre område ved Bedsted Overdrev, hvor den eksisterende mølle i så fald nedtages. Det sidste område er beliggende på grænsen af karakterområdet.

VURDERING

Landskabskarakterområdet er afgrænset og karakteriseret af sammenspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de rumlige visuelle forhold. En vurdering af landskabet skal bruges som grundlag for varetagelse af de landskabelige interesser i det fremtidige arbejde med landskabet i Ringsted Kommune.

Vurderingen indeholder en vurdering af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i landskabet samt en angivelse af landskabets sårbarhed i forhold til konkrete udviklingsprojekter.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 10.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Omkring, og særligt sydvest for Ørslev er landskabet udpræget fladt som følge af den naturgeografiske oprindelse som issø. Samtidig er der kun sparsom bevoksning. Derfor kan man se langt og få fornemmelsen af landskabets mange lag bagved hinanden.

Landskabskarakterens sårbarhed

Landskabskarakteren består af så mange forskellige elementer, at landskabet i udgangspunktet er robust overfor tilførsel af nye elementer. Imidlertid er balancen mellem de forskellige elementer afgørende, og hvis et af elementerne - eksempelvis tekniske anlæg, erhverv eller et stort skovområde - anlægges eller opføres, vil det kunne ændre ved karakteren.

Der er udlagt et område til vindmøller ved Nyhuse, nordvest for Ørslev. En måde at indpasse vindmøllerne i landskabet vil være at sikre, at det er middelstore - og ikke store vindmøller (ca. 150 m) - samt at der kun opstilles et begrænset antal.

Den visuelle påvirkning af at opstille vindmøller ved Gilsager (i naboområdet *6 Ringsted og Kværkeby by- og landbrugslandskab*) vil have konsekvenser for store dele af karakterområdet.

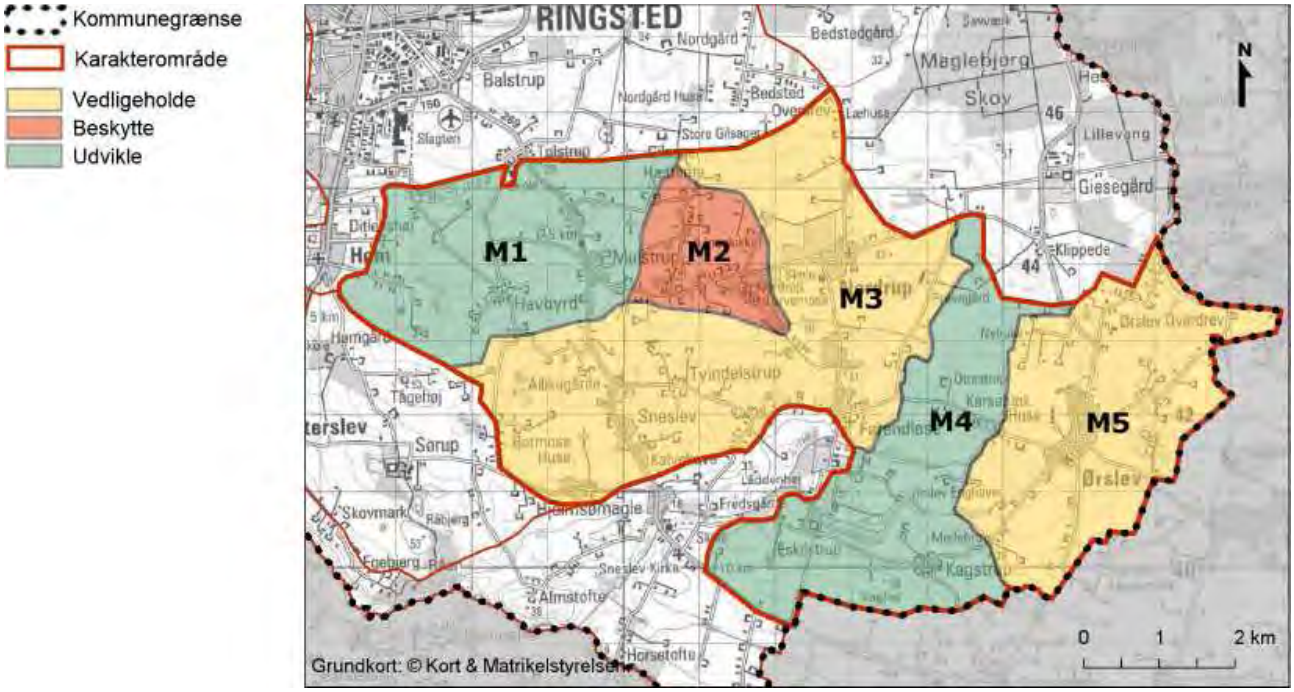
Særligt sårbare områder

Indelukket fremstår som et delområde, hvor landskabets skala er mindre set i forhold til det resterende karakterområde. Derfor kan landskabet være mere sårbart over for indgreb - eksempelvis store tekniske anlæg - end det omgivende landskab. Det skyldes, at der gerne skal være et afbalanceret forhold mellem landskabets og det tekniske elements skala.

FREMTIDIG PLANLÆGNING OG FORVALTNING

Den fremtidige planlægning og forvaltning tager udgangspunkt i kortlægningen af landskabskarakteren samt overvejelser omkring landskabskarakterens tilstand og styrke i udpegede delområder.

For delområderne er det nedenfor angivet, om karakteren skal beskyttes, vedligeholdes, udvikles eller forbedres. Der kan også forekomme overlap mellem disse forskellige strategiske mål inden for et karakterområde. Endelig angives en række tiltag, handlinger og initiativer, som bør enten begrænses eller igangsættes for at imødekomme den ønskede udvikling for hvert delområde.

De strategiske mål for delområder i karakterområde 10.

M1 - udvikle

M1 kan udvikles, da delområdet i mange henseender har tæt forbindelse med bykanten af Ringsted, der fra store dele af karakterområdet kan ses mod nord.

Anbefalede handlinger og initiativer:

- Mødet mellem landområderne i karakterområde 10 og byen kan forbedres. Det grønne bælte der er planlagt i det tilstødende karakterområde kan føres videre mod syd. Det er vigtigt at der opretholdes indkig til byen igennem eventuelle tilplantede områder.

- Mulstrups møde med det åbne land kan med fordel begrønnes, hvilket kan sikre et mere nænsomt møde med det åbne land. Herudover skal

bebyggelse i udkanten af landsbyen ligge samlet, så der ikke er tale om en glidende overgang, men en klar afgrænsning af landsbyen.

› De mange regulerede åer og moseområder i den vestlige del kan desuden udvikles til et større sammenhængende naturområde, der kan tjene som grønt område i nærområdet for Høm.

M2 - beskytte

M2 skal beskyttes. Delområdet træder ud som et kontrasterende delområde, hvor karakterens tilstand er god. De kontrasterende forhold i dette lokale dødisområde bidrager til, at området rummer en særlig oplevelsesværdi.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Der bør ikke opføres store vindmøller, højspænding, siloer mv. i dette område, da større tekniske anlæg vil bryde med den lille skala, der findes i delområdet.

› Andre tiltag som større sammenhængende skovrejsning, større sammenhængende grupper af byggeri, store landbrugsejendomme der kan ændre på sammensætningen i landskabet og dets lille skala, skal så vidt muligt undgås.

› De små marklodder og spredte naturområder bør opretholdes, så den lille skala og dødiskarakteren fortsat tydeligt kan opleves. Dette indebærer, at søernes overflader fortsat er synlige og ikke gror til med krat og siv.

M3 - vedligeholde

M3 skal vedligeholdes, men der er også områder, hvor karakteren kan forbedres. Landskabets karakter er i dette område karakteristisk, da en stor del af karakterområdets landsbyer er beliggende i det overvejende flade til svagt bølgende morænelandskab. Landskabskarakterens tilstand i dette delområde er god, idet der ikke er væsentlige forstyrrelser af landskabet og de karaktergivende elementer som de mange landsbyer, det åbne, opdyrkede landskab og kun få skovpartier.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Områdets åbne karakter bør opretholdes ved at begrænse skovrejsning samt tilgroning af større områder.

› Det er væsentligt, at landsbyerne fortsat fremstår som separate landsbyer og derfor skal bebyggelse mellem landsbyerne begrænses eller koncentreres omkring landsbyernes kerner.

› Landsbyernes møde med det åbne land kan forbedres. Dette kan ske ved at afskærme bykanterne med bevoksning, så de ikke fremstår så tydelige i landskabet. Det kan også ske ved at sikre, at bebyggelse i udkanten af landsbyen ligger samlet, så der ikke er tale om en glidende overgang, men en klar afgrænsning af landsbyen.

M4 - udvikle

M4 kan udvikles. Delområdet er karaktersvagt, da det i modsætning til det resterende af karakterområdet er præget af store markflader og mindre bebyggelse. Landsbyen Kagstrup er stort set ikke udbygget siden udskiftningen og der ses en tydelig stjernestruktur omkring landbykernen.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Under opstilling af vindmøller skal der tages hensyn til områdets karakter og skala. Det anbefales derfor, at der kun opføres middelstore vindmøller (mindre end 130 m) og at der ikke opstilles store klynger.

› Strukturen omkring Kagstrup landsby skal opretholdes. Dette sikres ved at vejenes forløb og de beskyttede sten- og jorddiger ikke fjernes eller ændres. Vedligeholdelse af strukturerne skal medvirke til, at stjerneudskiftningen som kulturhistorisk spor stadig kan genfindes.

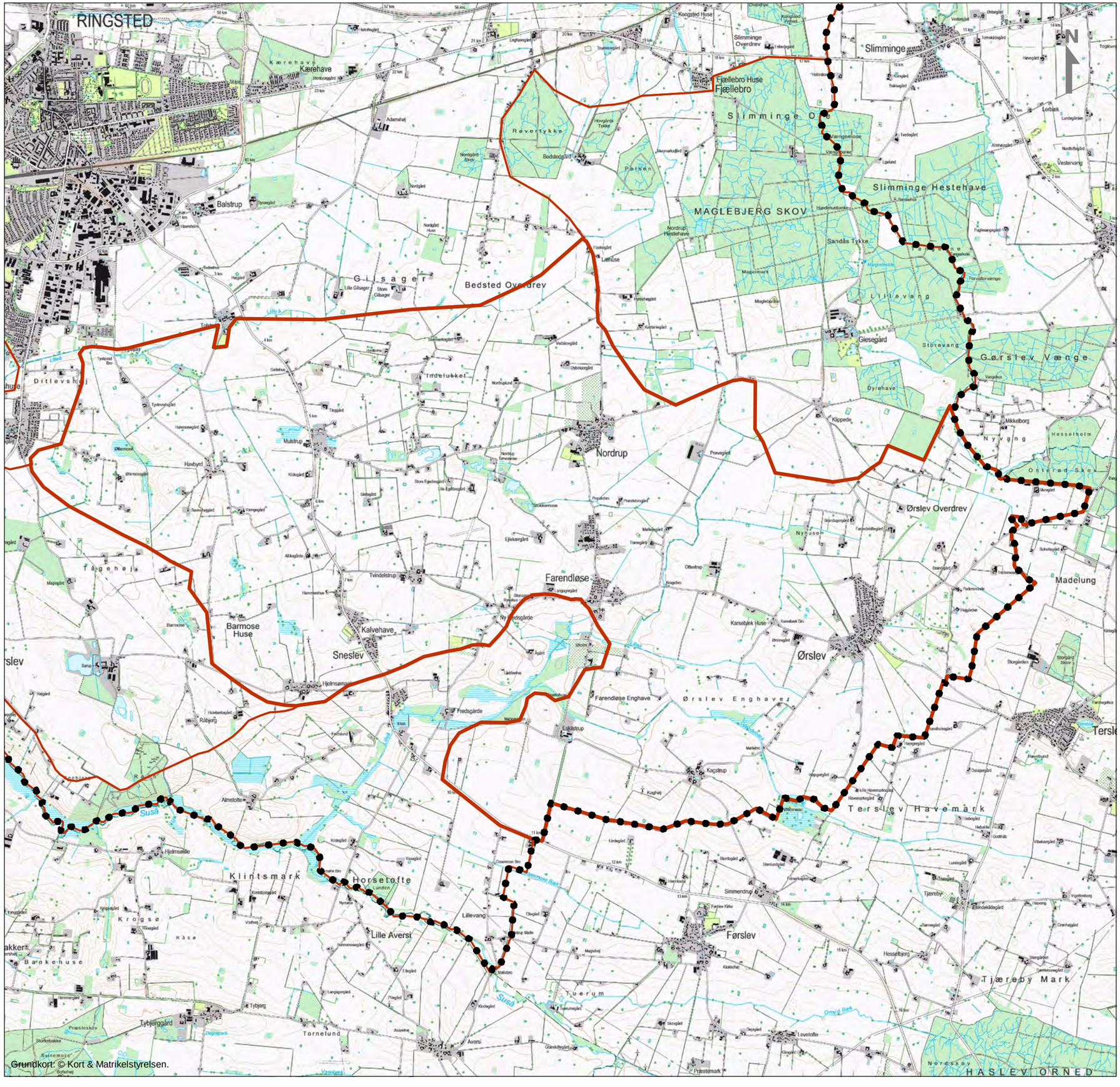
M5 - vedligeholde

M5 skal vedligeholdes, da delområdet er karakteristisk og landskabskarakterens tilstand omkring Ørslev er middel. Ørslev er vokset betydeligt i forhold til karakterområdets øvrige landsbyer.

Anbefalede handlinger og initiativer:

› Syd og sydvest for Ørslev skal den åbne karakter opretholdes og skovrejsning, tilgroning og andre tiltag, der kan hindre det vide udsyn bør begrænses.

› Øst for Ørslev og ved Ørslev Overdrev vil større tekniske anlæg, vindmøller, højspænding, store landbrugsbyggerier mv., sammenlægning af de generelt små marker og fjernelse af bevoksning ændre delområdets overdrevskarakter og bør derfor undgås.

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort

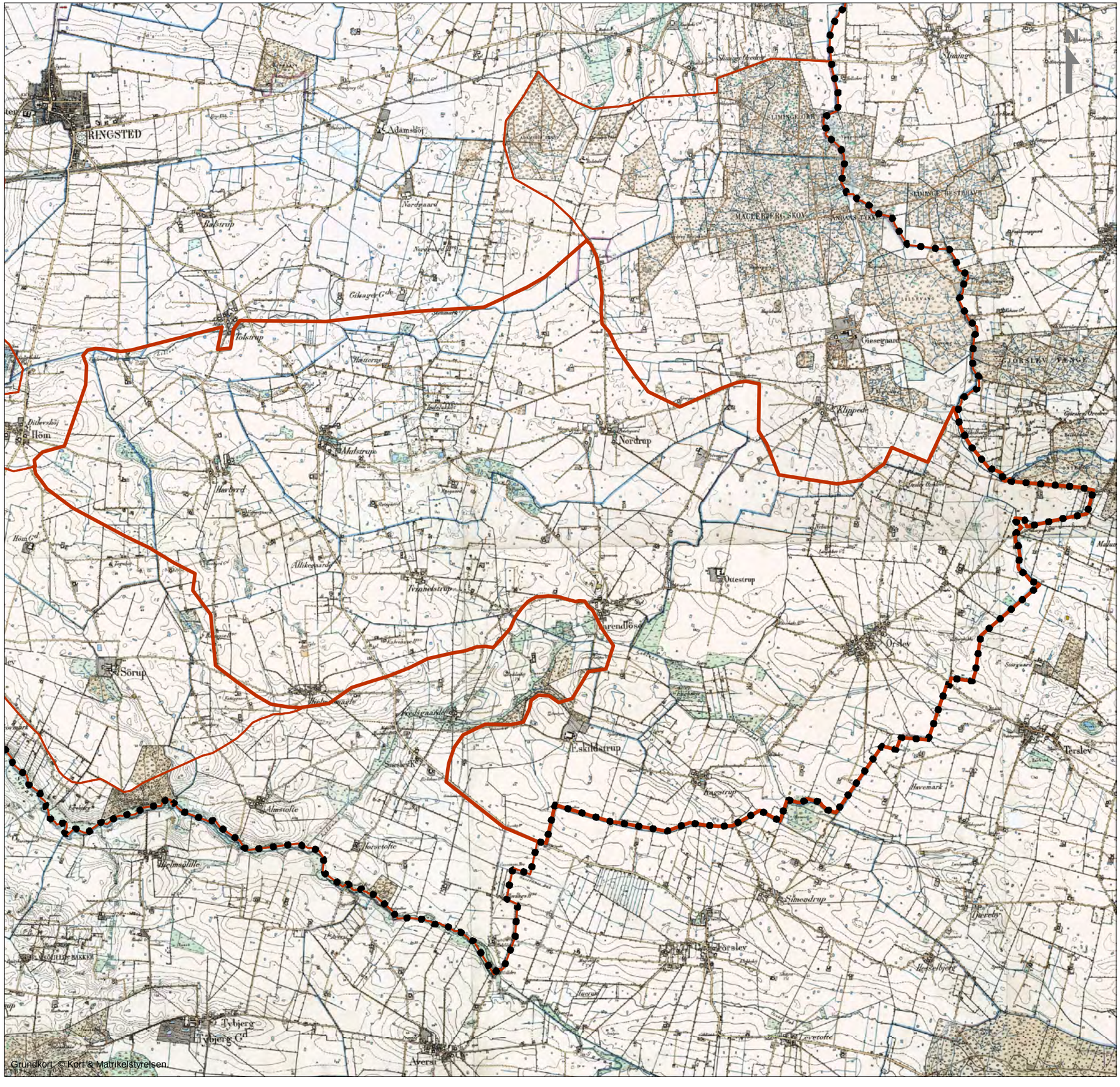
Landskabskarakterområde 10

Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 10-1 Oversigtskort.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-1	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade

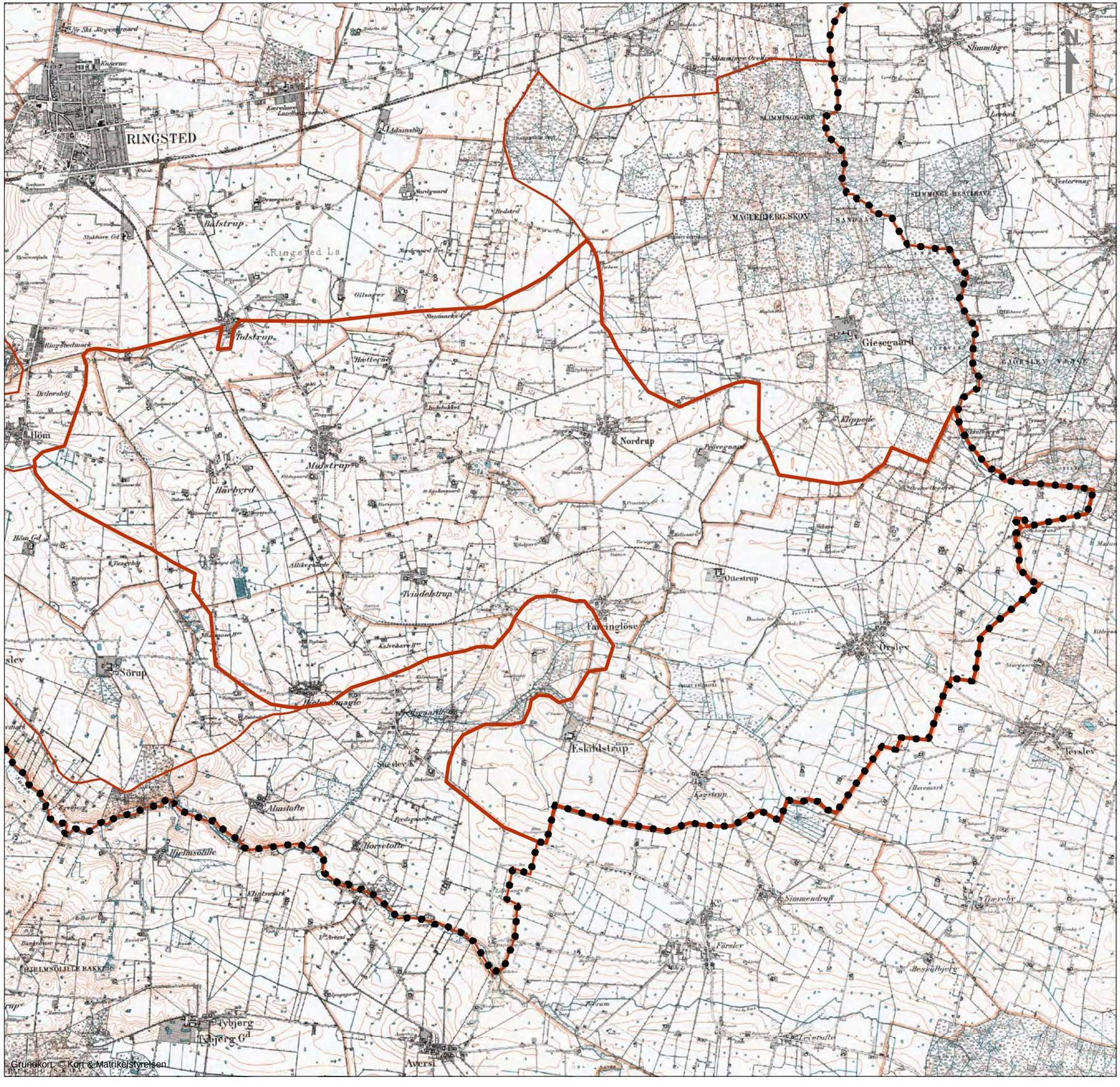
Landskabskarakterområde 10

Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 10-2 Høje målebordsblade.WOR

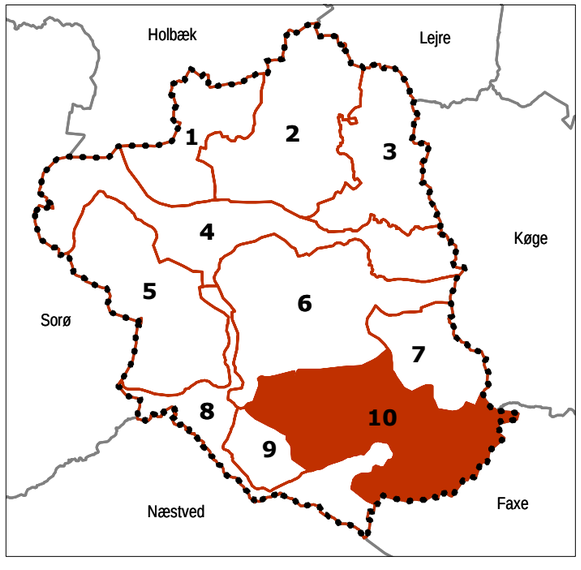
ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-2	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen

0 1 2 km

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 10
Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 10-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-3	0

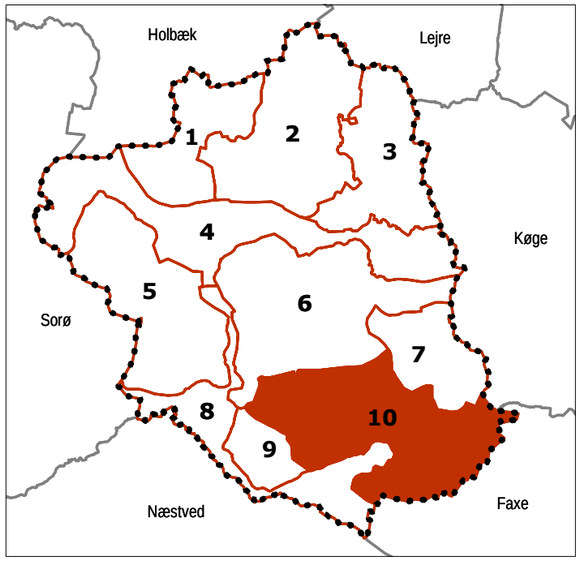
COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Jordarter:

- Flyvesand (ES)
- Ferskvandsdannelser (FS)
- Marsk (HV)
- Marint sand og ler (HS)
- Strandvolde (HG)
- Moræne sand og grus (MS)
- Moræneler (ML)
- Smeltevandssand og -grus (DS)
- Smeltevandsler (DL)
- Ekstramarginale aflejringer (TS)
- Ældre havaflejringer (YS)
- Prækvartære bjergarter
- Søer (SØ)
- Fyld, havne, dæmninger, diger m.m.

N

0 1 2 km

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen.

Ringsted Kommune

Landskabskarakteranalyse

Jordart

Landskabskarakterområde 10

Ringsted moræneflade, landsbyer og jordbrug

O:\A030000\A032485\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\
Bilag 10-4 Jordart.WOR

ATR nr.:	A032485
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	AKJO
Godk.	LHJN
Mål	1:45.000 (A3)
Dato	25. jan. 2013
Dokument nr.	Rev.
Bilag 10-4	0

COWI
COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby
Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk